ΙΔΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΞΟΥΣΙΑ ΜΕ ΑΡΙΣΤΕΡΟ Ή ΔΕΞΙΟ ΜΑΝΔΥΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
Αριθμ. Φύλλου 156
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2016
1,5 ΕΥΡΩ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Ό,τι αγαπάμε το υπερασπιζόμαστε, γι' αυτό καλό είναι να γνωρίζουμε τί είναι αυτό που αγαπάμε.

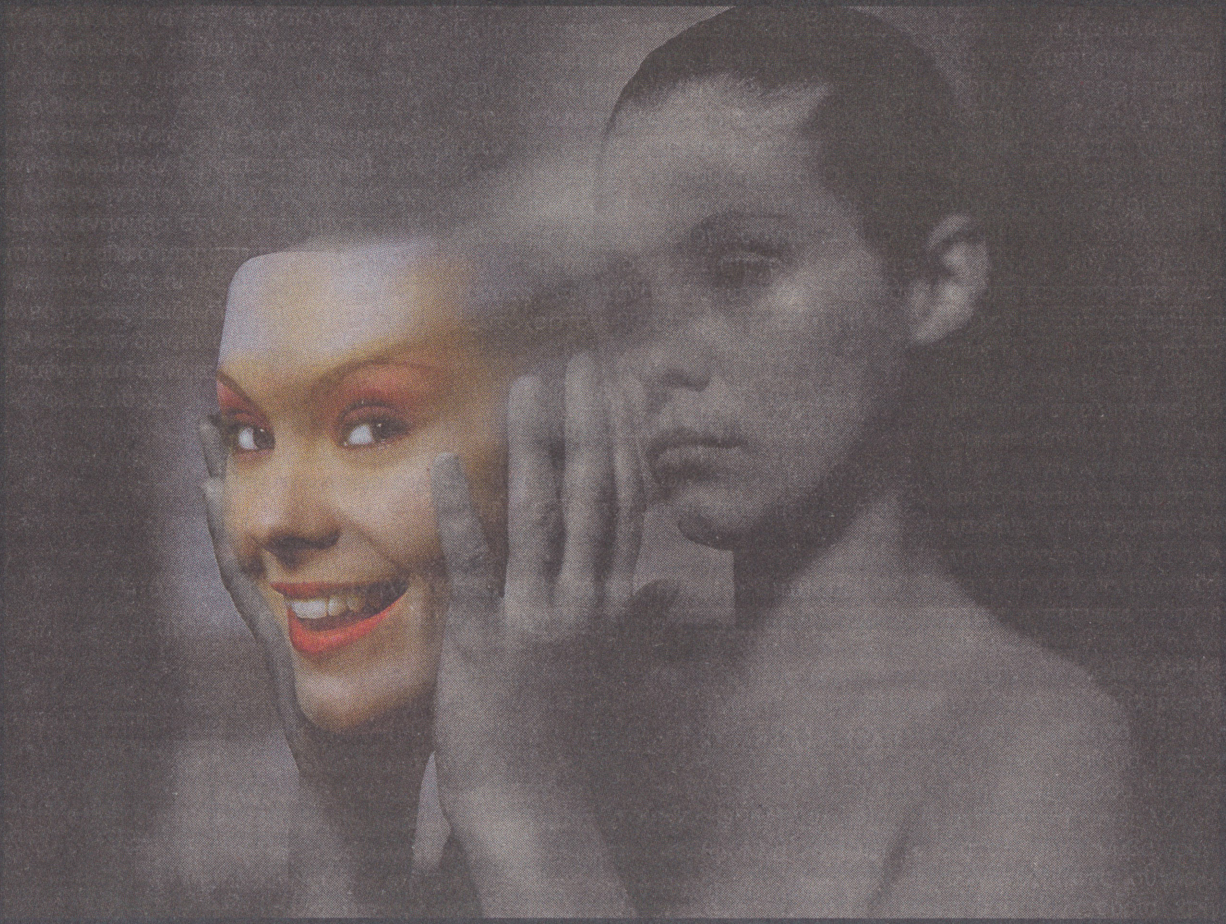
Ένα καλοβαλμένο σαρκίο; Μια καλοκουρδισμένη ζωή; Μια υποτιθέμενη ασφάλεια; Ένα προσποιητό κόσμο; Τον απόλυτο έλεγχο; Αυτά δεν μπορεί κανείς να τα αγαπήσει. Μπορεί να τα συνηθίσει,

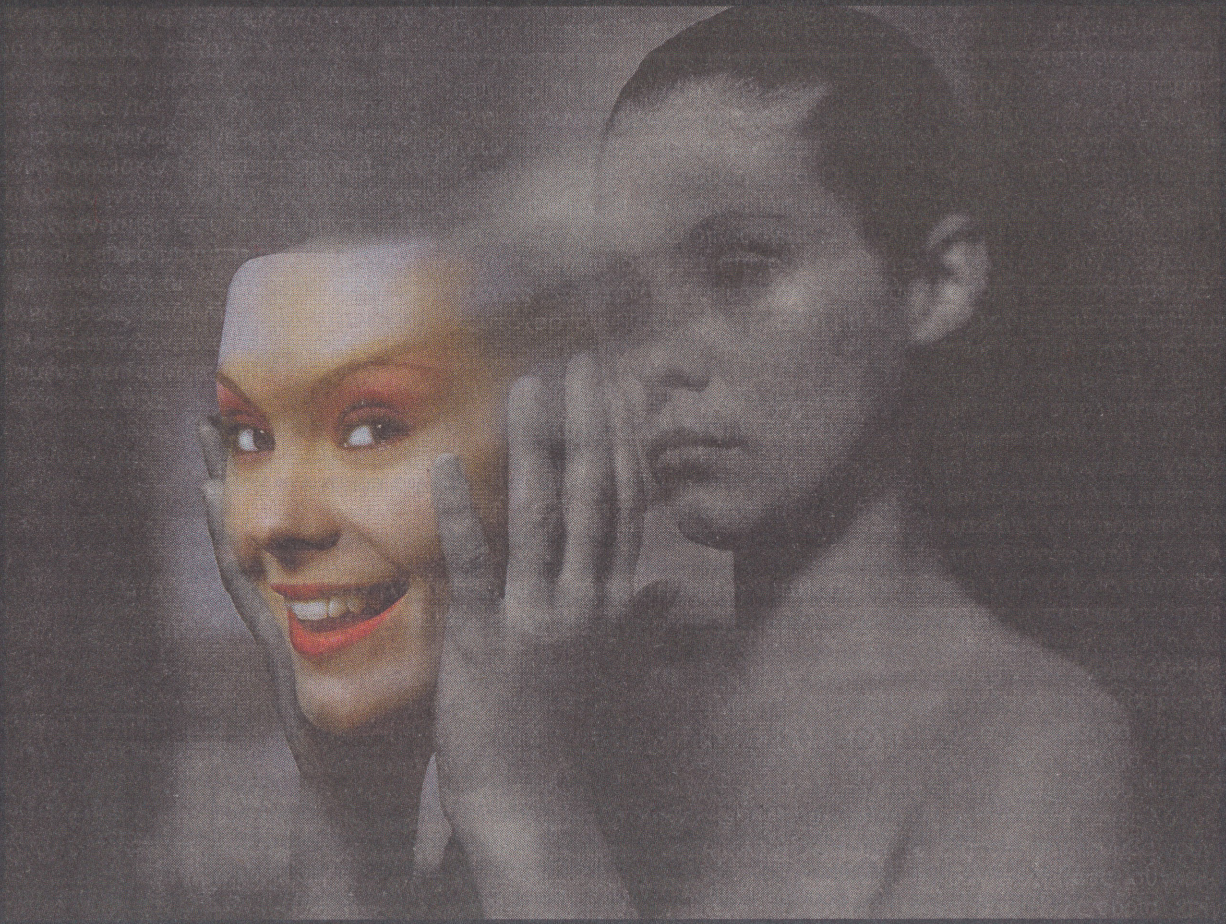
1,5 ΕΥΡΩ

Ό,τι αγαπάμε το υπερασπιζόμαστε, γι' αυτό καλό είναι να γνωρίζουμε τί είναι αυτό που αγαπάμε.

Ένα καλοβαλμένο σαρκίο; Μια καλοκουρδισμένη ζωή; Μια υποτιθέμενη ασφάλεια; Ένα προσποιητό κόσμο; Τον απόλυτο έλεγχο; Αυτά δεν μπορεί κανείς να τα αγαπήσει. Μπορεί να τα συνηθίσει, να εξαρτηθεί από αυτά, να τα φορτωθεί σε ένα πακέτο νόμων, που ψηφίστηκε, όσο κοιμόταν. Αλλά αγάπη δεν είναι. Ούτε δημιουργία.

Τον απόλυτο έλεγχο;

Αυτά δεν μπορεί κανείς να τα αγαπήσει. Μπορεί να τα συνηθίσει, να εξαρτηθεί από αυτά, να τα φορτωθεί σε ένα πακέτο νόμων, που ψηφίστηκε, όσο κοιμόταν. Αλλά αγάπη δεν είναι. Ούτε δημιουργία. Ούτε κοινότητα. Ούτε αποδοχή, ούτε πληρότητα.

Είναι συμβιβασμός, παραίτηση,

η μέρα που αφέθηκες κι ενδίδεις.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ... ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

από τον Κύκλο Σύνταξης

Το παρακάτω απόσπασμα του βιβλίου του Φρανς Φανόν ***Της Γης οι Κολασμένοι*** είναι γραμμένο το 1961, στην κλιμάκωση του απελευθερωτικού πολέμου στην Αλγερία από το Φρανς Φανόν και το αφιερώνουμε ολόψυχα σε όσους στήριξαν, στηρίζουν και πασχίζουν τα δέοντα, ώστε να σταθεροποιηθεί στην διαχείριση των κρατικών υποθέσεων η «πρώτη φορά αριστερά» κυβέρνηση», φόρος τιμής στα μέτρα που πέρασαν και που θα περάσουν, στους αγώνες που δόθηκαν και θα δοθούν ενάντια σε κάθε εξουσία.

«Ελάτε λοιπόν σύντροφοι. Καλά θα κάνουμε να αποφασίσουμε να αλλάξουμε τις συνήθειές μας με μιας. Πρέπει να αποτινάξουμε το βαρύ σκοτάδι στο οποίο έχουμε βυθιστεί, και να το αφήσουμε πίσω μας. Η καινούργια μέρα που πλησιάζει πρέπει να μας βρει δυνατούς, συνετούς και αποφασισμένους.

Πρέπει να αφήσουμε τα όνειρά μας και να εγκαταλείψουμε τα παλιά μας πιστεύω και τις φιλίες των καιρών πριν να αρχίσει η ζωή. Ας μην ξοδεύουμε χρόνο σε στείρες λιτανείες και εμετική μίμηση. Αφήστε αυτή την Ευρώπη όπου δεν κουράζονται ποτέ να μιλάν για τον Άνθρωπο, κι όμως φονεύουν ανθρώπους όπου τους βρουν, σε κάθε γωνιά των δρόμων τους, σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Για αιώνες έπνιξαν σχεδόν ολόκληρη την ανθρωπότητα στο όνομα μιας ούτω καλούμενης «πνευματικής εμπειρίας.» Κοιτάχτε τους σήμερα πώς ταλαντεύονται ανάμεσα στην ατομική και την πνευματική αποσύνθεση.

Κι όμως, μπορεί να ειπωθεί ότι η Ευρώπη ήταν επιτυχής στον βαθμό που πέτυχε σε ό,τι αποπειράθηκε. Η Ευρώπη ανέλαβε την ηγεσία του κόσμου με θέρμη, κυνισμό και βία. Κοιτάχτε πώς η σκιά των παλατιών της εκτείνεται όλο και μακρύτερα! Κάθε μια από τις κινήσεις της έχει διαρρήξει τα δεσμά του χώρου και της σκέψης. Η Ευρώπη απαρνήθηκε κάθε ταπεινότητα και κάθε μετριοφροσύνη. Αλλά έχει επίσης εναντιωθεί σε κάθε ικεσία και κάθε τρυφερότητα.

Έχει αποδειχτεί τσιγκούνα και φιλοχρήματη μόνο όταν αφορά ανθρώπους. Έχει δολοφονήσει και κατασπαράξει μόνο ανθρώπους. Λοιπόν, αδέρφια μου, πώς γίνεται να μην καταλαβαίνουμε ότι έχουμε καλύτερα πράγματα να κάνουμε από το να ακολουθούμε αυτή την Ευρώπη;

Αυτή την ίδια Ευρώπη όπου δεν κουράζονται ποτέ να μιλάνε για τον Άνθρωπο, και όπου δεν έχουν σταματήσει ποτέ να διακηρύσσουν ότι αγωνιούν απλώς για το καλό του Ανθρώπου: σήμερα γνωρίζουμε με τι μαρτύρια έχει πληρώσει η ανθρωπότητα τον κάθε ένα των πνευματικών τους θριάμβων.

Ελάτε λοιπόν σύντροφοι, το ευρωπαϊκό παιχνίδι τέλειωσε επιτέλους· πρέπει να βρούμε κάτι διαφορετικό. Σήμερα, μπορούμε να κάνουμε τα πάντα, εφ' όσον δεν μιμούμαστε την Ευρώπη, εφ' όσον δεν έχουμε την εμμονή να φτάσουμε την Ευρώπη.

Η Ευρώπη τώρα ζει με τέτοιο τρελό, άφρονα ρυθμό που έχει αποτινάξει κάθε καθοδήγηση και κάθε λογική, και κατευθύνεται τρέχοντας στην άβυσσο.

[...] Σήμερα, είμαστε παρόντες στην στασιμότητα της Ευρώπης. Σύντροφοι, ας λευτερωθούμε από αυτή την ακίνητη κίνηση, όπου σταδιακά η διαλεκτική μεταμορφώνεται στη λογική της ισορροπίας. Ας αναλογιστούμε εκ νέου το ερώτημα της ανθρωπότητας. Ας αναλογιστούμε εκ νέου το ερώτημα της εγκεφαλικής πραγματικότητας και της εγκεφαλικής μάζας όλης της ανθρωπότητας, που οι συνδέσεις της πρέπει να αυξηθούν, που τα κανάλια της πρέπει να πληθύνουν, που τα μηνύματά της πρέπει να ανθρωποποιηθούν ξανά.

Ελάτε, αδέρφια, έχουμε πολύ δουλειά να κάνουμε για να παίζουμε το ρόλο της οπισθοφυλακής. Η Ευρώπη έκανε αυτό που έβαλε στόχο να κάνει και στο σύνολο, το έκανε καλά. Ας σταματήσουμε να την κατηγορούμε, αλλά ας της πούμε με αποφασιστικότητα να μην κομπάζει και τόσο πολύ για αυτό. Δεν έχουμε τίποτε να φοβηθούμε πλέον· οπότε ας σταματήσουμε να τη ζηλεύουμε.

Ο Τρίτος Κόσμος αντικρύζει σήμερα την Ευρώπη ως μια τεράστια μάζα, σκοπός της οποίας θα πρέπει να είναι να προσπαθήσει να επιλύσει τα προβλήματα για τα οποία η Ευρώπη δεν μπόρεσε να βρει απάντηση.

Αλλά ας είμαστε ξεκάθαροι: Αυτό που μετρά είναι να σταματήσουμε να μιλάμε για παραγωγικότητα, και για εντατικοποίηση και για τον ρυθμό της εργασίας.

«Θα έλθει η εποχή που για τίμημα της ελευθερίας θα πληρώνουμε την ίδια την ελευθερία».

Βλαντ Τέπες, (Βλαντ ο Δράκουλας ή Ανασκολοπιστής) Ρουμάνος ηγεμόνας του 15ου αιώνα και εθνικός ήρωας της Ρουμανίας

No border, no nation

Ο γνωστός γάλλος φιλόσοφος και ακαδημαϊκός Regis Debray, παλιός «εν όπλοις» σύντροφος του Τσέ Γκουεβάρα (καταδικάστηκε σε 30 χρόνια κάθειρξη από βολιβιανό δικαστήριο), έγραψε στο τελευταίο του βιβλίο «Εγκώμιο των Συνόρων»: *«Είναι επώδυνο να αντιλαμβάνεσαι τον κόσμο όπως είναι, και ευχάριστο να τον ονειρεύεσαι όπως τον επιθυμείς. {...} Ενώ όλοι εξυμνούν το ανοιχτό πνεύμα» και η showbiz σιγοτραγουδάει only one world, τα κράτη του ΟΗΕ έχουν τετραπλασιαστεί από την ίδρυσή του, μάλιστα από το 1991 και μετά, χαράχτηκαν στην Ευρώπη και την Ευρασία 27.000 χιλιόμετρα νέων συνόρων. Και όχι μόνο αυτό, οι συνοριακές διαφορές μεταξύ κρατών παραμένουν πάντα παρούσες και αυτές που μπορούν να χαρακτηριστούν σήμερα σοβαρές, είναι πάνω από 25.*

Δύσκολα μπορεί κάποιος να αμφισβητήσει τα γραφόμενά του. Το πρόβλημα μετατοπίζεται στο ποιός ελέγχει τα νέα και παλιά σύνορα και βέβαια ποιός είναι πρόθυμος να ελέγχει με έμμεσο ή άμεσο τρόπο. Πρόκειται για ένα αμείλικτο ερώτη-

επίτροπος, για το θέμα της ασφάλειας των σύνορων της Ε.Ε.. Είμαι πεπεισμένος πως η κρίση δημιουργεί ευκαιρίες», συμπλήρωσε με κυνισμό ο γερμανός πολιτικός.

Ο επίτροπος της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Δ. Αβραμόπουλος χαιρέτισε την απόφαση για την σύσταση της EBCB, της νέας συνοριακής στρατιωτικής δύναμης της Ε.Ε., τονίζοντας ότι με αυτό τον τρόπο θα κατοχυρωθεί η συνθήκη Shenghen στον ευρωπαϊκό χώρο.

Αυτό το σχέδιο είναι γαλλογερμανικής προέλευσης, ωστόσο έχουν σημειωθεί αντιδράσεις από χώρες, όπως η Ιταλία και η Αυστρία, των οποίων οι εθνικές αρχές φαίνονται απρόθυμες να παραχωρήσουν την φύλαξη των συνόρων τους σε άλλες δυνάμεις. Είναι προφανές, ότι τα εγκαίνια αυτής της δύναμης δεν θα γίνουν σε κάποια σύνοδο κορυφής, αλλά μέσα από de facto επιβολή, πιθανότατα με αφορμή ένα τυχαίο ή κατασκευασμένο επεισόδιο στα ανατολικά σύνορα της Ελλάδας, ώστε να επιβεβαιωθεί η (αυτοεκπληρούμενη) προφητεία του κυρίου Kauder, ότι η Ελλάδα πρέπει ουσιαστικά να θεωρείται "failed state" και «ακυβέρνητη χώρα». Σκεφτείτε να συμβεί μια πολεμική κρίση και να έχουν να συνεδριάσουν ο Τσίπρας, ο γερο-Φλαμπουράρης, η Θεανώ Φωτίου με τις μαρμελάδες της, ο Νίκος ο Φίλης, φοιτητής «επί πτυχίω» της Νομικής σχολής, ο Τεο ο Πελεγρίνης και ο Πάνος Καμμένος με τα εικονίσματα του.

Προς το παρόν, η «κοινή γνώμη» πρέπει να αρχίσει να προετοιμάζεται για τη νέα κατάσταση.

Να γιατί ο Τσίπρας αμόλησε το φανομενικά ανήκουστο, ότι στην θάλασσα δεν υπάρχουν σύνορα ή οι διαρκείς αναφορές του Παυλόπου-

των καιρών πριν να αρχίσει η ζωή. Ας μην ξοδεύουμε χρόνο σε στείρες λιτανείες και εμετική μίμηση. Αφήστε αυτή την Ευρώπη όπου δεν κουράζονται ποτέ να μιλάν για τον Άνθρωπο, κι όμως φονεύουν ανθρώπους όπου τους βρουν, σε κάθε γωνιά των δρόμων τους, σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Για αιώνες έπνιξαν σχεδόν ολόκληρη την ανθρωπότητα στο όνομα μιας ούτω καλούμενης «πνευματικής εμπειρίας.» Κοιτάχτε τους σήμερα πώς ταλαντεύονται ανάμεσα στην ατομική και την πνευματική αποσύνθεση.

Κι όμως, μπορεί να ειπωθεί ότι η Ευρώπη ήταν επιτυχής στον βαθμό που πέτυχε σε ό,τι αποπειράθηκε. Η Ευρώπη ανέλαβε την ηγεσία του κόσμου με θέρμη, κυνισμό και βία. Κοιτάχτε πώς η σκιά των παλατιών της εκτείνεται όλο και μακρύτερα! Κάθε μια από τις κινήσεις της έχει διαρρήξει τα δεσμά του χώρου και της σκέψης. Η Ευρώπη απαρνήθηκε κάθε ταπεινότητα και κάθε μετριοφροσύνη. Αλλά έχει επίσης εναντιωθεί σε κάθε ικεσία και κάθε τρυφερότητα.

Έχει αποδειχτεί τσιγκούνα και φιλοχρήματη μόνο όταν αφορά ανθρώπους. Έχει δολοφονήσει και κατασπαράξει μόνο ανθρώπους. Λοιπόν, αδέρφια μου, πώς γίνεται να μην καταλαβαίνουμε ότι έχουμε καλύτερα πράγματα να κάνουμε από το να ακολουθούμε αυτή την Ευρώπη;

Αυτή την ίδια Ευρώπη όπου δεν κουράζονται ποτέ να μιλάνε για τον Άνθρωπο, και όπου δεν έχουν σταματήσει ποτέ να διακηρύσσουν ότι αγωνιούν απλώς για το καλό του Ανθρώπου: σήμερα γνωρίζουμε με τι μαρτύρια έχει πληρώσει η ανθρωπότητα τον κάθε ένα των πνευματικών τους θριάμβων.

Ελάτε λοιπόν σύντροφοι, το ευρωπαϊκό παιχνίδι τέλειωσε επιτέλους· πρέπει να βρούμε κάτι διαφορετικό. Σήμερα, μπορούμε να κάνουμε τα πάντα, εφ' όσον δεν μιμούμαστε την Ευρώπη, εφ' όσον δεν έχουμε την εμμονή να φτάσουμε την Ευρώπη.

Η Ευρώπη τώρα ζει με τέτοιο τρελό, άφρονα ρυθμό που έχει αποτινάξει κάθε καθοδήγηση και κάθε λογική, και κατευθύνεται τρέχοντας στην άβυσσο.

[...] Σήμερα, είμαστε παρόντες στην στασιμότητα της Ευρώπης. Σύντροφοι, ας λευτερωθούμε από αυτή την ακίνητη κίνηση, όπου σταδιακά η διαλεκτική μεταμορφώνεται στη λογική της ισορροπίας. Ας αναλογιστούμε εκ νέου το ερώτημα της ανθρωπότητας. Ας αναλογιστούμε εκ νέου το ερώτημα της εγκεφαλικής πραγματικότητας και της εγκεφαλικής μάζας όλης της ανθρωπότητας, που οι συνδέσεις της πρέπει να αυξηθούν, που τα κανάλια της πρέπει να πληθύνουν, που τα μηνύματά της πρέπει να ανθρωποποιηθούν ξανά.

Ελάτε, αδέρφια, έχουμε πολύ δουλειά να κάνουμε για να παίζουμε το ρόλο της οπισθοφυλακής. Η Ευρώπη έκανε αυτό που έβαλε στόχο να κάνει και στο σύνολο, το έκανε καλά. Ας σταματήσουμε να την κατηγορούμε, αλλά ας της πούμε με αποφασιστικότητα να μην κομπάζει και τόσο πολύ για αυτό. Δεν έχουμε τίποτε να φοβηθούμε πλέον· οπότε ας σταματήσουμε να τη ζηλεύουμε.

Ο Τρίτος Κόσμος αντικρύζει σήμερα την Ευρώπη ως μια τεράστια μάζα, σκοπός της οποίας θα πρέπει να είναι να προσπαθήσει να επιλύσει τα προβλήματα για τα οποία η Ευρώπη δεν μπόρεσε να βρει απάντηση.

Αλλά ας είμαστε ξεκάθαροι: Αυτό που μετρά είναι να σταματήσουμε να μιλάμε για παραγωγικότητα, και για εντατικοποίηση και για τον ρυθμό της εργασίας.

Όχι, δεν είναι ζήτημα επιστροφής στη Φύση. Είναι απλώς ένα πολύ συγκεκριμένο ζήτημα τού να μην σέρνονται οι άνθρωποι στον ακρωτηριασμό, τού να μην επιβάλλονται στον νου ρυθμοί που γρήγορα τον εξαλείφουν και τον καταστρέφουν. Η δικαιολογία τού να προφτάσουμε τους άλλους δεν πρέπει να χρησιμοποιείται για να σπρώχνεται ο άνθρωπος από δω και από κει, για να ξεριζώνεται από την ιδιωτικότητά του, για να συνθλίβεται και να σκοτώνεται.

Όχι, κανέναν δεν θέλουμε να προφτάσουμε. Αυτό που θέλουμε είναι να πηγαίνουμε συνέχεια μπροστά, νύχτα και μέρα, παρέα με τον Άνθρωπο, παρέα με όλους τους ανθρώπους. [...]

Είναι ζήτημα τού να αρχίσει ο Τρίτος Κόσμος μια νέα ιστορία του Ανθρώπου, μια ιστορία που θα έχει σεβασμό για τις κάποιες φορές εντυπωσιακές θέσεις που έχει διατυπώσει η Ευρώπη, αλλά που δεν θα ξεχνά επίσης τα εγκλήματά της, εκ των οποίων το φρικτότερο έγινε σε βάρος της ανθρώπινης καρδιάς, και συνίστατο στο παθολογικό ξερίζωμα των λειτουργιών του και την συντριβή της ενότητάς του. Και στα πλαίσια της συλλογικότητας, υπήρξαν οι διαφοροποιήσεις, η διαστρωμάτωση και οι αιμοσταγείς εντάσεις που τράφηκαν από τις τάξεις. Και τέλος, στην γιγάντια κλίμακα της ανθρωπότητας, υπήρξαν φυλετικά μίση, δουλεία, εκμετάλλευση και πάνω από όλα η αναίμακτη γενοκτονία που συνίστατο στον παραγκωνισμό δεκαπέντε χιλιάδων εκατομμυρίων ανθρώπων.

Έτσι, σύντροφοι, ας μην τιμήσουμε την Ευρώπη δημιουργώντας κράτη, θεσμούς και κοινωνίες που αντλούν την έμπνευσή τους από αυτή. Η ανθρωπότητα περιμένει κάτι διαφορετικό από μας από τέτοιου είδους μίμηση, που θα ήταν σχεδόν αισχρή καρικατούρα.

Αν θέλουμε να μετατρέψουμε την Αφρική σε μια νέα Ευρώπη, και την Αμερική σε μια νέα Ευρώπη, τότε ας αφήσουμε το πεπρωμένο των χωρών μας στους Ευρωπαίους. Θα ξέρουν πώς να κάνουν τα πράγματα καλύτερα κι από τους πιο προικισμένους από εμάς.

Αλλά αν θέλουμε η ανθρωπότητα να πάει ένα βήμα παραπέρα, αν θέλουμε να τη φέρουμε σε ένα

λας ή Ανασκολοπιστής) Ρουμάνος ηγεμόνας του 15ου αιώνα και εθνικός ήρωας της Ρουμανίας

No border, no nation

Ο γνωστός γάλλος φιλόσοφος και ακαδημαϊκός Regis Debray, παλιός «εν όπλοις» σύντροφος του Τσέ Γκουεβάρα (καταδικάστηκε σε 30 χρόνια κάθειρξη από βολιβιανό δικαστήριο), έγραψε στο τελευταίο του βιβλίο «Εγκώμιο των Συνόρων»: *«Είναι επώδυνο να αντιλαμβάνεσαι τον κόσμο όπως είναι, και ευχάριστο να τον ονειρεύεσαι όπως τον επιθυμείς. {...} Ενώ όλοι εξυμνούν το ανοιχτό πνεύμα» και η showbiz σιγοτραγουδάει only one world, τα κράτη του ΟΗΕ έχουν τετραπλασιαστεί από την ίδρυσή του, μάλιστα από το 1991 και μετά, χαράχτηκαν στην Ευρώπη και την Ευρασία 27.000 χιλιόμετρα νέων συνόρων. Και όχι μόνο αυτό, οι συνοριακές διαφορές μεταξύ κρατών παραμένουν πάντα παρούσες και αυτές που μπορούν να χαρακτηριστούν σήμερα σοβαρές, είναι πάνω από 25.*

Δύσκολα μπορεί κάποιος να αμφισβητήσει τα γραφόμενά του. Το πρόβλημα μετατοπίζεται στο ποιος ελέγχει τα νέα και παλιά σύνορα και βέβαια ποιος είναι πρόθυμος να ελέγχει με έμμεσο ή άμεσο τρόπο. Πρόκειται για ένα αμείλικτο ερώτημα, που δεν μπορεί να απαντηθεί μέσα από τις φαντασιώσεις και τις ιδεοληψίες του παρελθόντος που συσκοτίζουν την ανθρώπινη κρίση, ακόμα και για ζητήματα που συμβαίνουν μέρα-μεσημέρι.

Έτσι ο Volker Kauder, κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του CDU/CSU, (του γερμανικού κυβερνώντος κόμματος) δήλωσε στα γερμανικά μέσα ότι *«τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι έτοιμα να παραδώσουν πλήρως ή εν μέρει τα κυριαρχικά τους δικαιώματα επί των συνόρων τους, εξ αιτίας της ροής προσφύγων».*

«Η Ελλάδα, επί παραδείγματι, δεν έχει ούτε την οικονομική δυνατότητα, ούτε την λογιστική εμπειρία να προστατεύσει τα εθνικά της σύνορα. Αυτό πρέπει να αλλάξει τελείως.» Ο Kauder αποκάλυψε ότι η ευρωπαϊκή

Shenghen στον ευρωπαϊκό χώρο.

Αυτό το σχέδιο είναι γαλλογερμανικής προέλευσης, ωστόσο έχουν σημειωθεί αντιδράσεις από χώρες, όπως η Ιταλία και η Αυστρία, των οποίων οι εθνικές αρχές φαίνονται απρόθυμες να παραχωρήσουν την φύλαξη των συνόρων τους σε άλλες δυνάμεις. Είναι προφανές, ότι τα εγκαίνια αυτής της δύναμης δεν θα γίνουν σε κάποια σύνοδο κορυφής, αλλά μέσα από de facto επιβολή, πιθανότατα με αφορμή ένα τυχαίο ή κατασκευασμένο επεισόδιο στα ανατολικά σύνορα της Ελλάδας, ώστε να επιβεβαιωθεί η (αυτοεκπληρούμενη) προφητεία του κυρίου Kauder, ότι η Ελλάδα πρέπει ουσιαστικά να θεωρείται "failed state" και «ακυβέρνητη χώρα». Σκεφτείτε να συμβεί μια πολεμική κρίση και να έχουν να συνεδριάσουν ο Τσίπρας, ο γερο-Φλαμπουράρης, η Θεανώ Φωτίου με τις μαρμελάδες της, ο Νίκος ο Φίλης, φοιτητής «επί πτυχίω» της Νομικής σχολής, ο Τεο ο Πελεγρίνης και ο Πάνος Καμμένος με τα εικονίσματα του.

Προς το παρόν, η «κοινή γνώμη» πρέπει να αρχίσει να προετοιμάζεται για τη νέα κατάσταση.

Να γιατί ο Τσίπρας αμόλησε το φανομενικά ανήκουστο, ότι στην θάλασσα δεν υπάρχουν σύνορα ή οι διαρκείς αναφορές του Παυλόπουλου, προέδρου της δημοκρατίας για διασφάλιση των **ευρωπαϊκών** συνόρων στο Αιγαίο. Τώρα ξέρετε γιατί ο πολιτικός, κρατικός και κρατικοδίαιτος θίασος φωνάζει διαρκώς το σύνθημα: *«Στις νάρκες του Έβρου, στον πάτο του Αιγαίου, βρίσκεται η ασφάλεια του κάθε ευρωπαίου».* Προετοιμαστείτε, λοιπόν, για περισσότερα κρατικά no borders στο άμεσο μέλλον!

Είμαι άντρας και το κέφι μου θα κάνω

Τώρα που ψηφίστηκε το περίφημο Σύμφωνο Συμβίωσης μεταξύ ομοφυλόφιλων ζευγαριών και έφυγε δια παντός το στίγμα από το ηλιόλουστο προτεκτοράτο μας, τώρα που παρήλθε το διήμερο πένθος που

Ελάτε λοιπόν σύντροφοι, το ευρωπαϊκό παιχνίδι τελείωσε επιτέλους· πρέπει να βρούμε κάτι διαφορετικό. Σήμερα, μπορούμε να κάνουμε τα πάντα, εφ' όσον δεν μιμούμαστε την Ευρώπη, εφ' όσον δεν έχουμε την εμμονή να φτάσουμε την Ευρώπη.

Η Ευρώπη τώρα ζει με τέτοιο τρελό, άφρονα ρυθμό που έχει αποτινάξει κάθε καθοδήγηση και κάθε λογική, και κατευθύνεται τρέχοντας στην άβυσσο.

[...] Σήμερα, είμαστε παρόντες στην στασιμότητα της Ευρώπης. Σύντροφοι, ας λευτερωθούμε από αυτή την ακίνητη κίνηση, όπου σταδιακά η διαλεκτική μεταμορφώνεται στη λογική της ισορροπίας. Ας αναλογιστούμε εκ νέου το ερώτημα της ανθρωπότητας. Ας αναλογιστούμε εκ νέου το ερώτημα της εγκεφαλικής πραγματικότητας και της εγκεφαλικής μάζας όλης της ανθρωπότητας, που οι συνδέσεις της πρέπει να αυξηθούν, που τα κανάλια της πρέπει να πληθύνουν, που τα μηνύματά της πρέπει να ανθρωποποιηθούν ξανά.

Ελάτε, αδέρφια, έχουμε πολύ δουλειά να κάνουμε για να παίζουμε το ρόλο της οπισθοφυλακής. Η Ευρώπη έκανε αυτό που έβαλε στόχο να κάνει και στο σύνολο, το έκανε καλά. Ας σταματήσουμε να την κατηγορούμε, αλλά ας της πούμε με αποφασιστικότητα να μην κομπάζει και τόσο πολύ για αυτό. Δεν έχουμε τίποτε να φοβηθούμε πλέον· οπότε ας σταματήσουμε να τη ζηλεύουμε.

Ο Τρίτος Κόσμος αντικρύζει σήμερα την Ευρώπη ως μια τεράστια μάζα, σκοπός της οποίας θα πρέπει να είναι να προσπαθήσει να επιλύσει τα προβλήματα για τα οποία η Ευρώπη δεν μπόρεσε να βρει απάντηση.

Αλλά ας είμαστε ξεκάθαροι: Αυτό που μετρά είναι να σταματήσουμε να μιλάμε για παραγωγικότητα, και για εντατικοποίηση και για τον ρυθμό της εργασίας.

Όχι, δεν είναι ζήτημα επιστροφής στη Φύση. Είναι απλώς ένα πολύ συγκεκριμένο ζήτημα τού να μην σέρνονται οι άνθρωποι στον ακρωτηριασμό, τού να μην επιβάλλονται στον νου ρυθμοί που γρήγορα τον εξαλείφουν και τον καταστρέφουν. Η δικαιολογία τού να προφτάσουμε τους άλλους δεν πρέπει να χρησιμοποιείται για να σπρώχνεται ο άνθρωπος από δω και από κει, για να ξεριζώνεται από την ιδιωτικότητά του, για να συνθλίβεται και να σκοτώνεται.

Όχι, κανέναν δεν θέλουμε να προφτάσουμε. Αυτό που θέλουμε είναι να πηγαίνουμε συνέχεια μπροστά, νύχτα και μέρα, παρέα με τον Άνθρωπο, παρέα με όλους τους ανθρώπους. [...]

Είναι ζήτημα τού να αρχίσει ο Τρίτος Κόσμος μια νέα ιστορία του Ανθρώπου, μια ιστορία που θα έχει σεβασμό για τις κάποιες φορές εντυπωσιακές θέσεις που έχει διατυπώσει η Ευρώπη, αλλά που δεν θα ξεχνά επίσης τα εγκλήματά της, εκ των οποίων το φρικτότερο έγινε σε βάρος της ανθρώπινης καρδιάς, και συνίστατο στο παθολογικό ξερίζωμα των λειτουργιών του και την συντριβή της ενότητάς του. Και στα πλαίσια της συλλογικότητας, υπήρξαν οι διαφοροποιήσεις, η διαστρωμάτωση και οι αιμοσταγείς εντάσεις που τράφηκαν από τις τάξεις. Και τέλος, στην γιγάντια κλίμακα της ανθρωπότητας, υπήρξαν φυλετικά μίση, δουλεία, εκμετάλλευση και πάνω από όλα η αναίμακτη γενοκτονία που συνίστατο στον παραγκωνισμό δεκαπέντε χιλιάδων εκατομμυρίων ανθρώπων.

Έτσι, σύντροφοι, ας μην τιμήσουμε την Ευρώπη δημιουργώντας κράτη, θεσμούς και κοινωνίες που αντλούν την έμπνευσή τους από αυτή. Η ανθρωπότητα περιμένει κάτι διαφορετικό από μας από τέτοιου είδους μίμηση, που θα ήταν σχεδόν αισχρή καρικατούρα.

Αν θέλουμε να μετατρέψουμε την Αφρική σε μια νέα Ευρώπη, και την Αμερική σε μια νέα Ευρώπη, τότε ας αφήσουμε το πεπρωμένο των χωρών μας στους Ευρωπαίους. Θα ξέρουν πώς να κάνουν τα πράγματα καλύτερα κι από τους πιο προικισμένους από εμάς.

Αλλά αν θέλουμε η ανθρωπότητα να πάει ένα βήμα παραπέρα, αν θέλουμε να τη φέρουμε σε ένα διαφορετικό επίπεδο από αυτό που της έδειξε η Ευρώπη, τότε θα πρέπει να επινοήσουμε, και θα πρέπει να κάνουμε ανακαλύψεις. Αν θέλουμε να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες των λαών μας, θα πρέπει να ψάξουμε την απάντηση αλλού και όχι στην Ευρώπη.

Επί πλέον, αν θέλουμε να αποκριθούμε στις προσδοκίες των λαών της Ευρώπης, δεν είναι χρήσιμο να τους επιστρέψουμε μια αντανάκλαση, ακόμα και μια ιδανική αντανάκλαση, της δικής τους κοινωνίας και της δικής τους σκέψης, με την οποία από καιρό σε καιρό νοιώθουν απροσμέτρητη ναυτία.

Για την Ευρώπη, για τον εαυτό μας και για την ανθρωπότητα, σύντροφοι, θα πρέπει να γυρίσουμε νέα σελίδα, θα πρέπει να επεξεργαστούμε νέες έννοιες, και θα πρέπει να στήσουμε στα πόδια του έναν νέο άνθρωπο».

Ιανουάριος 2016

ανοιχτό πνεύμα» και η showbiz σιγοτραγουδάει only one world, τα κράτη του ΟΗΕ έχουν τετραπλασιαστεί από την ίδρυσή του, μάλιστα από το 1991 και μετά, χαράχτηκαν στην Ευρώπη και την Ευρασία 27.000 χιλιόμετρα νέων συνόρων. Και όχι μόνο αυτό, οι συνοριακές διαφορές μεταξύ κρατών παραμένουν πάντα παρούσες και αυτές που μπορούν να χαρακτηριστούν σήμερα σοβαρές, είναι πάνω από 25.

Δύσκολα μπορεί κάποιος να αμφισβητήσει τα γραφόμενά του. Το πρόβλημα μετατοπίζεται στο ποιός ελέγχει τα νέα και παλιά σύνορα και βέβαια ποιός είναι πρόθυμος να ελέγχει με έμμεσο ή άμεσο τρόπο. Πρόκειται για ένα αμείλικτο ερώτημα, που δεν μπορεί να απαντηθεί μέσα από τις φαντασιώσεις και τις ιδεοληψίες του παρελθόντος που συσκοτίζουν την ανθρώπινη κρίση, ακόμα και για ζητήματα που συμβαίνουν μέρα-μεσημέρι.

Έτσι ο Volker Kauder, κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του CDU/CSU, (του γερμανικού κυβερνώντος κόμματος) δήλωσε στα γερμανικά μέσα ότι *«τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι έτοιμα να παραδώσουν πλήρως ή εν μέρει τα κυριαρχικά τους δικαιώματα επί των συνόρων τους, εξ αιτίας της ροής προσφύγων».*

«Η Ελλάδα, επί παραδείγματι, δεν έχει ούτε την οικονομική δυνατότητα, ούτε την λογιστική εμπειρία να προστατεύσει τα εθνικά της σύνορα. Αυτό πρέπει να αλλάξει τελείως.» Ο Kauder αποκάλυψε ότι η ευρωπαϊκή δύναμη της FRONTEX πρόκειται να αλλάξει μορφή και να μεταβληθεί σε ανεξάρτητη δύναμη με αυξημένες εξουσίες, ενώ διασταυρωμένες πληροφορίες αναφέρουν ότι το νέο σώμα ευρωπαϊκής στρατοχωροφυλακής θα επεμβαίνει ακόμα και χωρίς την έγκριση του κράτους-μέλους.

«Θα χρειαστεί ένας ακόμα

(αυτοεκπληρούμενη) προφητεία του κυρίου Kauder, ότι η Ελλάδα πρέπει ουσιαστικά να θεωρείται "failed state" και «ακυβέρνητη χώρα». Σκεφτείτε να συμβεί μια πολεμική κρίση και να έχουν να συνεδριάσουν ο Τσίπρας, ο γερο-Φλαμπουράρης, η Θεανώ Φωτίου με τις μαρμελάδες της, ο Νίκος ο Φίλης, φοιτητής «επί πτυχίω» της Νομικής σχολής, ο Τεο ο Πελεγρίνης και ο Πάνος Καμμένος με τα εικονίσματα του.

Προς το παρόν, η «κοινή γνώμη» πρέπει να αρχίσει να προετοιμάζεται για τη νέα κατάσταση.

Να γιατί ο Τσίπρας αμόλησε το φανομενικά ανήκουστο, ότι στην θάλασσα δεν υπάρχουν σύνορα ή οι διαρκείς αναφορές του Παυλόπουλου, προέδρου της δημοκρατίας για διασφάλιση των **ευρωπαϊκών** συνόρων στο Αιγαίο. Τώρα ξέρετε γιατί ο πολιτικός, κρατικός και κρατικοδίαιτος θίασος φωνάζει διαρκώς το σύνθημα: *«Στις βάρκες του Έβρου, στον πάτο του Αιγαίου, βρίσκεται η ασφάλεια του κάθε ευρωπαίου».* Προετοιμαστείτε, λοιπόν, για περισσότερα κρατικά no borders στο άμεσο μέλλον!

Είμαι άντρας και το κέφι μου θα κάνω

Τώρα που ψηφίστηκε το περίφημο Σύμφωνο Συμβίωσης μεταξύ ομοφυλόφιλων ζευγαριών και έφυγε δια παντός το στίγμα από το ηλιόλουστο προτεκτοράτο μας, τώρα που παρήλθε το διήμερο πένθος που κήρυξε η εκκλησία και σταμάτησαν να βαράνε πένθιμα οι καμπάνες στο Αίγιο και όλα τα συναφή καραγκιοζιλίκια με τους πανηγυρισμούς και τις κατάρες, πρέπει να πούμε ότι δεν υπάρχει πιο οπισθοδρομικό, παραδοσιακό και συντηρητικό σημαίνον από το αίτημα για επέκταση της κρατικής εποπτείας στις

συνέχεια στη σελ. 4

Η «ΑΛΦΑ ΒΗΤΑ» ΤΗΣ ΚΙΝΗΜΑΤΙΚΗΣ «ΣΙΩΠΗΣ», ΚΟΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ...

«Ωστόσο, **η ριζοσπαστική αριστερά, αν ασκήσει, ως κύρια δύναμη, διακυβέρνηση, θα είναι ευάλωτη**, για δυο λόγους. Πρώτον, λόγω της αποδυνάμωσης του κράτους (και της ενίσχυσης των αγορών, και ιδιαίτερα του χρηματιστικού κεφαλαίου). Η Αριστερά ιστορικά - Κομμουνιστική και Σοσιαλδημοκρατική - άσκησε την πολιτική της μέσω του κράτους. Δεύτερον, από την ιστορική αποδυνάμωση του θεσμού κόμμα. **Ιστορικά, για την Αριστερά, το πολιτικό κόμμα ήταν ένας σημαντικότατος, ένας μεγάλος λαϊκός θεσμός που της έδινε οργανωτική και ιδεολογική ισχύ, πολιτική σταθερότητα και, last but not least, σύνδεση με τις οργανώσεις και τα κινήματα της κοινωνίας πολιτών. Σήμερα, και το κράτος και το κόμμα έχουν εξασθενίσει, και αυτό θίγει περισσότερο την ικανότητα δράσης της Αριστεράς παρά της Δεξιάς. Ωστόσο, υπάρχει ένας παράγοντας που δυνάμει την ενισχύει, την ευνοεί, τα κοινωνικά κινήματα**. Τα κοινωνικά κινήματα θα έχουν στο μέλλον ισχυρότερο ρόλο από ό,τι στο πρόσφατο παρελθόν. Έχουμε, λοιπόν, μια δυναμική εσωτερικά αντιφατική, από την οποία η σύγχρονη ριζοσπαστική Αριστερά και κερδίζει και χάνει. Αλλά συνολικά, στο παρόν πλαίσιο, θα είναι πιο ευάλωτη όταν θα ασκήσει διακυβέρνηση».

Εφημερίδα Εποχή, 5-1-2015, Γ. Μοσχονάς,
Το ισχυρότερο όπλο, ένα καλό εκλογικό αποτέλεσμα

Οι πολιτικοί επιστήμονες προχωρώντας στην διάκριση ανάμεσα σε ένα πολιτικό κόμμα και μια φατρία, θεωρούν κόμματα μόνο τις πιο προωθημένες οργανωτικά και με εγγύηση διάρκειας ενώσεις για συμμετοχή στην πολιτική πάλη για την εξουσία. Έτσι, τα πολιτικά **κόμματα**, αντίθετα από τις **φατρίες**,

Τα «μικρά» ή «μικρότερα» κόμματα δεν πιέζουν το πολιτικό σύστημα από τα «έξω», αλλά η συνδιαμορφωτική τους κίνηση πραγματοποιείται εκ των ένδον, πρόκειται, μάλιστα, για πίεση διαρκή και όχι περιστασιακή, που συνιστά και εμπεριέχεται στην συνολική πολιτική διαπραγμάτευση.

Η σύγχυση παράγεται και συντηρείται εξ αιτίας, κυρίως, την οργανικής σχέσης, που κτίζουν τα ονομαζόμενα και κόμματα «διαμαρτυρίας» με τις περισσότερο ή λιγότερο δυναμικές κοινωνικές ομάδες, που κινητοποιούνται ή τα πάσης φύσεως κινήματα, που αναζητούν τρόπους αυτό-θέσμισης της οργανωτικής βάσης και δράσης τους. Οι ομάδες πίεσης εμπεριέχονται στο ευρύτερο πολιτικό περιβάλλον, **τα μικρότερα κόμματα, όμως, αποτελούν «συστατικό στοιχείο του πολιτικού**

τηση των κομματικών γραφειοκρατιών, και στο «κτίσιμο» κομμάτων νέου τύπου με «πολλά στοιχεία της ιεραρχικής γραφειοκρατίας του αστικού κράτους και του καπιταλιστικού τρόπου λήψης αποφάσεων και παραγωγής».

Η λογοκρισία, η κομματική πειθαρχία, η διαχείριση των πολιτικών συμφερόντων, η διαιώνιση κάθε μορφής εξουσίας πηγάζουν εξ ίσου από Συνελεύσεις και τις λεγόμενες συμμετοχικές δομές, που έλκονται και τείνουν στην περεταίρω κομματικοποίηση των κινηματικών λειτουργιών, χαρακτηρίζονται όλο και περισσότερο από την πρακτικοποίηση της λειτουργίας, ελαχιστοποιώντας το «χάσιμο χρόνου», που δήθεν εγκυμονεί η, έστω και συγκυριακή, παραμονή στο πεδίο των απόψεων ή των ιδεών, από το οποίο φροντίζουν επιμελώς να απομακρύνονται οι συνεπείς ή διερχόμενοι και ευκαιριακά συμμετέχοντες.

Εδώ, οι βαθιά κομματικές λειτουργίες όχι απλά διασώζονται, αλλά αναπαράγονται με μια προβαλλόμενη ως εξω-θεσμική διαδικασία, που όμως τις εμπεδώνει κοινωνικά μέσω της αγωνιστικής κολυμβήθρας και του προτάγματος της αυτοοργάνωσης.

Έτσι, το γεγονός ότι ο ρόλος των κομμάτων έχει «μικρύνει και συνεπώς δεν δομούν, όπως στο παρελθόν, το πολιτικό παιχνίδι και την εκπροσώπηση των συμφερόντων», οδηγεί στον «προβληματικό» εντοπισμό «ενός κενού, μιας κρίσης αντιπροσώπευσης».

Αυτή ακριβώς η «κρίση» θεωρείται ότι ευνοεί κόμματα, νέα ή μέχρι πρότινος χαρακτηριζόμενα «περιφερειακά», ή «δίκτυα» που αναδείχτηκαν ή ανέδειξαν κοινωνικά κινήματα και κινητοποιήσεις. Το κοινό τους πρόσημο είναι η ημι-συστημικότητα ή αντι-συστημικότητα, διαβατήριο που φαντάζει αρκετό για να πορεύονται στις «εποχές» της πολιτικής αστάθειας, της κινητικότητας του εκλογικού σώματος, της συνεχούς

ΚΟΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΡΙΣ

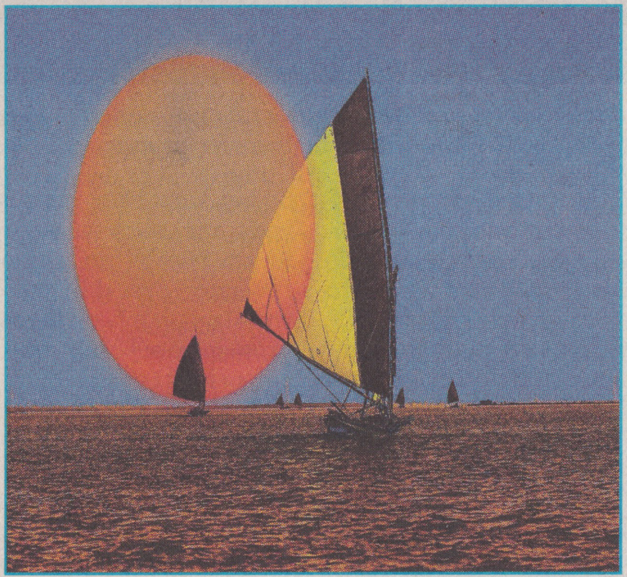
«Ωστόσο, **η ριζοσπαστική αριστερά, αν ασκήσει, ως κύρια δύναμη, διακυβέρνηση, θα είναι ευάλωτη**, για δυο λόγους. Πρώτον, λόγω της αποδυνάμωσης του κράτους (και της ενίσχυσης των αγορών, και ιδιαίτερα του χρηματιστικού κεφαλαίου). Η Αριστερά ιστορικά - Κομμουνιστική και Σοσιαλδημοκρατική - άσκησε την πολιτική της μέσω του κράτους. Δεύτερον, από την ιστορική αποδυνάμωση του θεσμού κόμμα. **Ιστορικά, για την Αριστερά, το πολιτικό κόμμα ήταν ένας σημαντικότατος, ένας μεγάλος λαϊκός θεσμός που της έδινε οργανωτική και ιδεολογική ισχύ, πολιτική σταθερότητα και, last but not least, σύνδεση με τις οργανώσεις και τα κινήματα της κοινωνίας πολιτών. Σήμερα, και το κράτος και το κόμμα έχουν εξασθενίσει, και αυτό θίγει περισσότερο την ικανότητα δράσης της Αριστεράς παρά της Δεξιάς. Ωστόσο, υπάρχει ένας παράγοντας που δυνάμει την ενισχύει, την ευνοεί, τα κοινωνικά κινήματα**. Τα κοινωνικά κινήματα θα έχουν στο μέλλον ισχυρότερο ρόλο από ό,τι στο πρόσφατο παρελθόν. Έχουμε, λοιπόν, μια δυναμική εσωτερικά αντιφατική, από την οποία η σύγχρονη ριζοσπαστική Αριστερά και κερδίζει και χάνει. Αλλά συνολικά, στο παρόν πλαίσιο, θα είναι πιο ευάλωτη όταν θα ασκήσει διακυβέρνηση».

Εφημερίδα Εποχή, 5-1-2015, Γ. Μοσχονάς,
Το ισχυρότερο όπλο, ένα καλό εκλογικό αποτέλεσμα

Οι πολιτικοί επιστήμονες προχωρώντας στην διάκριση ανάμεσα σε ένα πολιτικό κόμμα και μια φατρία, θεωρούν κόμματα μόνο τις πιο προωθημένες οργανωτικά και με εγγύηση διάρκειας ενώσεις για συμμετοχή στην πολιτική πάλη για την εξουσία.

Έτσι, τα πολιτικά **κόμματα**, αντίθετα από τις **φατρίες**, που είναι λιγότερο οργανωμένες, βραχύβιες, χωρίς (συνήθως) σύμβολα ή ιδεολογία, αλλά και από τις **τάσεις**, που επίσης ως επί το πλείστον έχουν ευκαιριακό χαρακτήρα, εκτός από την πρόθεση διάρκειας, προϋποθέτουν ιεραρχική δομή, κατανομή ρόλων και αρμοδιοτήτων και σταθερές σχέσεις μεταξύ των κομματικών οργάνων σε όλα τα επίπεδα.

Τα κόμματα στοχεύουν στην κατάληψη της εξουσίας, στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη πρόσβαση στους θεσμούς και μηχανισμούς επιβολής, αλλά και αναπαραγωγής της, είτε κάθετα είτε οριζόντια. Κάθε υπαρκτό κόμμα μικρό ή μεγάλο, είτε κατά την συγκρότησή του είτε κατά την λειτουργία του, η ίδια η έννοια «κόμμα» δεν μπορεί να νοηθεί σε καμμία περίπτωση χωρίς την διασύνδεση, την άμεση ή έμμεση συνάρτηση και σχέση αλληλουχίας και αλληλοτροφοδότησης με το κράτος

Τα «μικρά» ή «μικρότερα» κόμματα δεν πιέζουν το πολιτικό σύστημα από τα «έξω», αλλά η συνδιαμορφωτική τους κίνηση πραγματοποιείται εκ των ένδον, πρόκειται, μάλιστα, για πίεση διαρκή και όχι περιστασιακή, που συνιστά και εμπεριέχεται στην συνολική πολιτική διαπραγμάτευση.

Η σύγχυση παράγεται και συντηρείται εξ αιτίας, κυρίως, την οργανικής σχέσης, που κτίζουν τα ονομαζόμενα και κόμματα «διαμαρτυρίας» με τις περισσότερο ή λιγότερο δυναμικές κοινωνικές ομάδες, που κινητοποιούνται ή τα πάσης φύσεως κινήματα, που αναζητούν τρόπους αυτό-θέσμισης της οργανωτικής βάσης και δράσης τους. Οι ομάδες πίεσης εμπεριέχονται στο ευρύτερο πολιτικό περιβάλλον, **τα μικρότερα κόμματα, όμως, αποτελούν «συστατικό στοιχείο του πολιτικού συστήματος που παράγει δεσμευτικές αποφάσεις για την κοινωνία»** (βλ. Το κομματικό φαινόμενο, Θ. Διαμαντόπουλος).

Από την πλευρά μας, θα συμφωνήσουμε με την ευρύτερη άποψη που υποστηρίζει ότι **η έννοια κόμμα περιλαμβάνει και τις οργανώσεις εκείνες ή τα δίκτυα, που νομιμοποιούν με κάθε τρόπο τις εξουσιαστικές αξιώσεις και λειτουργίες προβάλλοντας και συμμετέχοντας σε διαδικασίες εκλογής, σε πάσης φύσεως διαδικασίες ψηφοφορίας, έστω και αν αυτές εμφανίζονται να έχουν μη ανταγωνιστικό χαρακτήρα**.

Εδώ πρέπει να τονίσουμε, ότι η πολιτική και κοινωνική νομιμοποίηση μικρών και μεγάλων κομμάτων κατακτάται πολλές φορές εκτός εκλογικής διαδικασίας, καθώς αντλείται από (εξωεκλογικές) διαδικασίες, όπως τα ψηφίσματα, η συλλογή υπογραφών, οι μαζικές κινη-

τηση των κομματικών γραφειοκρατιών, και στο «κτίσιμο» κομμάτων νέου τύπου με «πολλά στοιχεία της ιεραρχικής γραφειοκρατίας του αστικού κράτους και του καπιταλιστικού τρόπου λήψης αποφάσεων και παραγωγής».

Η λογοκρισία, η κομματική πειθαρχία, η διαχείριση των πολιτικών συμφερόντων, η διαιώνιση κάθε μορφής εξουσίας πηγάζουν εξ ίσου από Συνελεύσεις και τις λεγόμενες συμμετοχικές δομές, που έλκονται και τείνουν στην περεταίρω κομματικοποίηση των κινηματικών λειτουργιών, χαρακτηρίζονται όλο και περισσότερο από την πρακτικοποίηση της λειτουργίας, ελαχιστοποιώντας το "χάσιμο χρόνου", που δήθεν εγκυμονεί η, έστω και συγκυριακή, παραμονή στο πεδίο των απόψεων ή των ιδεών, από το οποίο φροντίζουν επιμελώς να απομακρύνονται οι συνεπείς ή διερχόμενοι και ευκαιριακά συμμετέχοντες.

Εδώ, οι βαθιά κομματικές λειτουργίες όχι απλά διασώζονται, αλλά αναπαράγονται με μια προβαλλόμενη ως εξω-θεσμική διαδικασία, που όμως τις εμπεδώνει κοινωνικά μέσω της αγωνιστικής κολυμβήθρας και του προτάγματος της αυτοοργάνωσης.

Έτσι, το γεγονός ότι ο ρόλος των κομμάτων έχει «μικρύνει και συνεπώς δεν δομούν, όπως στο παρελθόν, το πολιτικό παιχνίδι και την εκπροσώπηση των συμφερόντων», οδηγεί στον «προβληματικό» εντοπισμό «ενός κενού, μιας κρίσης αντιπροσώπευσης».

Αυτή ακριβώς η «κρίση» θεωρείται ότι ευνοεί κόμματα, νέα ή μέχρι πρότινος χαρακτηριζόμενα «περιφερειακά», ή «δίκτυα» που αναδείχτηκαν ή ανέδειξαν κοινωνικά κινήματα και κινητοποιήσεις. Το κοινό τους πρόσημο είναι η ημι-συστημικότητα ή αντι-συστημικότητα, διαβατήριο που φαντάζει αρκετό για να πορεύονται στις «εποχές» της πολιτικής αστάθειας, της κινητικότητας του εκλογικού σώματος, της συνεχώς διογκούμενης κοινωνικής απαξίωσης για την πολιτική και τους πολιτικούς.

Πρόκειται, λοιπόν, για μια επίπονη και συνολική διαδικασία μετάβασης από το «παλιό» στο «νέο», που εμπεριέχει αλληλοδιαδεχόμενες περιόδους «εκσυγχρονισμού» και «ακμής», «κρίσης» και «παρακμής». Εδώ, η πολιτική αντιμετώπιση και το φάρμακο για την θεραπεία μιας «κρίσης αντιπροσώπευσης» και μάλιστα μακράς διαρκείας, δεν εντάσσεται στις δευτερεύουσες εξουσιαστικές ανάγκες, αλλά στις άμεσες προτεραιότητες.

Σ' αυτήν την στόχευση έτειναν προεκλογικά και τείνουν οι βαρύγδουπες διαπιστώσεις των ένθερμων και ενθουσιασμένων θιασωτών της αριστερής (συν)-διαχείρισης των κρατικών υποθέσεων για την ανάγκη μετασχηματισμού της κινηματικής δυναμικής σε μοχλό νομιμοποίησης ενός «νέου διακανονισμού» με την κοι-

παράγοντας που δυνάμει την ενισχύει, την ευνοεί, τα κοινωνικά κινήματα. Τα κοινωνικά κινήματα θα έχουν στο μέλλον ισχυρότερο ρόλο από ό,τι στο πρόσφατο παρελθόν. Έχουμε, λοιπόν, μια δυναμική εσωτερικά αντιφατική, από την οποία η σύγχρονη ριζοσπαστική Αριστερά και κερδίζει και χάνει. Αλλά συνολικά, στο παρόν πλαίσιο, θα είναι πιο ευάλωτη όταν θα ασκήσει διακυβέρνηση».

Εφημερίδα Εποχή, 5-1-2015, Γ. Μοσχονάς, *Το ισχυρότερο όπλο, ένα καλό εκλογικό αποτέλεσμα*

Οι πολιτικοί επιστήμονες προχωρώντας στην διάκριση ανάμεσα σε ένα πολιτικό κόμμα και μια φατρία, θεωρούν κόμματα μόνο τις πιο προωθημένες οργανωτικά και με εγγύηση διάρκειας ενώσεις για συμμετοχή στην πολιτική πάλη για την εξουσία. Έτσι, τα πολιτικά **κόμματα**, αντίθετα από τις **φατρίες**, που είναι λιγότερο οργανωμένες, βραχύβιες, χωρίς (συνήθως) σύμβολα ή ιδεολογία, αλλά και από τις **τάσεις**, που επίσης ως επί το πλείστον έχουν ευκαιριακό χαρακτήρα, εκτός από την πρόθεση διάρκειας, προϋποθέτουν ιεραρχική δομή, κατανομή ρόλων και αρμοδιοτήτων και σταθερές σχέσεις μεταξύ των κομματικών οργάνων σε όλα τα επίπεδα.

Τα κόμματα στοχεύουν στην κατάληψη της εξουσίας, στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη πρόσβαση στους θεσμούς και μηχανισμούς επιβολής, αλλά και αναπαραγωγής της, είτε κάθετα είτε οριζόντια. Κάθε υπαρκτό κόμμα μικρό ή μεγάλο, είτε κατά την συγκρότησή του είτε κατά την λειτουργία του, η ίδια η έννοια «κόμμα» δεν μπορεί να νοηθεί σε καμμία περίπτωση χωρίς την διασύνδεση, την άμεση ή έμμεση συνάρτηση και σχέση αλληλουχίας και αλληλοτροφοδότησης με το κράτος και την διαχείριση των κρατικών υποθέσεων.

Όσον αφορά το ζήτημα της άμεσης συνάρτησης, αυτό παραπέμπει ευκρινώς στην δηλωμένη πρόθεση για ευθεία ανάληψη της εξουσίας.

Η έμμεση συνάρτηση αφορά πρώτα απ' όλα την διεκδίκηση της αναγνώρισής τους σε «κάποια περιοχή της κρατικής εξουσίας». Οι περιπτώσεις αυτές περιλαμβάνουν κόμματα, τα οποία είτε δεν ελπίζουν λόγω της ισχνής εκλογικής και κοινωνικής τους επιρροής να αναλάβουν άμεσα κρατικά πόστα, είτε γιατί δεν το επιτρέπει το εκλογικό σύστημα, είτε γιατί στέκεται εμπόδιο το πολιτικό σύστημα που ισχύει.

Σ' αυτές τις περιπτώσεις, συχνά συγχέεται ένα πολιτικό κόμμα με τις ομάδες πίεσης, με αποτέλεσμα την εξαγωγή εξ ολοκλήρου λανθασμένων συμπερασμάτων.

Τα «μικρά» ή «μικρότερα» κόμματα δεν πιέζουν το πολιτικό σύστημα από τα «έξω», αλλά η συνδιαμορφωτική τους κίνηση πραγματοποιείται εκ των ένδον, πρόκειται, μάλιστα, για πίεση διαρκή και όχι περιστασιακή, που συνιστά και εμπεριέχεται στην συνολική πολιτική διαπραγμάτευση.

Η σύγχυση παράγεται και συντηρείται εξ αιτίας, κυρίως, την οργανικής σχέσης, που κτίζουν τα ονομαζόμενα και κόμματα «διαμαρτυρίας» με τις περισσότερο ή λιγότερο δυναμικές κοινωνικές ομάδες, που κινητοποιούνται ή τα πάσης φύσεως κινήματα, που αναζητούν τρόπους αυτό-θέσμισης της οργανωτικής βάσης και δράσης τους. Οι ομάδες πίεσης εμπεριέχονται στο ευρύτερο πολιτικό περιβάλλον, **τα μικρότερα κόμματα, όμως, αποτελούν «συστατικό στοιχείο του πολιτικού συστήματος που παράγει δεσμευτικές αποφάσεις για την κοινωνία»** (βλ. Το κομματικό φαινόμενο, Θ. Διαμαντόπουλος).

Από την πλευρά μας, θα συμφωνήσουμε με την ευρύτερη άποψη που υποστηρίζει ότι **η έννοια κόμμα περιλαμβάνει και τις οργανώσεις εκείνες ή τα δίκτυα, που νομιμοποιούν με κάθε τρόπο τις εξουσιαστικές αξιώσεις και λειτουργίες προβάλλοντας και συμμετέχοντας σε διαδικασίες εκλογής, σε πάσης φύσεως διαδικασίες ψηφοφορίας, έστω και αν αυτές εμφανίζονται να έχουν μη ανταγωνιστικό χαρακτήρα**.

Εδώ πρέπει να τονίσουμε, ότι η πολιτική και κοινωνική νομιμοποίηση μικρών και μεγάλων κομμάτων κατακτάται πολλές φορές εκτός εκλογικής διαδικασίας, καθώς αντλείται από (εξωεκλογικές) διαδικασίες, όπως τα ψηφίσματα, η συλλογή υπογραφών, οι μαζικές κινητοποιήσεις, η επιβολή σε αυτές συγκεκριμένων συμπεριφορών εκ μέρους των διαδηλωτών κ.λπ.

Για τους αναρχικούς, οι κομματικές λογικές παραμένουν σε κάθε περίπτωση εξουσιαστικές λογικές. Τα κόμματα ήταν, είναι και θα παραμείνουν, όποια μορφή και αν λάβουν, σημαντικά εργαλεία κοινωνικής καθυπόταξης και επιβολής των όρων κυριαρχίας. Δεν πολεμούμε, λοιπόν, την αυθαιρεσία, την κομματική γραφειοκρατία, που περιορίζει τις κινήσεις των κομματικών μελών, αλλά την ανελευθερία, όποια μορφή και αν αυτή έχει.

Μ' άλλα λόγια, δεν μένουμε σε αιρετικές νέο-μαρξιστικές ή μη διαπιστώσεις, που δέχονται μεν την ιστορική σχέση αριστεράς και κράτους, εντοπίζοντας το «πρόβλημα» όλων των εκλογικών νικών στην επικρά-**διερχόμενοι και ευκαιριακά συμμετέχοντες**.

Εδώ, οι βαθιά κομματικές λειτουργίες όχι απλά διασώζονται, αλλά αναπαράγονται με μια προβαλλόμενη ως εξω-θεσμική διαδικασία, που όμως τις εμπεδώνει κοινωνικά μέσω της αγωνιστικής κολυμβήθρας και του προτάγματος της αυτοοργάνωσης.

Έτσι, το γεγονός ότι ο ρόλος των κομμάτων έχει «μικρύνει και συνεπώς δεν δομούν, όπως στο παρελθόν, το πολιτικό παιχνίδι και την εκπροσώπηση των συμφερόντων», οδηγεί στον «προβληματικό» εντοπισμό «ενός κενού, μιας κρίσης αντιπροσώπευσης».

Αυτή ακριβώς η «κρίση» θεωρείται ότι ευνοεί κόμματα, νέα ή μέχρι πρότινος χαρακτηριζόμενα «περιφερειακά», ή «δίκτυα» που αναδείχτηκαν ή ανέδειξαν κοινωνικά κινήματα και κινητοποιήσεις. Το κοινό τους πρόσημο είναι η ημι-συστημικότητα ή αντι-συστημικότητα, διαβατήριο που φαντάζει αρκετό για να πορεύονται στις «εποχές» της πολιτικής αστάθειας, της κινητικότητας του εκλογικού σώματος, της συνεχώς διογκούμενης κοινωνικής απαξίωσης για την πολιτική και τους πολιτικούς.

Πρόκειται, λοιπόν, για μια επίπονη και συνολική διαδικασία μετάβασης από το «παλιό» στο «νέο», που εμπεριέχει αλληλοδιαδεχόμενες περιόδους «εκσυγχρονισμού» και «ακμής», «κρίσης» και «παρακμής». Εδώ, η πολιτική αντιμετώπιση και το φάρμακο για την θεραπεία μιας «κρίσης αντιπροσώπευσης» και μάλιστα μακράς διαρκείας, δεν εντάσσεται στις δευτερεύουσες εξουσιαστικές ανάγκες, αλλά στις άμεσες προτεραιότητες.

Σ' αυτήν την στόχευση έτειναν προεκλογικά και τείνουν οι βαρύγδουπες διαπιστώσεις των ένθερμων και ενθουσιασμένων θιασωτών της αριστερής (συν)-διαχείρισης των κρατικών υποθέσεων για την ανάγκη μετασχηματισμού της κινηματικής δυναμικής σε μοχλό νομιμοποίησης ενός «νέου διακανονισμού» με την κοινωνία.

Η κινηματική νομιμοποίηση της αριστερής διαχείρισης της «κρίσης» δίνει πολύτιμες «ανάσες» για την εξουσιαστική ανασυγκρότηση, εκτός των άλλων, επειδή στηρίζεται και στηρίζει την δήθεν ηθική υπεροχή των «νέων» και «αμόλυντων» από την διαφθορά κυβερνώντων, αλλά και την έμμεση αναγνώριση περί των μικρών περιθωρίων για «ριζοσπαστικές αλλαγές», λόγω του διεθνούς περιβάλλοντος.

Δεν είναι, λοιπόν, να απορεί κάποιος για το γεγονός, ότι οι εκκωφαντικές οικονομικές συνέπειες της «κρίσης» επανειλημμένα σκιάζουν ή ακόμη και εξαφανίζουν το σύνολο μιας διαδικασίας, τις απαρχές της, τα ση-

συνέχεια στη σελ. 5

Η ανωτερότητα του κομμουνισμού: Όταν οι σοβιετικοί είχαν θεσπίσει το Σύμφωνο Συμβίωσης μεταξύ των ομοφυλοφίλων ζευγαριών, οι καπιταλιστές κρεμούσαν τους ομοφυλόφιλους.

συνέχεια από τη σελ. 2 - (ΕΠΙΔΡΟΜΕΣ)

ανθρώπινες σχέσεις. Με το αντίστοιχο παράβολο φυσικά.

Δεν έχετε παρά να ρωτήσετε κάποιον από τη γενιά του '68, του Woodstock και της σεξουαλικής επανάστασης και θα σας το εξηγήσει καλύτερα αν χρειαζόταν σφραγίδα συμβολαιογράφου για να συμβιώσει με πέντε ολόγυμνες γκόμενες και εφτά μουσάτους μαντράχαλους κάτω από την ίδια στέγη ενός κοινοβίου στην Αριζόνα.

Το βασικό ζήτημα των υποστηρικτών του συμφώνου συμβίωσης των ομοφυλόφιλων ζευγαριών είναι η «εξασφάλιση» δια μέσου της περιουσίας και η αποδοχή τους από τους γείτονες, τον Θεό και την Παναγίτσα. Πριν σας τους παραδώσω στην δίκαιη περιφρόνηση σας, βάλτε με το νου σας να χωρίσει ένα ζεύγος «γκέυ» επειδή έχει πέσει κέρατο, να ξεσηκώσουν τη γειτονιά και να καυγαδίζουν όλο το δρόμο προς στα δικαστήρια για διατροφές, για τις ελιές στην Αγουλινίτσα, το δυάρι στα Πατήσια και ποιος θα κρατήσει το παιδί.

Σε μια εξέλιξη της τελευταίας στιγμής, κατατέθηκε αίτημα προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης από την ομάδα «ανοιχτές σχέσεις», που με το δίκιο τους οι άνθρωποι θέλουν να σπάσει η συντηρητική ανοησία για την κατοχύρωση μόνο του ζεύγους.

«Διεκδικούμε να διευρυνθεί το σύμφωνο συμβίωσης ώστε να μπορούν να το συνάψουν όλα τα άτομα που βρίσκονται σε συμβίωση, άσχετα από το φύλο και τον αριθμό τους. Θυμίζουμε ότι οι συντροφικές σχέσεις δεν παίρνουν κατ' ανάγκην τη μορφή ζευγαριού. Υπάρχουν περιπτώσεις τριών ή περισσότερων ενήλικων ατόμων που αποφασίζουν να μοιραστούν τη ζωή τους και την κατοικία τους και να μεγαλώσουν από κοινού τα παιδιά τους.

Τα πολυσυντροφικά άτομα θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να κατοχυρώσουν νομικά τη σχέση τους, όπως και όλα τα άλλα.

Λυπούμαστε πάρα πολύ που δεν υπάρχει καμμία ελευθεριότητα στα ήθη, αλλά έχουν όλοι ως στόχο ζωής να γίνουν οικογενειάρχες με παπά και με κουμπάρο, να έχουν μια δουλίτσα, να κάνουν οικογενειακά τραπεζώματα τις Κυριακές και να βολέψουν αύριο τα παιδιά τους στο δημόσιο με μέσο, είτε είναι ομοφυλόφιλοι είτε ετεροφυλόφιλοι. Ντρεπόμαστε για λογαριασμό τους.

Το μέλλον ανήκει στους γέρους

Όποιος θέλει να καταλάβει επακριβώς τα τεκταινόμενα στην «παλαιά δημοκρατία», δεν έχει παρά να δεί το πασίγνωστο σκετσάκι των Monty Pythons με τον ψόφιο παπαγάλο.

ρόντια γιατί είναι συνομηλικός τους, οι γριές τρελαίνονται για τον Τσίπρα και θα τον ήθελαν για γαμπρό τους, ο Κουτσούμπας έχει μαζί του τα ΚΑΠΗ από την Τασκένδη, ο Μιχαλολιάκος τους γερο-χωροφύλακες του εμφυλίου και ούτω καθ' εξής.

Οι ηλικιωμένοι στην πλειοψηφία τους είναι «ενεργοί πολίτες» με όλη την σημασία της λέξης: Διαβάζουν ακόμα εφημερίδες, βλέπουν φανατικά στην τηλεόραση τα πολιτικά πρωϊνάδικα, γνωρίζουν το υπουργικό συμβούλιο με λεπτομέρειες, ξέρουν με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού πόσα θα χάσουν αυτό το μήνα από την σύνταξη, συζητάνε μεγαλόφωνα «πολιτικά» και καμιά φορά λογομαχούν στα καφενεία. Ο Όσκαρ Ουάιλντ έγραφε: *«Οι γέροι πιστεύουν τα πάντα. Οι μεσήλικες υποψιάζονται τα πάντα. Οι νέοι ξέρουν τα πάντα.»*

Το μυστικό για την προσέλευση τόσων σαράβαλων στις εκλογές της ΝΔ δεν είναι άλλο από το ταπεινό ρουσφέτι βέβαια (τί φανταστήκατε; Την αιώνια ζωή τους έταξε ο Μεϊμαράκης;). Οι υποψήφιοι έταξαν νέες θέσεις εργασίας στα γερόντια, εκπαιδευτικά προγράμματα σε

και σ' αυτούς. Ουαί τοις ηττημένοις, άνευ μάχης...

Πιστοποιητικό τραπεζικών φρονημάτων

Σύμφωνα με τον νέο νόμο της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ για τα τραπεζικά δάνεια, ένας δανειολήπτης είναι **συνεργάσιμος** όταν:

Παρέχει πλήρη και επικαιροποιημένα στοιχεία επικοινωνίας στους δανειστές ή σε όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό τους (π.χ. αριθμούς σταθερού, κινητού τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση, διεύθυνση κατοικίας και εργασίας) και προβαίνει σε ορισμό συγγενικού ή φιλικού προσώπου, ως αντικλήτου επικοινωνίας για κάθε περίπτωση που ο ίδιος δεν είναι διαθέσιμος.

Είναι διαθέσιμος σε επικοινωνία με το δανειστή ή με όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό αυτού και ανταποκρίνεται με ειλικρίνεια και σαφήνεια, σε κλήσεις και επιστολές του δανειστή ή όποιου ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του, αυτοπροσώπως είτε δια του αντικλήτου του, με κάθε πρόσφορο τρόπο, εντός 15 εργάσιμων ημερών.

Προβαίνει αυτοπροσώπως είτε δια του αντικλήτου του σε πλήρη και ειλικρινή γνωστοποίηση πληροφοριών προς το δανειστή ή όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του, αναφορικά με την τρέχουσα οικονομική του κατάσταση εντός 15 εργασίμων ημερών από την ημέρα μεταβολής της ή εντός 15 εργασίμων ημερών από την ημέρα που θα ζητηθούν ανάλογες πληροφορίες από το δανειστή ή όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του.

Προβαίνει αυτοπροσώπως, είτε δια του αντικλήτου του σε πλήρη και ειλικρινή γνωστοποίηση πληροφοριών, προς το δανειστή ή όποιον ενεργεί για

Η ανωτερότητα του κομμουνισμού: Όταν οι σοβιετικοί είχαν θεσπίσει το Σύμφωνο Συμβίωσης μεταξύ των ομοφυλόφιλων ζευγαριών, οι καπιταλιστές κρεμούσαν τους ομοφυλόφιλους.

στην Αριζόνα.

Το βασικό ζήτημα των υποστηρικτών του συμφώνου συμβίωσης των ομοφυλόφιλων ζευγαριών είναι η «εξασφάλιση» δια μέσου της περιουσίας και η αποδοχή τους από τους γείτονες, τον Θεό και την Παναγίτσα. Πριν σας τους παραδώσω στην δίκαιη περιφρόνηση, σας, βάλτε με το νου σας να χωρίσει ένα ζεύγος «γκέυ» επειδή έχει πέσει κέρατο, να ξεσηκώσουν τη γειτονιά και να καυγαδίζουν όλο το δρόμο προς στα δικαστήρια για διατροφές, για τις ελιές στην Αγουλινίτσα, το δυάρι στα Πατήσια και ποιος θα κρατήσει το παιδί.

Σε μια εξέλιξη της τελευταίας στιγμής, κατατέθηκε αίτημα προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης από την ομάδα «ανοιχτές σχέσεις», που με το δίκιο τους οι άνθρωποι θέλουν να σπάσει η συντηρητική ανοησία για την κατοχύρωση μόνο του ζεύγους.

«Διεκδικούμε να διευρυνθεί το σύμφωνο συμβίωσης ώστε να μπορούν να το συνάψουν όλα τα άτομα που βρίσκονται σε συμβίωση, άσχετα από το φύλο και τον αριθμό τους. Θυμίζουμε ότι οι συντροφικές σχέσεις δεν παίρνουν κατ' ανάγκην τη μορφή ζευγαριού. Υπάρχουν περιπτώσεις τριών ή περισσότερων ενήλικων ατόμων που αποφασίζουν να μοιραστούν τη ζωή τους και την κατοικία τους και να μεγαλώσουν από κοινού τα παιδιά τους.

Τα πολυσυντροφικά άτομα θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να κατοχυρώσουν νομικά τη σχέση τους, όπως και όλα τα άλλα.

Λυπούμαστε πάρα πολύ που δεν υπάρχει καμμία ελευθεριότητα στα ήθη, αλλά έχουν όλοι ως στόχο ζωής να γίνουν οικογενειάρχες με παπά και με κουμπάρο, να έχουν μια δουλίτσα, να κάνουν οικογενειακά τραπεζώματα τις Κυριακές και να βολέψουν αύριο τα παιδιά τους στο δημόσιο με μέσο, είτε είναι ομοφυλόφιλοι είτε ετεροφυλόφιλοι. Ντρεπόμαστε για λογαριασμό τους.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 13ος, Φύλλο 156
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2016

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.
Με **ταχυδρομική επιταγή** στο όνομα:
Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658,
Τ.Κ. 10033, ΑΘΗΝΑ,

Το μέλλον ανήκει στους γέρους

Όποιος θέλει να καταλάβει επακριβώς τα τεκταινόμενα στην «παλαιά δημοκρατία», δεν έχει παρά να δεί το πασίγνωστο σκετσάκι των Monty Pythons με τον ψόφιο παπαγάλο.

Ένας πελάτης πάει αγανακτισμένος στο pet shop προκειμένου να επιστρέψει τον παπαγάλο που αγόρασε πριν μια ώρα επειδή είναι ψόφιος. Ακολουθεί ένας εκπληκτικά σουρεαλιστικός διάλογος με τον μαγαζάτορα που επιμένει ότι είναι ζωντανός, αλλά ξεκουράζεται γιατί είχε κάνει ένα μακρύ ταξίδι. «Ορίστε, είναι ζωντανός, κουνήθηκε», φωνάζει κάθε τόσο κουνώντας κάτω από τη μύτη του πελάτη το ψόφιο πουλί.

«Ορίστε, η ΝΔ πάει καλά, το ποτήρι είναι μισογεμάτο, έχασαν οι μηχανισμοί, χιλιάδες κόσμου ψήφισαν» αναφωνούν οι πολιτικοί συντάκτες σαν τον μαγαζάτορα των Monty Pythons, επειδή η φα-

ρόντια γιατί είναι συνομηλικός τους, οι γριές τρελαίνονται για τον Τσίπρα και θα τον ήθελαν για γαμπρό τους, ο Κουτσούμπας έχει μαζί του τα ΚΑΠΗ από την Τασκένδη, ο Μιχαλολιάκος τους γερο-χωροφύλακες του εμφυλίου και ούτω καθ' εξής.

Οι ηλικιωμένοι στην πλειοψηφία τους είναι «ενεργοί πολίτες» με όλη την σημασία της λέξης: Διαβάζουν ακόμα εφημερίδες, βλέπουν φανατικά στην τηλεόραση τα πολιτικά πρωϊνάδικα, γνωρίζουν το υπουργικό συμβούλιο με λεπτομέρειες, ξέρουν με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού πόσα θα χάσουν αυτό το μήνα από την σύνταξη, συζητάνε μεγαλόφωνα «πολιτικά» και καμιά φορά λογομαχούν στα καφενεία. Ο Όσκαρ Ουάιλντ έγραφε: *«Οι γέροι πιστεύουν τα πάντα. Οι μεσήλικες υποψιάζονται τα πάντα. Οι νέοι ξέρουν τα πάντα.»*

Το μυστικό για την προσέλευση τόσων σαράβαλων στις εκλογές της ΝΔ δεν είναι άλλο από το ταπεινό ρουσφέτι βέβαια (τί φανταστήκατε; Την αιώνια ζωή τους έταξε ο Μεϊμαράκης;). Οι υποψήφιοι έταξαν νέες θέσεις εργασίας στα γερόντια, εκπαιδευτικά προγράμματα σε νέες τεχνολογίες για προσαρμογή στην ψηφιακή εποχή και θέσεις εργασίας στο εξωτερικό για όσους ηλικιωμένους θέλουν να δουλέψουν στα τεχνικά έργα στη Μέση Ανατολή ή να πολεμήσουν ως μισθοφόροι στη Συρία. Οι γέροι διψάνε για δουλειά και περιπέτειες και θεωρούν πολύ σωστό που ο γλυκός Αλέξης τους έχει αλλάξει τα φώτα στις συντάξεις.

Αντίθετα οι 25ρήδες λογαριάζουν από τώρα πότε θα βγουν στη σύνταξη. Τί να πεις...

Δεν είναι δυνατόν!

Αν αντέχετε, διαβάστε το παρακάτω:

Ο Αλέξης Τσίπρας με αφορμή την τρίτη θέση που κατέλαβε το Κόμμα των Αγανακτισμένων (podemos) στις πρόσφατες εκλογές στην Ισπανία τουίταρε:

να στοιχεία επικοινωνίας στους δανειστές ή σε όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό τους (π.χ. αριθμούς σταθερού, κινητού τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση, διεύθυνση κατοικίας και εργασίας) και προβαίνει σε ορισμό συγγενικού ή φιλικού προσώπου, ως αντικλήτου επικοινωνίας για κάθε περίπτωση που ο ίδιος δεν είναι διαθέσιμος.

Είναι διαθέσιμος σε επικοινωνία με το δανειστή ή με όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό αυτού και ανταποκρίνεται με ειλικρίνεια και σαφήνεια, σε κλήσεις και επιστολές του δανειστή ή όποιου ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του, αυτοπροσώπως είτε δια του αντικλήτου του, με κάθε πρόσφορο τρόπο, εντός 15 εργάσιμων ημερών.

Προβαίνει αυτοπροσώπως είτε δια του αντικλήτου του σε πλήρη και ειλικρινή γνωστοποίηση πληροφοριών προς το δανειστή ή όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του, αναφορικά με την τρέχουσα οικονομική του κατάσταση εντός 15 εργασίμων ημερών από την ημέρα μεταβολής της ή εντός 15 εργασίμων ημερών από την ημέρα που θα ζητηθούν ανάλογες πληροφορίες από το δανειστή ή όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του.

Προβαίνει αυτοπροσώπως, είτε δια του αντικλήτου του σε πλήρη και ειλικρινή γνωστοποίηση πληροφοριών, προς το δανειστή ή όποιον ενεργεί για λογαριασμό του, οι οποίες θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη μελλοντική οικονομική του κατάσταση, εντός 15 εργασίμων ημερών από την ημέρα που θα περιέλθουν σε γνώση του (π.χ. πλήρωση προϋποθέσεων λήψης επιδόματος, εμφάνιση νέων περιουσιακών στοιχείων που θα περιέλθουν στην κυριότητά του (κληρονομιά), απώλεια κυριότητας περιουσιακών στοιχείων, ανακοινώσεις απόλυσης, καταγγελίες μισθώσεων, εξαγορά ασφαλιστικών προϊόντων, κέρδη οποιασδήποτε μορφής κ.λπ.).

Συναινεί σε διερεύνηση εναλλακτικής πρότασης αναδιάρθρωσης με το δανειστή ή όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κώδικα Δεοντολογίας του Ν. 4224/2013.

Σε περίπτωση που

μής, κατατέθηκε αίτημα προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης από την ομάδα «ανοιχτές σχέσεις», που με το δίκιο τους οι άνθρωποι θέλουν να σπάσει η συντηρητική ανοησία για την κατοχύρωση μόνο του ζεύγους.

«Διεκδικούμε να διευρυνθεί το σύμφωνο συμβίωσης ώστε να μπορούν να το συνάψουν όλα τα άτομα που βρίσκονται σε συμβίωση, άσχετα από το φύλο και τον αριθμό τους. Θυμίζουμε ότι οι συντροφικές σχέσεις δεν παίρνουν κατ' ανάγκην τη μορφή ζευγαριού. Υπάρχουν

ΜΗΝΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ 13ος, Φύλλο 156
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2016

ΕΚΔΟΣΗ: ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ Α.Μ.Κ.
ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ 8, ΑΘΗΝΑ, Τ.Κ. 106 82
τηλέφωνο: 69 73 79 92 07

Υπεύθυνος Έκδοσης
Παναγιώτης Ι. Λιόλιος

Συνδρομή (για 10 τεύχη)
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: 20 ευρώ, ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ευρώ.
Με **ταχυδρομική επιταγή** στο όνομα:
Γεώργιος Ν. Βλασσόπουλος, Τ.Θ. 30658, Τ.Κ. 10033, ΑΘΗΝΑ,
ή καταθέτοντας το αντίστοιχο ποσόν στον αριθμό λογαριασμού: (Εθνική Τράπεζα) 116/611-838-03
IBAN: GR77 0110 1160 0000 1166 1183 803
bic: ETHNGRAA

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητη η γνωστοποίηση των στοιχείων σας μέσω του ταχυδρομείου, τηλεφωνικά ή με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, δηλαδή: Όνομα, επώνυμο, διεύθυνση, ταχυδρομικός κώδικας και ένα τηλέφωνο.

Λυπόμαστε πάρα πολύ που δεν υπάρχει καμμία ελευθεριότητα στα ήθη, αλλά έχουν όλοι ως στόχο ζωής να γίνουν οικογενειάρχες με παπά και με κουμπάρο, να έχουν μια δουλίτσα, να κάνουν οικογενειακά τραπεζώματα τις Κυριακές και να βολέψουν αύριο τα παιδιά τους στο δημόσιο με μέσο, είτε είναι ομοφυλόφιλοι είτε ετεροφυλόφιλοι. Ντρεπόμαστε για λογαριασμό τους.

Το μέλλον ανήκει στους γέρους

Όποιος θέλει να καταλάβει επακριβώς τα τεκταινόμενα στην «παλαιά δημοκρατία», δεν έχει παρά να δεί το πασίγνωστο σκετσάκι των Monty Pythons με τον ψόφιο παπαγάλο.

Ένας πελάτης πάει αγανακτισμένος στο pet shop προκειμένου να επιστρέψει τον παπαγάλο που αγόρασε πριν μια ώρα επειδή είναι ψόφιος. Ακολουθεί ένας εκπληκτικά σουρεαλιστικός διάλογος με τον μαγαζάτορα που επιμένει ότι είναι ζωντανός, αλλά ξεκουράζεται γιατί είχε κάνει ένα μακρύ ταξίδι. «Ορίστε, είναι ζωντανός, κουνήθηκε», φωνάζει κάθε τόσο κουνώντας κάτω από τη μύτη του πελάτη το ψόφιο πουλί.

«Ορίστε, η ΝΔ πάει καλά, το ποτήρι είναι μισογεμάτο, έχασαν οι μηχανισμοί, χιλιάδες κόσμου ψήφισαν» αναφωνούν οι πολιτικοί συντάκτες σαν τον μαγαζάτορα των Monty Pythons, επειδή η φαληρισμένη ΝΔ κατάφερε να κάνει εσωκομματικές εκλογές με τη δύναμη της Vodafone. Γι' αυτό το λόγο χρησιμοποιήθηκαν 400.000 γέροι και γριές που στάθηκαν υπομονετικά για να ψηφίσουν τον αγαπημένο τους πρόεδρο. Οι ηλικιωμένοι στην Ελλάδα είναι οι τελευταίοι τακτικοί πελάτες των κομμάτων, όλων των κομμάτων. Ο Μεϊμαράκης αρέσει στα γεσία της λέξης. Διαβάζουν ακόμα εφημερίδες, βλέπουν φανατικά στην τηλεόραση τα πολιτικά πρωϊνάδικα, γνωρίζουν το υπουργικό συμβούλιο με λεπτομέρειες, ξέρουν με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού πόσα θα χάσουν αυτό το μήνα από την σύνταξη, συζητάνε μεγαλόφωνα «πολιτικά» και καμιά φορά λογομαχούν στα καφενεία. Ο Όσκαρ Ουάιλντ έγραφε: *«Οι γέροι πιστεύουν τα πάντα. Οι μεσήλικες υποψιάζονται τα πάντα. Οι νέοι ξέρουν τα πάντα.»*

Το μυστικό για την προσέλευση τόσων σαράβαλων στις εκλογές της ΝΔ δεν είναι άλλο από το ταπεινό ρουσφέτι βέβαια (τί φανταστήκατε; Την αιώνια ζωή τους έταξε ο Μεϊμαράκης;). Οι υποψήφιοι έταξαν νέες θέσεις εργασίας στα γερόντια, εκπαιδευτικά προγράμματα σε νέες τεχνολογίες για προσαρμογή στην ψηφιακή εποχή και θέσεις εργασίας στο εξωτερικό για όσους ηλικιωμένους θέλουν να δουλέψουν στα τεχνικά έργα στη Μέση Ανατολή ή να πολεμήσουν ως μισθοφόροι στη Συρία. Οι γέροι διψάνε για δουλειά και περιπέτειες και θεωρούν πολύ σωστό που ο γλυκός Αλέξης τους έχει αλλάξει τα φώτα στις συντάξεις.

Αντίθετα οι 25ρήδες λογαριάζουν από τώρα πότε θα βγουν στη σύνταξη. Τί να πεις...

Δεν είναι δυνατόν!

Αν αντέχετε, διαβάστε το παρακάτω:

Ο Αλέξης Τσίπρας με αφορμή την τρίτη θέση που κατέλαβε το Κόμμα των Αγανακτισμένων (podemos) στις πρόσφατες εκλογές στην Ισπανία τουίταρε: *«Η λιτότητα ηττήθηκε πολιτικά και στην Ισπανία. Οι δυνάμεις που υπερασπίζονται την κοινωνία μπήκαν δυναμικά στο πολιτικό σκηνικό. Η προοπτική κυβέρνησης προοδευτικής πλειοψηφίας είναι πια ανοιχτή. Ο αγώνας μας δικαιώνεται. Η Ευρώπη αλλάζει!»*

Αυτοί οι πανηγυρισμοί και η «δικαίωση των αγώνων» θα πρέπει να κάνουν τους ισπανούς να ανησυχούν σφόδρα, αφού αναγγέλλουν αριστερά μνημόνια

σιμο του, αυτοπροσώπως είτε δια του αντικλήτου του, με κάθε πρόσφορο τρόπο, εντός 15 εργάσιμων ημερών.

Προβαίνει αυτοπροσώπως είτε δια του αντικλήτου του σε πλήρη και ειλικρινή γνωστοποίηση πληροφοριών προς το δανειστή ή όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του, αναφορικά με την τρέχουσα οικονομική του κατάσταση εντός 15 εργασίμων ημερών από την ημέρα μεταβολής της ή εντός 15 εργασίμων ημερών από την ημέρα που θα ζητηθούν ανάλογες πληροφορίες από το δανειστή ή όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του.

Προβαίνει αυτοπροσώπως, είτε δια του αντικλήτου του σε πλήρη και ειλικρινή γνωστοποίηση πληροφοριών, προς το δανειστή ή όποιον ενεργεί για λογαριασμό του, οι οποίες θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη μελλοντική οικονομική του κατάσταση, εντός 15 εργάσιμων ημερών από την ημέρα που θα περιέλθουν σε γνώση του (π.χ. πλήρωση προϋποθέσεων λήψης επιδόματος, εμφάνιση νέων περιουσιακών στοιχείων που θα περιέλθουν στην κυριότητά του (κληρονομιά), απώλεια κυριότητας περιουσιακών στοιχείων, ανακοινώσεις απόλυσης, καταγγελίες μισθώσεων, εξαγορά ασφαλιστικών προϊόντων, κέρδη οποιασδήποτε μορφής κ.λπ.).

Συναινεί σε διερεύνηση εναλλακτικής πρότασης αναδιάρθρωσης με το δανειστή ή όποιον ενεργεί νομίμως για λογαριασμό του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον Κώδικα Δεοντολογίας του Ν. 4224/2013.

Σε περίπτωση που η τράπεζα κρίνει ως «μή συνεργάσιμο» τον δανειολήπτη, ο τελευταίος θα υποστεί ποινικές κυρώσεις και κατασχεση περιουσιακών στοιχείων.

Λεόν

συνέχεια από την σελ. 3 - (Η «ΑΛΦΑ ΒΗΤΑ» ...)

μεία αφετηρίας, καμπής, τα πισωγυρισμάτα ή τις αιτίες εκτίναξης προς τον «στόχο».

Η απαξία και η αποξένωση παραδοσιακών τμημάτων των ψηφοφόρων κάθε κόμματος, άλλωστε, δεν ξεκίνησε χθες:

«Ο Συνασπισμός είχε μετάσχει στις εκλογές του 2004 σε εκλογική συμμαχία με άλλες μικρές ομάδες της Αριστεράς και το εκλογικό αποτέλεσμα δεν ήταν ικανοποιητικό. ***Το κόμμα παρέμενε για δεκαετίες στο επίπεδο του 3% ανίκανο να προσελκύσει ψηφοφόρους*** *από την αριστερά ή την Κεντροαριστερά, ακόμα και κατά την διάρκεια περιόδων, όπου το Πασοκ και το ΚΚΕ βρίσκονταν σε φάση μειούμενης ελκυστικότητας. [...]* ***Η τάση που υποστήριζε συνεργασία με το Πασοκ έχανε σταδιακά έδαφος, και ως το 2004 τα περισσότερα από τα εξέχοντα στελέχη της είχαν ενταχθεί στο Πασοκ.*** *Η ηγετική ομάδα εντός του κόμματος, υπό την αρχηγία του Νίκου Κωνσταντόπουλου ακολούθησε μεταξύ των διαφορετικών απόψεων που υποστήριζαν την ανεξάρτητη πορεία.* ***Ο Συνασπισμός θα χρειαστεί να εκλέξει γρήγορα νέο αρχηγό και να επανεκτιμήσει τη στρατηγική και τις τακτικές του*** *προκειμένου να αποτρέψει την περαιτέρω συρρίκνωση της ελκυστικότητάς του».*

(Χ. Λυριντζής, Το Μεταβαλλόμενο Κομματικό σύστημα: Σταθερή δημοκρατία, αμφισβητούμενος «εκσυγχρονισμός», «Παλαιά» κόμματα σε αναζήτηση νέων τακτικών, Πολιτική στην Ελλάδα, Η πρόκληση του εκσυγχρονισμού, Συλλογικό, 2007).

Όσοι κάνουν πολιτική γνωρίζουν καλά ότι κάθε κίνηση, που προσδιορίζεται σαν τέτοια, αποσκοπεί σε οφέλη πολλές φορές μη φανερά σε όλη τους την έκταση, σε οφέλη που εξασφαλίζονται μέσα από μια πολύχρονη διαδικασία και όχι την επόμενη «στιγμή». Η λεγόμενη ριζοσπαστική αριστερά ήρθε να καλύψει εκ νέου τα «αδιέξοδα» της παλαιάς σοσιαλδημοκρατίας, να καλύψει εκ «νέου» πολιτικά τα κοινωνικά αιτήματα για μια διαρκή οικονομική ευημερία, που συνέτριψε η «νεοφιλελεύθερη επέλαση των αγορών», υποσχόμενη την άμβλυνση και όχι βέβαια την εξάλειψη της κρατικής καταστολής, και τον σεβασμό της δράσης των κινημάτων, τα οποία, όπως διαβεβαιώνουν επιφανείς της εκπρόσωποι, όχι μόνο δεν βλέπει όψιμα ανταγωνιστικά, αλλά ως σταθερή πηγή εμπλουτισμού και συναίνεσης της εξουσίας

τας» ενός κινήματος, αφορά αποκλειστικά τους όρους επαναλειτουργίας του, μέσω της ικανότητάς του να «πιέζει» από τα «κάτω» προς τα «επάνω», για την τήρηση έστω «ορισμένων» πάγιων προεκλογικών υποσχέσεων. Υποσχέσεων που αφορούν το πεδίο των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων (φυλακισμένοι, κοινωνικές και πολιτικές «μειοψηφίες», πρόσφυγες, μετανάστες, επέκταση του συμφώνου συμβίωσης στα ομοφυλόφιλα ζευγάρια κ.α.) και μοιάζουν εφικτές όσον αφορά την πραγματοποίησή τους. Όμως ό,τι λάμπει δεν είναι χρυσός, αφού ακόμα και σ' αυτό το υποτιθέμενο προνομιακό πεδίο για την αριστερά, οι ελπίδες αποδεικνύονται φρούδες.

Δεν πρέπει, επίσης, να ξεχνούμε, ότι παρά τις τουλάχιστον γελοίες κυβερνητικές επικλήσεις περί του λαοπρόβλητου της «νέας» εξουσίας, χρειάστηκαν πέντε εκλογικές διαδικασίες (συμπεριλαμβανομένων των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών του

ται από την αυξανόμενη αποδυνάμωση των κοινωνικών αντανακλαστικών απέναντι στις εξουσιαστικές επιλογές, αλλά και των δυνατοτήτων σύνθεσης στα πλαίσια του κοινωνικού ανταγωνισμού. Η εν λόγω αντίφαση μεταξύ της δυσκολίας να επιβληθεί η «νέα» εξουσία μια και έξω, εννοώντας την επίτευξη μιας «καθαρής» εκλογικής νίκης και της ευδιάκριτης ακινησίας, όσον αφορά την εκδήλωση κοινωνικών συγκρούσεων, δυστυχώς αποβαίνει για την ώρα εις όφελος των διαχειριστών των κοινωνικών υποθέσεων. Δεν υποτιμούν, οι τελευταίοι, «προβλήματα», όπως η «μείωση του κράτους» ή η «εξασθένιση» της επιρροής του κόμματος, όμως, το γεγονός αυτό απλά επιβεβαιώνει τον σταθερό προσανατολισμό τους στην υπεράσπιση με κάθε κόστος της ηγεμονίας τους στα κινήματα, που θα μπορέσουν να παράξουν εκ νέου εναλλακτικές για την εξουσία τους δομές, και αντι-«θεσμίσεις». Οι δήθεν πρωτοπόρες και καινοτόμες εκκλήσεις για ενεργοποίηση του κόμματος, ακόμη και απέναντι στις κυβερνητικές επιλογές και εξουσίες, μόνο γέλιο πρέπει να προκαλούν, γιατί έχουν, ήδη εδώ και δεκαετίες, εφαρμοσθεί και δοκιμαστεί πολιτικά, ανεξάρτητα από τα ιδεολογικά στίγματα.

Και όμως, όπως φαίνεται, η αναστήλωση των κομματικών λογικών έρχεται από τους «θύλακες» της κοινωνικής αντιεξουσίας, απότοκο της τοποθέτησης της αντιεξουσίας στο άκρο μιας ενιαίας αριστεράς, από τις Συνελεύσεις που λειτουργούν με φανερές οριζόντιες εξουσίες, αλλά και που με δυσκολία πλέον κρύβουν και την ταυτόχρονη πολυεπίπεδη πυραμιδωτή τους υπόσταση, από την ανοικτή και άνευ προηγουμένου κινηματική προπαγάνδα υπέρ της αριστερής κυβέρνησης, με την απουσία ήθους να σημαδεύει όλο και περισσότερο τα «αγωνιστικά πράγματα»...

Δάσκαλοι και μαθητευόμενοι στην «άλφα βήτα της κομματικής ή κινηματικής σιωπής» μάλλον θα αισθάνονταν δικαιωμένοι σε μεγάλο βαθμό, αν δεν τους έτρωγε (;) το σαράκι της καχυποψίας: η «νέα» εξουσία (η αριστερή ντε...) μοιάζει τόσο αχόρταγη, που ακόμη και τα ψίχουλα που της πέφτουν από το τραπέζι τα μοιράζει με φειδώ, όταν αποφασίζει να τα «μοιράσει» κι αυτά....

Συσπείρωση Αναρχικών

της Αριστεράς και το εκλογικό αποτέλεσμα δεν ήταν ικανοποιητικό. ***Το κόμμα παρέμενε για δεκαετίες στο επίπεδο του 3% ανίκανο να προσελκύσει ψηφοφόρους*** *από την αριστερά ή την Κεντροαριστερά, ακόμα και κατά την διάρκεια περιόδων, όπου το Πασοκ και το ΚΚΕ βρίσκονταν σε φάση μειούμενης ελκυστικότητας. [...]* ***Η τάση που υποστήριζε συνεργασία με το Πασοκ έχανε σταδιακά έδαφος, και ως το 2004 τα περισσότερα από τα εξέχοντα στελέχη της είχαν ενταχθεί στο Πασοκ.*** *Η ηγετική ομάδα εντός του κόμματος, υπό την αρχηγία του Νίκου Κωνσταντόπουλου ακολούθησε μεταξύ των διαφορετικών απόψεων που υποστήριζαν την ανεξάρτητη πορεία.* ***Ο Συνασπισμός θα χρειαστεί να εκλέξει γρήγορα νέο αρχηγό και να επανεκτιμήσει τη στρατηγική και τις τακτικές του*** *προκειμένου να αποτρέψει την περαιτέρω συρρίκνωση της ελκυστικότητάς του».*

(Χ. Λυριντζής, Το Μεταβαλλόμενο Κομματικό σύστημα: Σταθερή δημοκρατία, αμφισβητούμενος «εκσυγχρονισμός», «Παλαιά» κόμματα σε αναζήτηση νέων τακτικών, Πολιτική στην Ελλάδα, Η πρόκληση του εκσυγχρονισμού, Συλλογικό, 2007).

Όσοι κάνουν πολιτική γνωρίζουν καλά ότι κάθε κίνηση, που προσδιορίζεται σαν τέτοια, αποσκοπεί σε οφέλη πολλές φορές μη φανερά σε όλη τους την έκταση, σε οφέλη που εξασφαλίζονται μέσα από μια πολύχρονη διαδικασία και όχι την επόμενη «στιγμή». Η λεγόμενη ριζοσπαστική αριστερά ήρθε να καλύψει εκ νέου τα «αδιέξοδα» της παλαιάς σοσιαλδημοκρατίας, να καλύψει εκ «νέου» πολιτικά τα κοινωνικά αιτήματα για μια διαρκή οικονομική ευημερία, που συνέτριψε η «νεοφιλελεύθερη επέλαση των αγορών», υποσχόμενη την άμβλυνση και όχι βέβαια την εξάλειψη της κρατικής καταστολής, και τον σεβασμό της δράσης των κινημάτων, τα οποία, όπως διαβεβαιώνουν επιφανείς της εκπρόσωποι, όχι μόνο δεν βλέπει όψιμα ανταγωνιστικά, αλλά ως σταθερή πηγή εμπλουτισμού και συναίνεσης της εξουσίας που κατέκτησε.

Δεν πρόκειται, βέβαια, για «εργαλειοποίηση των κινημάτων», όπως καμώνονται ότι καταλαβαίνουν οι διάφοροι θεράποντες των κινηματικών «ασθενειών» και δυσλειτουργιών, αλλά για το βασικό στάδιο μιας συνολικότερης διαδικασίας, στην οποία, όπως ήδη περιγράψαμε συνοπτικά, ήταν και παραμένουν ενταγμένα τόσο τα κοινωνικά κινήματα όσο και η δράση των ΜΚΟ και των εναλλακτικών θεσμισμένων ή μη δομών («αλληλέγγυα οικονομία», κοινωνικά κέντρα, οικολογικές κινήσεις ανακύκλωσης κ.ά.) και πάσης φύσεως «δράσεων», που βασίζονται στον εθελοντισμό.

Ούτε πρόκειται για εκτροπή των κινημάτων προς τον κοινοβουλευτισμό, και πολιτική παρέκκλιση από τους διακηρυγμένους στόχους, αλλά για την τρανή επιβεβαίωσή τους: **«νέοι θεσμοί διαχείρισης της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, που θα αντικαταστήσουν την αστική δημοκρατία, που έχει βυθιστεί σε μια βαθιά**

τας» ενός κινήματος, αφορά αποκλειστικά τους όρους επαναλειτουργίας του, μέσω της ικανότητάς του να «πιέζει» από τα «κάτω» προς τα «επάνω», για την τήρηση έστω «ορισμένων» πάγιων προεκλογικών υποσχέσεων. Υποσχέσεων που αφορούν το πεδίο των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων (φυλακισμένοι, κοινωνικές και πολιτικές «μειοψηφίες», πρόσφυγες, μετανάστες, επέκταση του συμφώνου συμβίωσης στα ομοφυλόφιλα ζευγάρια κ.α.) και μοιάζουν εφικτές όσον αφορά την πραγματοποίησή τους. Όμως ό,τι λάμπει δεν είναι χρυσός, αφού ακόμα και σ' αυτό το υποτιθέμενο προνομιακό πεδίο για την αριστερά, οι ελπίδες αποδεικνύονται φρούδες.

Δεν πρέπει, επίσης, να ξεχνούμε, ότι παρά τις τουλάχιστον γελοίες κυβερνητικές επικλήσεις περί του λαοπρόβλητου της «νέας» εξουσίας, χρειάστηκαν πέντε εκλογικές διαδικασίες (συμπεριλαμβανομένων των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών του Μαΐου του 2014, των εκλογών του Ιανουαρίου και του Σεπτεμβρίου του 2015, καθώς και του δημοψηφίσματος τον περασμένο Ιούλιο) για την κατάκτησή της, η οποία στηρίζεται στην συναίνεση των πολιτικών και των κομμάτων, που λίγο πριν χαρακτηρίζονταν ως «δοσίλογοι» και «προδότες».

Η επαναλαμβανόμενη προσφυγή στις κάλπες, αλλά και η σταθερά αυξανόμενη αποχή από κάθε εκλογική διαδικασία, δεί-

των κοινωνικών υποθέσεων. Δεν υποτιμούν, οι τελευταίοι, «προβλήματα», όπως η «μείωση του κράτους» ή η «εξασθένιση» της επιρροής του κόμματος, όμως, το γεγονός αυτό απλά επιβεβαιώνει τον σταθερό προσανατολισμό τους στην υπεράσπιση με κάθε κόστος της ηγεμονίας τους στα κινήματα, που θα μπορέσουν να παράξουν εκ νέου εναλλακτικές για την εξουσία τους δομές, και αντι-«θεσμίσεις». Οι δήθεν πρωτοπόρες και καινοτόμες εκκλήσεις για ενεργοποίηση του κόμματος, ακόμη και απέναντι στις κυβερνητικές επιλογές και εξουσίες, μόνο γέλιο πρέπει να προκαλούν, γιατί έχουν, ήδη εδώ και δεκαετίες, εφαρμοσθεί και δοκιμαστεί πολιτικά, ανεξάρτητα από τα ιδεολογικά στίγματα.

Και όμως, όπως φαίνεται, η αναστήλωση των κομματικών λογικών έρχεται από τους «φύλακες» της κοινωνικής αντιεξουσίας, απότοκο της τοποθέτησης της αντιεξουσίας στο άκρο μιας ενιαίας αριστεράς, από τις Συνελεύσεις που λειτουργούν με φανερές οριζόντιες εξουσίες, αλλά και που με δυσκολία πλέον κρύβουν και την ταυτόχρονη πολυεπίπεδη πυραμιδωτή τους υπόσταση, από την ανοικτή και άνευ προηγουμένου κινηματική προπαγάνδα υπέρ της αριστερής κυβέρνησης, με την απουσία ήθους να σημαδεύει όλο και περισσότερο τα «αγωνιστικά πράγματα»...

Δάσκαλοι και μαθητευόμενοι στην «άλφα βήτα της κομματικής ή κινηματικής σιωπής» μάλλον θα αισθάνονταν δικαιωμένοι σε μεγάλο βαθμό, αν δεν τους έτρωγε (;) το σαράκι της καχυποψίας: η «νέα» εξουσία (η αριστερή ντε...) μοιάζει τόσο αχόρταγη, που ακόμη και τα ψίχουλα που της πέφτουν από το τραπέζι τα μοιράζει με φειδώ, όταν αποφασίζει να τα «μοιράσει» κι αυτά....

Συσπείρωση Αναρχικών

τακτικών, Πολιτική στην Ελλάδα, Η πρόκληση του εκσυγχρονισμού, Συλλογικό, 2007).

Όσοι κάνουν πολιτική γνωρίζουν καλά ότι κάθε κίνηση, που προσδιορίζεται σαν τέτοια, αποσκοπεί σε οφέλη πολλές φορές μη φανερά σε όλη τους την έκταση, σε οφέλη που εξασφαλίζονται μέσα από μια πολύχρονη διαδικασία και όχι την επόμενη «στιγμή». Η λεγόμενη ριζοσπαστική αριστερά ήρθε να καλύψει εκ νέου τα «αδιέξοδα» της παλαιάς σοσιαλδημοκρατίας, να καλύψει εκ «νέου» πολιτικά τα κοινωνικά αιτήματα για μια διαρκή οικονομική ευημερία, που συνέτριψε η «νεοφιλελεύθερη επέλαση των αγορών», υποσχόμενη την άμβλυνση και όχι βέβαια την εξάλειψη της κρατικής καταστολής, και τον σεβασμό της δράσης των κινημάτων, τα οποία, όπως διαβεβαιώνουν επιφανείς της εκπρόσωποι, όχι μόνο δεν βλέπει όψιμα ανταγωνιστικά, αλλά ως σταθερή πηγή εμπλουτισμού και συναίνεσης της εξουσίας που κατέκτησε.

Δεν πρόκειται, βέβαια, για «εργαλειοποίηση των κινημάτων», όπως καμώνονται ότι καταλαβαίνουν οι διάφοροι θεράποντες των κινηματικών «ασθενειών» και δυσλειτουργιών, αλλά για το βασικό στάδιο μιας συνολικότερης διαδικασίας, στην οποία, όπως ήδη περιγράψαμε συνοπτικά, ήταν και παραμένουν ενταγμένα τόσο τα κοινωνικά κινήματα όσο και η δράση των ΜΚΟ και των εναλλακτικών θεσμισμένων ή μη δομών («αλληλέγγυα οικονομία», κοινωνικά κέντρα, οικολογικές κινήσεις ανακύκλωσης κ.ά.) και πάσης φύσεως «δράσεων», που βασίζονται στον εθελοντισμό.

Ούτε πρόκειται για εκτροπή των κινημάτων προς τον κοινοβουλευτισμό, και πολιτική παρέκκλιση από τους διακηρυγμένους στόχους, αλλά για την τρανή επιβεβαίωσή τους: **«νέοι θεσμοί διαχείρισης της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, που θα αντικαταστήσουν την αστική δημοκρατία, που έχει βυθιστεί σε μια βαθιά δομική κρίση αναπαραγωγής, αντιπροσώπευσης και οικολογικής βιωσιμότητας»**.

Και είναι πράγματι δύσκολο να κατανοήσει κάποιος, πώς διαχωρίζεται ο στόχος της κατάληψης της εξουσίας από εκείνον του «διασκορπισμού» της στους «νέους θεσμούς», της συμμετοχικότητας, της «εξουσίας των προσώπων και όχι των αντιπροσώπων». Η ψευδοαυτοσυγκρότηση των κινηματιών σ' αυτές τις περιπτώσεις, όχι μόνο στηρίζεται στα κομματικά ποδάρια των μεγάλων αριστερών κομματικών πατρώνων, αλλά ουσιαστικά αποτελεί τον φερετζέ, που κρύβει ένα πρόσωπο κατ' εικόνα και ομοίωσή τους.

Με αυτήν την έννοια, η περιλάλητη «κρίση ταυτότητας» της σύγχρονης κινηματικής αριστεράς ... επαναλειτουργίας του, μέσω της ικανότητάς του να «πιέζει» από τα «κάτω» προς τα «επάνω», για την τήρηση έστω «ορισμένων» πάγιων προεκλογικών υποσχέσεων. Υποσχέσεων που αφορούν το πεδίο των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων (φυλακισμένοι, κοινωνικές και πολιτικές «μειοψηφίες», πρόσφυγες, μετανάστες, επέκταση του συμφώνου συμβίωσης στα ομοφυλόφιλα ζευγάρια κ.α.) και μοιάζουν εφικτές όσον αφορά την πραγματοποίησή τους. Όμως ό,τι λάμπει δεν είναι χρυσός, αφού ακόμα και σ' αυτό το υποτιθέμενο προνομιακό πεδίο για την αριστερά, οι ελπίδες αποδεικνύονται φρούδες.

Δεν πρέπει, επίσης, να ξεχνούμε, ότι παρά τις τουλάχιστον γελοίες κυβερνητικές επικλήσεις περί του λαοπρόβλητου της «νέας» εξουσίας, χρειάστηκαν πέντε εκλογικές διαδικασίες (συμπεριλαμβανομένων των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών του Μαΐου του 2014, των εκλογών του Ιανουαρίου και του Σεπτεμβρίου του 2015, καθώς και του δημοψηφίσματος τον περασμένο Ιούλιο) για την κατάκτησή της, η οποία στηρίζεται στην συναίνεση των πολιτικών και των κομμάτων, που λίγο πριν χαρακτηρίζονταν ως «δοσίλογοι» και «προδότες».

Η επαναλαμβανόμενη προσφυγή στις κάλπες, αλλά και η σταθερά αυξανόμενη αποχή από κάθε εκλογική διαδικασία, δείχνει το μέγεθος της δυσκολίας να επιβληθεί η «πρώτη φορά αριστερά» στην εξουσία, αλλά και να μετεξελιχθούν οι λοιποί γνωστοί και μη εξαιρετέοι συνδαιτυμόνες της, που ανασυγκροτούνται με τον έναν ή τον άλλον τρόπο.

Το ίδιο αναμφισβήτητη παραμένει και η διαδικασία κοινωνικής ενσωμάτωσης, η οποία χαρακτηρίζει την ταυτόχρονη πολυεπίπεδη πυραμιδωτή τους υπόσταση, από την ανοικτή και άνευ προηγουμένου κινηματική προπαγάνδα υπέρ της αριστερής κυβέρνησης, με την απουσία ήθους να σημαδεύει όλο και περισσότερο τα «αγωνιστικά πράγματα»...

Δάσκαλοι και μαθητευόμενοι στην «άλφα βήτα της κομματικής ή κινηματικής σιωπής» μάλλον θα αισθάνονταν δικαιωμένοι σε μεγάλο βαθμό, αν δεν τους έτρωγε (;) το σαράκι της καχυποψίας: η «νέα» εξουσία (η αριστερή ντε...) μοιάζει τόσο αχόρταγη, που ακόμη και τα ψίχουλα που της πέφτουν από το τραπέζι τα μοιράζει με φειδώ, όταν αποφασίζει να τα «μοιράσει» κι αυτά....

Συσπείρωση Αναρχικών

Κλιματική Αλλαγή

Η Διάσκεψη του Paris Life-style με μέγα χορηγούς τους μέγα-ρυπαντές

«Στο Παρίσι έχουν γίνει τους τελευταίους αιώνες πολλές επαναστάσεις. Αλλά σήμερα έγινε η ωραιότερη και πιο ειρηνική όλων των επαναστάσεων, η επανάσταση για την προστασία του κλίματος».

François Hollande - Δεκέμβριος 2015

Η πραγματοποίηση της Παγκόσμιας Διάσκεψης για το κλίμα, στο Παρίσι, το πρώτο δεκαπενθήμερο του Δεκεμβρίου, φανέρωσε με τον πλέον ξεδιάντροπο τρόπο ότι ακόμη και στο παρά ένα, οι κυρίαρχοι, κοινώς, «δεν χαμπαριάζουν». Το τελικό κείμενο, που δόθηκε στη δημοσιότητα με τη λήξη της διάσκεψης, δεν παρουσίασε τίποτα διαφορετικό από αυτό που αναμενόταν από τους περισσότερους και παρά τις φρούδες ελπίδες που δημιουργούσαν μερικά «παπαγαλάκια». Γενικολογίες, κινδυνολογίες, οικονομικά μεγέθη, επιπτώσεις, επιστημονικά καταρτισμένα κείμενα... ευχολόγια. Κυρώσεις ούτε για δείγμα. Μια ακόμη διάσκεψη έλαβε χώραν, λοιπόν, όπως και τόσες άλλες, όπου ναι μεν αποτυπώνεται, σε πολλές εργασίες και μελέτες, η πραγματικότητα και οι υπαίτιοι των αρνητικών επιπτώσεων για το περιβάλλον, χωρίς, όμως, να αποφασίζονται οι τρόποι και η διαδικασία επιβολής κυρώσεων στους ρυπαντές. Κυρώσεων κοστοβόρων και μη βιώσιμων για τις επιχειρήσεις τους και όχι προϋπολογισμένων λογιστικά στις οικονομικές καταστάσεις τους. Ασφαλώς και δεν είναι στη πρόθεσή μας να επιζητούμε μοντέλα και τρόπους κυρώσεων και λειτουργίας του καπιταλισμού αλλά, τουλάχιστον, μπορούμε να αναγνωρίζουμε πότε το συγκεκριμένο σύστημα εμφανίζεται ή είναι αποφασισμένο για δομικές και λειτουργικές αλλαγές και πότε *διυλίζει τον κώνωπα και καταπίνει την κάμηλον.*

Η κλιματική αλλαγή, κατά τη Διακυβερνητική Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC), αποτελεί μια κατάσταση του κλίματος η οποία μπορεί να αναγνωριστεί (για παράδειγμα με τη χρήση στατιστικών υποθέσεων) από αλλαγές στο μέσο όρο (mean) και/η τη μεταβλητότητα (variability) των ιδιοτήτων της, και η οποία επιμένει για μια εκτεταμένη χρονική περίοδο, συνήθως

τίες) έχουν να επιδείξουν μια αξιοθαύμαστη ικανότητα αντιμετώπισης και προσαρμογής σε νέες συνθήκες και καταστάσεις, όπου ήταν υποχρεωμένοι να αντιμετωπίσουν φαινόμενα λειψυδρίας, πλημμυρών κ.ά. Προϊστορικά στοιχεία που αφορούν την Αυστραλία, και αποτελούν πρότυπο για τους επιστήμονες που μελετούν τη θέρμανση του πλανήτη, αναφέρουν ότι παρά τις τεράστιες αυξήσεις στη θερμοκρασία, που είχαν συντελεστεί κατά την υπό εξέταση περίοδο, ο ανθρώπινος οργανισμός παρέμεινε ο ίδιος.

Οι περιοχές του Νότιου Ειρηνικού υπέστησαν στο παρελθόν τεράστιες αλλαγές στο κλίμα σε μεγάλη έκταση, ενώ τα ανθρωπολογικά στοιχεία παρέμειναν σχετικά αμετάβλητα. Εννοείται ότι τα αίτια της κλιματικής αλλαγής κατά το παρελθόν ήταν φυσικά και δεν

κατάλληλες για ζωή και ανάπτυξη. Διαφορετικά δεν θα ξεπερνούσε η Γη τη θερμοκρασία των -20° C σε σχέση με τους 15° C που κινείται σήμερα. Η εκβιομηχάνιση και η γενικότερη καπιταλιστική λαίλαπα επιτείνουν και επιταχύνουν φαινόμενα και δράσεις και γι' αυτό, το φαινόμενο του θερμοκηπίου έχει ταυτιστεί αποκλειστικά με μια αρνητική συνθήκη. Η αύξηση της συγκέντρωσης των αερίων στο περιβάλλον εκτιμάται ότι ξεκίνησε από την εποχή της «βιομηχανικής επανάστασης» και συνεχίζεται ακόμα με διαρκώς ταχύτερους ρυθμούς, μέχρι σήμερα. Οι θεαματικότερες μεταβολές της θαλάσσιας στάθμης, σε παγκόσμια κλίμακα, είναι εκείνες που συνδέονται με τις περιόδους ψύξης της γης (εποχές παγετώνων). Η θαλάσσια στάθμη ανέρχεται τα τελευταία 10.000 χρόνια από τη λήξη της τελευταίας εποχής των παγετώνων. Μόνιμα παγωμένες περιοχές (permafrost)

πιο ειρηνική όλων των επαναστάσεων, η επανάσταση για την προστασία του κλίματος».

François Hollande - Δεκέμβριος 2015

Η πραγματοποίηση της Παγκόσμιας Διάσκεψης για το κλίμα, στο Παρίσι, το πρώτο δεκαπενθήμερο του Δεκεμβρίου, φανέρωσε με τον πλέον ξεδιάντροπο τρόπο ότι ακόμη και στο παρά ένα, οι κυρίαρχοι, κοινώς, «δεν χαμπαριάζουν». Το τελικό κείμενο, που δόθηκε στη δημοσιότητα με τη λήξη της διάσκεψης, δεν παρουσίασε τίποτα διαφορετικό από αυτό που αναμενόταν από τους περισσότερους και παρά τις φρούδες ελπίδες που δημιουργούσαν μερικά «παπαγαλάκια». Γενικολογίες, κινδυνολογίες, οικονομικά μεγέθη, επιπτώσεις, επιστημονικά καταρτισμένα κείμενα... ευχολόγια. Κυρώσεις ούτε για δείγμα. Μια ακόμη διάσκεψη έλαβε χώραν, λοιπόν, όπως και τόσες άλλες, όπου ναι μεν αποτυπώνεται, σε πολλές εργασίες και μελέτες, η πραγματικότητα και οι υπαίτιοι των αρνητικών επιπτώσεων για το περιβάλλον, χωρίς, όμως, να αποφασίζονται οι τρόποι και η διαδικασία επιβολής κυρώσεων στους ρυπαντές. Κυρώσεων κοστοβόρων και μη βιώσιμων για τις επιχειρήσεις τους και όχι προϋπολογισμένων λογιστικά στις οικονομικές καταστάσεις τους. Ασφαλώς και δεν είναι στη πρόθεσή μας να επιζητούμε μοντέλα και τρόπους κυρώσεων και λειτουργίας του καπιταλισμού αλλά, τουλάχιστον, μπορούμε να αναγνωρίζουμε πότε το συγκεκριμένο σύστημα εμφανίζεται ή είναι αποφασισμένο για δομικές και λειτουργικές αλλαγές και πότε *διυλίζει τον κώνωπα και καταπίνει την κάμηλον.*

Η κλιματική αλλαγή, κατά τη Διακυβερνητική Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC), αποτελεί μια κατάσταση του κλίματος η οποία μπορεί να αναγνωριστεί (για παράδειγμα με τη χρήση στατιστικών υποθέσεων) από αλλαγές στο μέσο όρο (mean) και/η τη μεταβλητότητα (variability) των ιδιοτήτων της, και η οποία επιμένει για μια εκτεταμένη χρονική περίοδο, συνήθως δεκαετίες ή περισσότερο. Αναφέρεται σε οποιαδήποτε αλλαγή στο κλίμα κατά την πάροδο του χρόνου, που οφείλεται είτε σε φυσική μεταβλητότητα είτε είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας. Αυτή η έννοια της κλιματικής αλλαγής διαφέρει από αυτήν που διατυπώθηκε από το Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC), όπου αυτή η αλλαγή αναφέρεται σε μια κατάσταση του κλίματος η οποία αποδίδεται άμεσα ή έμμεσα στην ανθρώπινη δραστηριότητα που μεταβάλλει τη σύνθεση της παγκόσμιας ατμόσφαιρας. Η αλλαγή αυτή της ατμόσφαιρας και του κλίματος λειτουργούν σαν ένα πρόσθετο στοιχείο στη φυσική κλιματική μεταβλητότητα. (Πηγή: climatechange.edu.gr)

Οι δυο αυτοί ορισμοί διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους και θα θέλαμε σε αυτό το σημείο να αναφέρουμε, ότι ο άνθρωπος ως βιολογικό ον, δέχεται ανέκαθεν και αυτός τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών, τις περισσότερες φορές λαμβάνοντας τις αποφάσεις εκείνες τίες) έχουν να επιδείξουν μια αξιοθαύμαστη ικανότητα αντιμετώπισης και προσαρμογής σε νέες συνθήκες και καταστάσεις, όπου ήταν υποχρεωμένοι να αντιμετωπίσουν φαινόμενα λειψυδρίας, πλημμυρών κ.ά. Προϊστορικά στοιχεία που αφορούν την Αυστραλία, και αποτελούν πρότυπο για τους επιστήμονες που μελετούν τη θέρμανση του πλανήτη, αναφέρουν ότι παρά τις τεράστιες αυξήσεις στη θερμοκρασία, που είχαν συντελεστεί κατά την υπό εξέταση περίοδο, ο ανθρώπινος οργανισμός παρέμεινε ο ίδιος.

Οι περιοχές του Νότιου Ειρηνικού υπέστησαν στο παρελθόν τεράστιες αλλαγές στο κλίμα σε μεγάλη έκταση, ενώ τα ανθρωπολογικά στοιχεία παρέμειναν σχετικά αμετάβλητα. Εννοείται ότι τα αίτια της κλιματικής αλλαγής κατά το παρελθόν ήταν φυσικά και δεν επηρεάζονταν εντόνως αρνητικά όπως στον σύγχρονο βιομηχανικό πολιτισμό. Οι ψυχρές και θερμές περίοδοι εναλλάσσονταν στην κλιματική ιστορία της Γης, μερικές εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια πριν, φανερώνοντας μια φυσική διαδικασία που όλα τα όντα επηρεάζονται λιγότερο ή περισσότερο. Το να περιορίζεται ο ορισμός της κλιματικής αλλαγής μονάχα στην περίπτωση «της άμεσης ή έμμεσης ανθρώπινης δραστηριότητας», είναι λανθασμένο διότι δεν αντιστοιχεί στην πραγματικότητα. Η «ανθρώπινη» δραστηριότητα ευθύνεται για την ένταση και την ταχύτητα της μεταβολής και δεν αποτελεί απαραίτητα εγγενή αιτία. Το κλίμα στον πλανήτη Γη ποτέ δεν ήταν σταθερό και δεν περίμενε τον άνθρωπο για να το αλλάξει, εμφάνιζε ανέκαθεν σημαντικές διακυμάνσεις και συχνά μάλιστα με απίστευτη περιοδικότητα. Η ηλιακή δραστηριότητα (η ένταση, δηλαδή, της κοσμικής ακτινοβολίας), η τροχιά της Γης, οι μετεωρίτες αλλά και τα ηφαίστεια αποτελούν μια ομάδα αιτιών για κλιματική αλλαγή. Σύμφωνα με τον κατάλληλες για ζωή και ανάπτυξη. Διαφορετικά δεν θα ξεπερνούσε η Γη τη θερμοκρασία των -20° C σε σχέση με τους 15° C που κινείται σήμερα. Η εκβιομηχάνιση και η γενικότερη καπιταλιστική λαίλαπα επιτείνουν και επιταχύνουν φαινόμενα και δράσεις και γι' αυτό, το φαινόμενο του θερμοκηπίου έχει ταυτιστεί αποκλειστικά με μια αρνητική συνθήκη. Η αύξηση της συγκέντρωσης των αερίων στο περιβάλλον εκτιμάται ότι ξεκίνησε από την εποχή της «βιομηχανικής επανάστασης» και συνεχίζεται ακόμα με διαρκώς ταχύτερους ρυθμούς, μέχρι σήμερα. Οι θεαματικότερες μεταβολές της θαλάσσιας στάθμης, σε παγκόσμια κλίμακα, είναι εκείνες που συνδέονται με τις περιόδους ψύξης της γης (εποχές παγετώνων). Η θαλάσσια στάθμη ανέρχεται τα τελευταία 10.000 χρόνια από τη λήξη της τελευταίας εποχής των παγετώνων. Μόνιμα παγωμένες περιοχές (permafrost), καθώς και οι κάτω από το βυθό της θάλασσας περιοχές των ηπειρωτικών υφαλοκρηπίδων, περιέχουν τεράστιες ποσότητες μεθανίου. Αν η θερμοκρασία συνεχίσει να αυξάνεται αισθητά στο μέλλον και λειώσει ο πάγος αυτών των περιοχών του παγωμένου εδάφους, τότε οι ειδικοί θεωρούν ως ρεαλιστικό το γεγονός ότι ένα μεγάλο ποσοστό των αποθεμάτων μεθανίου που είναι εκεί εγκλωβισμένο, θα απελευθερωθεί. Το φαινόμενο του θερμοκηπίου, επομένως, θα ενισχυθεί με επί πλέον μεθάνιο. Ακόμα, η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη προωθεί το λειώσιμο των πάγων στο ηπειρωτικό κομμάτι της Γροιλανδίας. Η έκταση που απελευθερώνεται είναι σκοτεινή και έτσι θερμαίνεται πολύ πιο γρήγορα, πράγμα που με τη σειρά του επιταχύνει την απώλεια πάγου. Η στάθμη της θάλασσας ανεβαίνει. Ως κρίσιμο όριο καμπής θεωρείται μια τοπική αύξηση της θερμοκρασίας των τριών βαθμών Κελσίου. Αν λειώσει όλος ο πάγος της Γροιλανδίας, η στάθμη της θάλασ-

σεων για το περιβάλλον, χωρίς, όμως, να αποφασίζονται οι τρόποι και η διαδικασία επιβολής κυρώσεων στους ρυπαντές. Κυρώσεων κοστοβόρων και μη βιώσιμων για τις επιχειρήσεις τους και όχι προϋπολογισμένων λογιστικά στις οικονομικές καταστάσεις τους. Ασφαλώς και δεν είναι στη πρόθεσή μας να επιζητούμε μοντέλα και τρόπους κυρώσεων και λειτουργίας του καπιταλισμού αλλά, τουλάχιστον, μπορούμε να αναγνωρίζουμε πότε το συγκεκριμένο σύστημα εμφανίζεται ή είναι αποφασισμένο για δομικές και λειτουργικές αλλαγές και πότε *διυλίζει τον κώνωπα και καταπίνει την κάμηλον.*

Η κλιματική αλλαγή, κατά τη Διακυβερνητική Διάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC), αποτελεί μια κατάσταση του κλίματος η οποία μπορεί να αναγνωριστεί (για παράδειγμα με τη χρήση στατιστικών υποθέσεων) από αλλαγές στο μέσο όρο (mean) και/η τη μεταβλητότητα (variability) των ιδιοτήτων της, και η οποία επιμένει για μια εκτεταμένη χρονική περίοδο, συνήθως δεκαετίες ή περισσότερο. Αναφέρεται σε οποιαδήποτε αλλαγή στο κλίμα κατά την πάροδο του χρόνου, που οφείλεται είτε σε φυσική μεταβλητότητα είτε είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας. Αυτή η έννοια της κλιματικής αλλαγής διαφέρει από αυτήν που διατυπώθηκε από το Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την Κλιματική Αλλαγή (UNFCCC), όπου αυτή η αλλαγή αναφέρεται σε μια κατάσταση του κλίματος η οποία αποδίδεται άμεσα ή έμμεσα στην ανθρώπινη δραστηριότητα που μεταβάλλει τη σύνθεση της παγκόσμιας ατμόσφαιρας. Η αλλαγή αυτή της ατμόσφαιρας και του κλίματος λειτουργούν σαν ένα πρόσθετο στοιχείο στη φυσική κλιματική μεταβλητότητα. (Πηγή: climatechange.edu.gr)

Οι δυο αυτοί ορισμοί διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους και θα θέλαμε σε αυτό το σημείο να αναφέρουμε, ότι ο άνθρωπος ως βιολογικό ον, δέχεται ανέκαθεν και αυτός τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών, τις περισσότερες φορές λαμβάνοντας τις αποφάσεις εκείνες που είχαν το μικρότερο κόστος για εκείνον. Αυτό δεν σημαίνει, βέβαια, ότι δεν διακατεχόταν από προβληματισμούς για την αντιμετώπιση των νέων διαφαινόμενων αλλαγών. Έτσι, πραγματοποιούσε τις αναγκαίες μετακινήσεις, από μερικά χιλιόμετρα έως εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά, για να μπορέσει να επιβιώσει. Μια διαδικασία φυσιολογική, όπου όλα λειτουργούν στην τυχαιότητα, αλλά ταυτόχρονα και στην εναρμόνιση με τη φύση. Ασφαλώς και έχουν καταγραφεί περιπτώσεις πληθυσμιακών ομάδων ή «πολιτισμών» που εξαφανίστηκαν λόγω των επιπτώσεων από κλιματικά φαινόμενα, όπως π.χ. ξηρασίας κ.ά. Όμως, κυρίως οι ανθρώπινες κοινωνίες (ουσιαστικά μέχρι πριν από μερικές δεκαετίες) έχουν να επιδείξουν μια αξιοθαύμαστη ικανότητα αντιμετώπισης και προσαρμογής σε νέες συνθήκες και καταστάσεις, όπου ήταν υποχρεωμένοι να αντιμετωπίσουν φαινόμενα λειψυδρίας, πλημμυρών κ.ά. Προϊστορικά στοιχεία που αφορούν την Αυστραλία, και αποτελούν πρότυπο για τους επιστήμονες που μελετούν τη θέρμανση του πλανήτη, αναφέρουν ότι παρά τις τεράστιες αυξήσεις στη θερμοκρασία, που είχαν συντελεστεί κατά την υπό εξέταση περίοδο, ο ανθρώπινος οργανισμός παρέμεινε ο ίδιος.

Οι περιοχές του Νότιου Ειρηνικού υπέστησαν στο παρελθόν τεράστιες αλλαγές στο κλίμα σε μεγάλη έκταση, ενώ τα ανθρωπολογικά στοιχεία παρέμειναν σχετικά αμετάβλητα. Εννοείται ότι τα αίτια της κλιματικής αλλαγής κατά το παρελθόν ήταν φυσικά και δεν επηρεάζονταν εντόνως αρνητικά όπως στον σύγχρονο βιομηχανικό πολιτισμό. Οι ψυχρές και θερμές περίοδοι εναλλάσσονταν στην κλιματική ιστορία της Γης, μερικές εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια πριν, φανερώνοντας μια φυσική διαδικασία που όλα τα όντα επηρεάζονται λιγότερο ή περισσότερο. Το να περιορίζεται ο ορισμός της κλιματικής αλλαγής μονάχα στην περίπτωση «της άμεσης ή έμμεσης ανθρώπινης δραστηριότητας», είναι λανθασμένο διότι δεν αντιστοιχεί στην πραγματικότητα. Η «ανθρώπινη» δραστηριότητα ευθύνεται για την ένταση και την ταχύτητα της μεταβολής και δεν αποτελεί απαραίτητα εγγενή αιτία. Το κλίμα στον πλανήτη Γη ποτέ δεν ήταν σταθερό και δεν περίμενε τον άνθρωπο για να το αλλάξει, εμφάνιζε ανέκαθεν σημαντικές διακυμάνσεις και συχνά μάλιστα με απίστευτη περιοδικότητα. Η ηλιακή δραστηριότητα (η ένταση, δηλαδή, της κοσμικής ακτινοβολίας), η τροχιά της Γης, οι μετεωρίτες αλλά και τα ηφαίστεια αποτελούν μια ομάδα αιτιών για κλιματική αλλαγή. Σύμφωνα με τον Ευστράτιο Δουκάκη, καθηγητή στο ΕΜΠ, τα «τελευταία 420.000 χρόνια, η Γη «γνώρισε» τέσσερις κλιματικές περιόδους. Η τελευταία παγετώδης περίοδος ξεκίνησε πριν από 120.000 χρόνια και τελείωσε πριν από 16.000 χρόνια περίπου ακολουθούμενη από μια θερμική περίοδο μέχρι σήμερα. Η ισχυρή συσχέτιση μεταξύ αερίων του θερμοκηπίου, του μεθανίου και του κλίματος έχει επιβεβαιωθεί και στις τέσσερις περιόδους».

Και σε αυτό το σημείο να τονίσουμε, επίσης, ότι είναι λαθεμένη η κυρίαρχη αντίληψη ότι το φαινόμενο του θερμοκηπίου είναι μια αρνητική διαδικασία. Αντίθετα, αποτελεί ένα φυσικό φαινόμενο και διαδικασία, ώστε η γη να διατηρείται θερμή και να προσφέρει συνθήκες κατάλληλες για ζωή και ανάπτυξη. Διαφορετικά δεν θα ξεπερνούσε η Γη τη θερμοκρασία των -20° C σε σχέση με τους 15° C που κινείται σήμερα. Η εκβιομηχάνιση και η γενικότερη καπιταλιστική λαίλαπα επιτείνουν και επιταχύνουν φαινόμενα και δράσεις και γι' αυτό, το φαινόμενο του θερμοκηπίου έχει ταυτιστεί αποκλειστικά με μια αρνητική συνθήκη. Η αύξηση της συγκέντρωσης των αερίων στο περιβάλλον εκτιμάται ότι ξεκίνησε από την εποχή της «βιομηχανικής επανάστασης» και συνεχίζεται ακόμα με διαρκώς ταχύτερους ρυθμούς, μέχρι σήμερα. Οι θεαματικότερες μεταβολές της θαλάσσιας στάθμης, σε παγκόσμια κλίμακα, είναι εκείνες που συνδέονται με τις περιόδους ψύξης της γης (εποχές παγετώνων). Η θαλάσσια στάθμη ανέρχεται τα τελευταία 10.000 χρόνια από τη λήξη της τελευταίας εποχής των παγετώνων. Μόνιμα παγωμένες περιοχές (permafrost), καθώς και οι κάτω από το βυθό της θάλασσας περιοχές των ηπειρωτικών υφαλοκρηπίδων, περιέχουν τεράστιες ποσότητες μεθανίου. Αν η θερμοκρασία συνεχίσει να αυξάνεται αισθητά στο μέλλον και λειώσει ο πάγος αυτών των περιοχών του παγωμένου εδάφους, τότε οι ειδικοί θεωρούν ως ρεαλιστικό το γεγονός ότι ένα μεγάλο ποσοστό των αποθεμάτων μεθανίου που είναι εκεί εγκλωβισμένο, θα απελευθερωθεί. Το φαινόμενο του θερμοκηπίου, επομένως, θα ενισχυθεί με επί πλέον μεθάνιο. Ακόμα, η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη προωθεί το λειώσιμο των πάγων στο ηπειρωτικό κομμάτι της Γροιλανδίας. Η έκταση που απελευθερώνεται είναι σκοτεινή και έτσι θερμαίνεται πολύ πιο γρήγορα, πράγμα που με τη σειρά του επιταχύνει την απώλεια πάγου. Η στάθμη της θάλασσας ανεβαίνει. Ως κρίσιμο όριο καμπής θεωρείται μια τοπική αύξηση της θερμοκρασίας των τριών βαθμών Κελσίου. Αν λειώσει όλος ο πάγος της Γροιλανδίας, η στάθμη της θάλασσας θα αυξηθεί κατά επτά μέτρα. (Πηγή: αρθρογραφία Γ. Κολέμπα).

Η συμφωνία που υιοθετήθηκε από 195 χώρες στο Παρίσι, υπόσχεται να μειωθεί η υπερθέρμανση και να κρατηθεί κάτω από τους 2 βαθμούς Κελσίου. Οι κυβερνήσεις υπόσχονται μηδενισμό των ανθρωπογενών ρύπων (δηλαδή μια εξισορρόπηση του τί μπορούμε να εκπέμπουμε στην ατμόσφαιρα και τί μπορεί να απορροφηθεί από τη βιόσφαιρα) μέχρι το τέλος του αιώνα, το 2100. Το Σύμφωνο δεν είναι νομικά δεσμευτική συνθήκη και, για παράδειγμα, μια χώρα μπορεί να μην το επικυρώσει στο εθνικό κοινοβούλιο της ή κάποιες άλλες μπορούν να αποσυρθούν από αυτό χωρίς συνέπειες, όπως

είχε πράξει ο Καναδάς με το Πρωτόκολλο του Κυότο. Οι πολυεθνικές των ορυκτών καυσίμων και της ενέργειας δύσκολα θα σταυρώσουν τα χέρια αμήχανα ή θα ακυρώσουν τις σχεδιαζόμενες επενδύσεις τους. Το πιθανότερο είναι πίσω από τις κλειστές πόρτες να χασκογελούν με τα ανακοινωθέντα και τα ευχολόγια των πολιτικών. *«Εάν επρόκειτο να κατασκευαστούν όλες οι μονάδες άνθρακα που σχεδιάζονται, τότε, από το 2030, οι εκπομπές από τις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα θα είναι 400% υψηλότερες από ό,τι απαιτείται για τη συγκράτηση της ανόδου της θερμοκρασίας στους 2 βαθμούς Κελσίου»*, αναφέρει σχετικά ο οργανισμός Climate Action Tracker. Και τόσο θα είναι, αφού, λίγες ώρες μετά το Σύμφωνο του Παρισιού, η κινέζικη Κυβέρνηση τόνισε ότι πόνταρε και πέτυχε η οποιαδήποτε μεταβολή των στόχων που έχουν τεθεί για την περίοδο 2020-2030 θα πρέπει να είναι εθελοντική. Ενώ, ο Ινδός υπεύθυνος του υπουργείου άνθρακα, δήλωσε: *«Τίποτα δεν άλλαξε. Η εξάρτησή μας από τον άνθρακα θα παραμείνει»*. Στην πραγματικότητα η Ινδία, η τρίτη κατά σειρά μεγέθους χώρα στις εκπομπές διοξειδίου, μπορεί, σύμφωνα με τα σχέδιά της, να διπλασιάσει την εξόρυξη άνθρακα στα 1,5 δις τόνους μόνο σε πέντε χρόνια. Στην Ιαπωνία, η κύρια εταιρεία ηλεκτρικής ενέργειας ανακοίνωσε, επίσης, ότι η συμφωνία του Παρισιού δεν θα αλλάξει τα σχέδιά της: *«Η θέση μας σχετικά με τις νέες εγκαταστάσεις άνθρακα είναι αμετάβλητη»*, δήλωσε στο Reuters ο εκπρόσωπος της εταιρείας, προσθέτοντας, ωστόσο, ότι οι εκπομπές θα μειωθούν, καθώς οι παρωχημένες μονάδες θα αντικατασταθούν από νέες, τεχνολογικά πιο εξελιγμένες (θα κάνουμε και πράσινες επενδύσεις...).

Όμως, δεν είναι μόνο τα ορυκτά καύσιμα εκείνα που ευθύνονται για την υπερθέρμανση, υπάρχουν και άλλοι τομείς λιγότερο εμφανείς. Η επικράτηση της βιομηχανικής γεωργίας και η απομάκρυνση από τις παραδοσιακές μεθόδους καλλιέργειας επηρέασε σημαντικά τις κλιματικές αλλαγές. Έχει υπολογισθεί, ότι η εκτεταμένη χρήση χημικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, η επέκταση της βιομηχανίας κρέατος με

«Δεν πεινάει, να πετάξει θέλει ο άνθρωπος...»

Την πρώτη κρύα μέρα του χειμώνα μ' έβγαλαν. Φόρεσα το τριμμένο μου μπουφάν, έδεσα τα πολυκαιρισμένα μου άρβυλα και προχώρησα. Κοίταξα γύρω μου, μα δεν υπήρχε ψυχή. Δεν έχω που να πάω, αλλά είμαι ευτυχισμένος. Ψηλαφώ του προσώπου μου τα σκαψίματα. Ο χρόνος στέκεται τυφλός εμπρός μου με τα τρία του πρόσωπα, με του Ενεστώτα το πλέον προκλητικό, όλο να γλιστρά απ' τα χείλη και, δίχως ραβδί, δίχως σκυλί, να χάνεται στην ανυπαρξία. Η καρδιά μου πονά χτύποι λοξοί κι αρρυθμίες την κεντούν. Ξέρεις πώς είναι να είσαι έξω; Πόσος καιρός πέρασε... Κανείς δε θα με χαιρετίσει. Το ξέρω. Δεν γνωρίζω κανέναν εδώ. Έζησα χρόνια στην Χώρα της Σκιάς. Εκεί όπου το φως, κάτι ονειρικά μακρινό, υπάρχει, να δίνει ζωή στο σκοτάδι. Ανειδίκευτος εδώ, ανειδίκευτος κι εκεί· την έμφυτη μαστοριά μου στων ανθρώπων τις υποθέσεις σπάταλα ξόδεψα. Υποδύθηκα, λοιπόν, το πεφταστέρι, όπως λένε, μ' απερίγραπτη επιτυχία, που ραγίζει τ' απόλυτο μαύρο με της πτώσης του το φως. Δεν πληρώθηκα για τον κόπο μου ποτέ, δεν υπήρξα, που λένε, κανενός μισθωτός κι ας έκανα, έστω και για την στιγμή, την νύχτα μέρα. Μόνη μου ευχαρίστηση οι ευχές των παιδιών στ' όνομά μου, καθώς έπεφτα και ξανάπεφτα να μαυρίζει. Μήπως χαλκός; Μα, μήτε να πρασινίζει την είδα. Τσίγκος σκέτος θα 'ναι, τενεκές ξεγάνωτος, που λένε. Αλήθεια, θα μπορούσες να «διατάξεις» την σιωπή σου να σιωπήσει; Γιατί, στον λόγο μου σας λέω, κυκλοφορούν και «φλύαρες» σιωπές. Πολύ φλύαρες, φασαριόζες. Ωστόσο, για μένα, εδώ και χρόνια ο διάλογος έχει πάψει. Απόμεινε μονάχος του ένας μονόλογος μουρμούρης, να κοροϊδεύει την σιωπή, στις εκκωφαντικές του εκλάμψεις. Και πέρα από αυτό, μόνο το ίδρυμα. Να χρειάζεσαι άδεια για τα πάντα, ακόμη και για τ' αυτονόητα. Διαταγές, τιμωρία, εξευτελισμός με την οκά, «γενναίες» οι μερίδες.

Μα θέλω να περπατήσω. Θέλω να δω τον ουρανό σκέτο, δίχως τα σίδερα. Εμένα μου τον στέρησαν. Αυτοί έκριναν ότι τώρα πρέπει να βγω. Εγώ κρίνω ότι δεν έχω τίποτε στην τσέπη, μα δεν έχει καμμιά απολύτως σημασία. Κι ας μοιάζει ο κόσμος όλος με γιγάντιο ίδρυμα. Διαθέτω ακόμη δίψα για ζωή, δεν παραιτούμαι, δεν χάνω την πίστη μου στους ανθρώπους. Αλλά, να εξηγούμαστε, μιλώ για ανθρώπους, όχι για σωρούς από κρέατα, δίχως ψυχή, συμπόνια και καλωσύνη. Να μου λείπουν αυτοί. Καλύτερα μόνος μου παρά με δίποδες αυταπάτες.

όλες οι μονάδες άνθρακα που σχεδιάζονται, τότε, από το 2030, οι εκπομπές από τις μονάδες ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα θα είναι 400% υψηλότερες από ό,τι απαιτείται για τη συγκράτηση της ανόδου της θερμοκρασίας στους 2 βαθμούς Κελσίου», αναφέρει σχετικά ο οργανισμός Climate Action Tracker. Και τόσο θα είναι, αφού, λίγες ώρες μετά το Σύμφωνο του Παρισιού, η κινέζικη Κυβέρνηση τόνισε ότι πόνταρε και πέτυχε η οποιαδήποτε μεταβολή των στόχων που έχουν τεθεί για την περίοδο 2020-2030 θα πρέπει να είναι εθελοντική. Ενώ, ο Ινδός υπεύθυνος του υπουργείου άνθρακα, δήλωσε: *«Τίποτα δεν άλλαξε. Η εξάρτησή μας από τον άνθρακα θα παραμείνει»*. Στην πραγματικότητα η Ινδία, η τρίτη κατά σειρά μεγέθους χώρα στις εκπομπές διοξειδίου, μπορεί, σύμφωνα με τα σχέδιά της, να διπλασιάσει την εξόρυξη άνθρακα στα 1,5 δις τόνους μόνο σε πέντε χρόνια. Στην Ιαπωνία, η κύρια εταιρεία ηλεκτρικής ενέργειας ανακοίνωσε, επίσης, ότι η συμφωνία του Παρισιού δεν θα αλλάξει τα σχέδιά της: *«Η θέση μας σχετικά με τις νέες εγκαταστάσεις άνθρακα είναι αμετάβλητη»*, δήλωσε στο Reuters ο εκπρόσωπος της εταιρείας, προσθέτοντας, ωστόσο, ότι οι εκπομπές θα μειωθούν, καθώς οι παρωχημένες μονάδες θα αντικατασταθούν από νέες, τεχνολογικά πιο εξελιγμένες (θα κάνουμε και πράσινες επενδύσεις...).

Όμως, δεν είναι μόνο τα ορυκτά καύσιμα εκείνα που ευθύνονται για την υπερθέρμανση, υπάρχουν και άλλοι τομείς λιγότερο εμφανείς. Η επικράτηση της βιομηχανικής γεωργίας και η απομάκρυνση από τις παραδοσιακές μεθόδους καλλιέργειας επηρέασε σημαντικά τις κλιματικές αλλαγές. Έχει υπολογισθεί, ότι η εκτεταμένη χρήση χημικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, η επέκταση της βιομηχανίας κρέατος με επακόλουθο τη καταστροφή των δασών του πλανήτη για να αυξηθούν τα βασικά γεωργικά προϊόντα, είναι από κοινού υπεύθυνες για το ένα τρίτο περίπου των αερίων του θερμοκηπίου. Εάν προσθέσουμε το ποσό της ενέργειας που χρησιμοποιείται για την επεξεργασία των γεωργικών προϊόντων, για την ψύξη, τη συσκευασία, τη μεταφορά διεθνώς και στη συνέχεια για τη διανομή τους σε σούπερ-μάρκετ, ο ρόλος της βιομηχανίας τροφίμων στη δημιουργία της κρίσης αυξάνεται σημαντικά. Το παγκόσμιο σύστημα τροφίμων μπορεί να είναι υπεύθυνο για το μισό περίπου των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στον κόσμο.

Όπως και σε πολλά άλλα προβλήματα που υπάρχουν και ζητείται ταχεία και άμεση λύση, έτσι και το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής και

Την πρώτη κρύα μέρα του χειμώνα μ' έβγαλαν. Φόρεσα το τριμμένο μου μπουφάν, έδεσα τα πολυκαιρισμένα μου άρβυλα και προχώρησα. Κοίταξα γύρω μου, μα δεν υπήρχε ψυχή. Δεν έχω που να πάω, αλλά είμαι ευτυχισμένος. Ψηλαφώ του προσώπου μου τα σκαψίματα. Ο χρόνος στέκεται τυφλός εμπρός μου με τα τρία του πρόσωπα, με του Ενεστώτα το πλέον προκλητικό, όλο να γλιστρά απ' τα χείλη και, δίχως ραβδί, δίχως σκυλί, να χάνεται στην ανυπαρξία. Η καρδιά μου πονά χτύποι λοξοί κι αρρυθμίες την κεντούν. Ξέρεις πώς είναι να είσαι έξω; Πόσος καιρός πέρασε... Κανείς δε θα με χαιρετίσει. Το ξέρω. Δεν γνωρίζω κανέναν εδώ. Έζησα χρόνια στην Χώρα της Σκιάς. Εκεί όπου το φως, κάτι ονειρικά μακρινό, υπάρχει, να δίνει ζωή στο σκοτάδι. Ανειδίκευτος εδώ, ανειδίκευτος κι εκεί· την έμφυτη μαστοριά μου στων ανθρώπων τις υποθέσεις σπάταλα ξόδεψα. Υποδύθηκα, λοιπόν, το πεφταστέρι, όπως λένε, μ' απερίγραπτη επιτυχία, που ραγίζει τ' απόλυτο μαύρο με της πτώσης του το φως. Δεν πληρώθηκα για τον κόπο μου ποτέ, δεν υπήρξα, που λένε, κανενός μισθωτός κι ας έκανα, έστω και για την στιγμή, την νύχτα μέρα. Μόνη μου ευχαρίστηση οι ευχές των παιδιών στ' όνομά μου, καθώς έπεφτα και ξανάπεφτα στ' ουρανού τον βυθό για το χατίρι τους. Μέτοικος κι εκεί, μέτοικος παντού· σορόκος διαβατάρης μέσα στις θημωνιές. Σε θρησκείες, πολιτική και δόγματα δεν πίστεψα. Έμαθα από μικρός να ψιθυρίζω τις προσωπικές μου προσευχές. Ήξερα από ένστικτο τα μονοπάτια της ερήμου, μα από τις «οάσεις» τους δεν γύρεψα γουλιά. Κάλλιο χολή και ξύδι. Οδοιπόρησα σε λαμπρά αδιέξοδα, ίππευσα με δεξιοτεχνία ραντζιέρη τους λυγμούς, σκάρωσα κούνιες σ' αρχαία ικριώματα και βρέθηκα σε σοκάκια με νεκρούς φανοστάτες, να πλειοδοτώ για τα κομμάτια μου κόντρα στον θάνατο, από δημοπρασία σε δημοπρασία. Δεν αποκτηνώθηκα για το φλουρί, μήτε δίπλωσα την μέση για το γρόσι. Το μόνο που έρχεται στην ώρα του, αν είσαι τυχερός και δεν τα κακαρώσεις νωρίτερα, είναι τα γηρατειά. Και δεν υπάρχει καμμιά ασχήμια στα γηρατειά. Όσο, όμως, οι κλειδώσεις χαλαρώνουν, όσο η σκουριά να μαυρίζει. Μήπως χαλκός; Μα, μήτε να πρασινίζει την είδα. Τσίγκος σκέτος θα 'ναι, τενεκές ξεγάνωτος, που λένε. Αλήθεια, θα μπορούσες να «διατάξεις» την σιωπή σου να σιωπήσει; Γιατί, στον λόγο μου σας λέω, κυκλοφορούν και «φλύαρες» σιωπές. Πολύ φλύαρες, φασαριόζες. Ωστόσο, για μένα, εδώ και χρόνια ο διάλογος έχει πάψει. Απόμεινε μονάχος του ένας μονόλογος μουρμούρης, να κοροϊδεύει την σιωπή, στις εκκωφαντικές του εκλάμψεις. Και πέρα από αυτό, μόνο το ίδρυμα. Να χρειάζεσαι άδεια για τα πάντα, ακόμη και για τ' αυτονόητα. Διαταγές, τιμωρία, εξευτελισμός με την οκά, «γενναίες» οι μερίδες.

Μα θέλω να περπατήσω. Θέλω να δω τον ουρανό σκέτο, δίχως τα σίδερα. Εμένα μου τον στέρησαν. Αυτοί έκριναν ότι τώρα πρέπει να βγω. Εγώ κρίνω ότι δεν έχω τίποτε στην τσέπη, μα δεν έχει καμμιά απολύτως σημασία. Κι ας μοιάζει ο κόσμος όλος με γιγάντιο ίδρυμα. Διαθέτω ακόμη δίψα για ζωή, δεν παραιτούμαι, δεν χάνω την πίστη μου στους ανθρώπους. Αλλά, να εξηγούμαστε, μιλώ για ανθρώπους, όχι για σωρούς από κρέατα, δίχως ψυχή, συμπόνια και καλωσύνη. Να μου λείπουν αυτοί. Καλύτερα μόνος μου παρά με δίποδες αυταπάτες.

Τι κάνει αυτός εκεί; Προσπαθεί να μαζέψει τα περιστέρια; Κρατάει και σακούλα; Μάλλον θα πεινάει. Διόλου απίθανο. Ο πρώτος ή ο τελευταίος; Μην τον δει καμιά ανισόρροπη γριά μόνο τον καημένο και τον ζαλίζει... Τελικά, όχι...για κοίτα, το 'πιασε! Μπράβο ταχύτητα! Το κρατάει... τι του λέει; Το ηρεμεί, πριν το πνίξει; Μήπως... όχι, το άφησε και πέταξε! Τί παράξενος τύπος! Θα μου πεις όλα αυτά τα ζόμπι με τα τετράγωνα βλέμματα έγιναν τόσο συνηθισμένα πια, που αυτός είναι ο παράξενος... γαμώτο, άργησα, έχασα το φανάρι! Φτου!

Τούτα δω τα πλάσματα ξέρουν να πετούν και το ξέχασαν, μπορούν να είναι περιστέρια κι έγιναν κότες! Δες τα πώς αποβλακώθηκαν, ζώντας μέσα στο στόμα τούτου του θηρίου, που τα χνώτα του υπνωτίζουν...

Και τούτοι δω πάλι, πώς έγιναν έτσι; Τι μυστήριες

ηλεκτρικής ενέργειας ανακοίνωσε, επίσης, ότι η συμφωνία του Παρισιού δεν θα αλλάξει τα σχέδιά της: *«Η θέση μας σχετικά με τις νέες εγκαταστάσεις άνθρακα είναι αμετάβλητη»*, δήλωσε στο Reuters ο εκπρόσωπος της εταιρείας, προσθέτοντας, ωστόσο, ότι οι εκπομπές θα μειωθούν, καθώς οι παρωχημένες μονάδες θα αντικατασταθούν από νέες, τεχνολογικά πιο εξελιγμένες (θα κάνουμε και πράσινες επενδύσεις...).

Όμως, δεν είναι μόνο τα ορυκτά καύσιμα εκείνα που ευθύνονται για την υπερθέρμανση, υπάρχουν και άλλοι τομείς λιγότερο εμφανείς. Η επικράτηση της βιομηχανικής γεωργίας και η απομάκρυνση από τις παραδοσιακές μεθόδους καλλιέργειας επηρέασε σημαντικά τις κλιματικές αλλαγές. Έχει υπολογισθεί, ότι η εκτεταμένη χρήση χημικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, η επέκταση της βιομηχανίας κρέατος με επακόλουθο τη καταστροφή των δασών του πλανήτη για να αυξηθούν τα βασικά γεωργικά προϊόντα, είναι από κοινού υπεύθυνες για το ένα τρίτο περίπου των αερίων του θερμοκηπίου. Εάν προσθέσουμε το ποσό της ενέργειας που χρησιμοποιείται για την επεξεργασία των γεωργικών προϊόντων, για την ψύξη, τη συσκευασία, τη μεταφορά διεθνώς και στη συνέχεια για τη διανομή τους σε σούπερ-μάρκετ, ο ρόλος της βιομηχανίας τροφίμων στη δημιουργία της κρίσης αυξάνεται σημαντικά. Το παγκόσμιο σύστημα τροφίμων μπορεί να είναι υπεύθυνο για το μισό περίπου των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στον κόσμο.

Όπως και σε πολλά άλλα προβλήματα που υπάρχουν και ζητείται ταχεία και άμεση λύση, έτσι και το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής και της υπερθέρμανσης του πλανήτη, δεν έχει καμία τύχη επίλυσης στα χέρια εκείνων που το δημιούργησαν και το εκτρέφουν. Ούτε φυσικά και στα χέρια εκείνων που εμφανίζονται ως «πράσινοι» σωτήρες-φωστήρες, που ουσιαστικά χαριεντίζονται με τους συστημικούς. Μόνο μια φυσική ολιστική θεώρηση που θα συνοδεύεται από ανεξούσιες διαδικασίες λήψης αποφάσεων των ανθρώπων, θα επιτρέψουν στη Γη να «γειάνει».

Αναρχικός Πυρήνας Χαλκίδας

τυφλός εμπρός μου με τα τρία του πρόσωπα, με του Ενεστώτα το πλέον προκλητικό, όλο να γλιστρά απ' τα χείλη και, δίχως ραβδί, δίχως σκυλί, να χάνεται στην ανυπαρξία. Η καρδιά μου πονά χτύποι λοξοί κι αρρυθμίες την κεντούν. Ξέρεις πώς είναι να είσαι έξω; Πόσος καιρός πέρασε... Κανείς δε θα με χαιρετίσει. Το ξέρω. Δεν γνωρίζω κανέναν εδώ. Έζησα χρόνια στην Χώρα της Σκιάς. Εκεί όπου το φως, κάτι ονειρικά μακρινό, υπάρχει, να δίνει ζωή στο σκοτάδι. Ανειδίκευτος εδώ, ανειδίκευτος κι εκεί· την έμφυτη μαστοριά μου στων ανθρώπων τις υποθέσεις σπάταλα ξόδεψα. Υποδύθηκα, λοιπόν, το πεφταστέρι, όπως λένε, μ' απερίγραπτη επιτυχία, που ραγίζει τ' απόλυτο μαύρο με της πτώσης του το φως. Δεν πληρώθηκα για τον κόπο μου ποτέ, δεν υπήρξα, που λένε, κανενός μισθωτός κι ας έκανα, έστω και για την στιγμή, την νύχτα μέρα. Μόνη μου ευχαρίστηση οι ευχές των παιδιών στ' όνομά μου, καθώς έπεφτα και ξανάπεφτα στ' ουρανού τον βυθό για το χατίρι τους. Μέτοικος κι εκεί, μέτοικος παντού· σορόκος διαβατάρης μέσα στις θημωνιές. Σε θρησκείες, πολιτική και δόγματα δεν πίστεψα. Έμαθα από μικρός να ψιθυρίζω τις προσωπικές μου προσευχές. Ήξερα από ένστικτο τα μονοπάτια της ερήμου, μα από τις «οάσεις» τους δεν γύρεψα γουλιά. Κάλλιο χολή και ξύδι. Οδοιπόρησα σε λαμπρά αδιέξοδα, ίππευσα με δεξιοτεχνία ραντζιέρη τους λυγμούς, σκάρωσα κούνιες σ' αρχαία ικριώματα και βρέθηκα σε σοκάκια με νεκρούς φανοστάτες, να πλειοδοτώ για τα κομμάτια μου κόντρα στον θάνατο, από δημοπρασία σε δημοπρασία. Δεν αποκτηνώθηκα για το φλουρί, μήτε δίπλωσα την μέση για το γρόσι. Το μόνο που έρχεται στην ώρα του, αν είσαι τυχερός και δεν τα κακαρώσεις νωρίτερα, είναι τα γηρατειά. Και δεν υπάρχει καμμιά ασχήμια στα γηρατειά. Όσο, όμως, οι κλειδώσεις χαλαρώνουν, όσο η ρώμη εξασθενεί, η καρδιά πρέπει να γιομίζει με αγάπη και σοφία. Γιατί μισή καρδιά θα πάρουμε φεύγοντας κι άλλη μισή θ' αφήσουμε μνήμη αμανάτι. Και την δική μου την προτίμησα λαφριά σαν κρυστάλλινη σκέψη. Μην την βαραίνουν παλάτια και μαλάματα. Μην την στραγγίζουν άγχη και θυμοί.

Καλοκαίρια και χειμώνες στο ίδρυμα. Με κρύο, με βροχές, κάτω από σιδερένιους ουρανούς, σε σωρούς από μπετόν θαμμένος, αγκαλιά με την σιωπή. Μα η σιωπή δεν είναι χρυσός, αν ήταν, να είστε σίγουροι, πως οι εταιρείες εξόρυξης θα έκαναν «ουρά» έξω από το κελί μου... Ασήμι; Μπα, ούτε. Δεν την έχω δει διάλογος έχει πάψει. Απόμεινε μονάχος του ένας μονόλογος μουρμούρης, να κοροϊδεύει την σιωπή, στις εκκωφαντικές του εκλάμψεις. Και πέρα από αυτό, μόνο το ίδρυμα. Να χρειάζεσαι άδεια για τα πάντα, ακόμη και για τ' αυτονόητα. Διαταγές, τιμωρία, εξευτελισμός με την οκά, «γενναίες» οι μερίδες.

Μα θέλω να περπατήσω. Θέλω να δω τον ουρανό σκέτο, δίχως τα σίδερα. Εμένα μου τον στέρησαν. Αυτοί έκριναν ότι τώρα πρέπει να βγω. Εγώ κρίνω ότι δεν έχω τίποτε στην τσέπη, μα δεν έχει καμμιά απολύτως σημασία. Κι ας μοιάζει ο κόσμος όλος με γιγάντιο ίδρυμα. Διαθέτω ακόμη δίψα για ζωή, δεν παραιτούμαι, δεν χάνω την πίστη μου στους ανθρώπους. Αλλά, να εξηγούμαστε, μιλώ για ανθρώπους, όχι για σωρούς από κρέατα, δίχως ψυχή, συμπόνια και καλωσύνη. Να μου λείπουν αυτοί. Καλύτερα μόνος μου παρά με δίποδες αυταπάτες.

Τι κάνει αυτός εκεί; Προσπαθεί να μαζέψει τα περιστέρια; Κρατάει και σακούλα; Μάλλον θα πεινάει. Διόλου απίθανο. Ο πρώτος ή ο τελευταίος; Μην τον δει καμιά ανισόρροπη γριά μόνο τον καημένο και τον ζαλίζει... Τελικά, όχι...για κοίτα, το 'πιασε! Μπράβο ταχύτητα! Το κρατάει... τι του λέει; Το ηρεμεί, πριν το πνίξει; Μήπως... όχι, το άφησε και πέταξε! Τί παράξενος τύπος! Θα μου πεις όλα αυτά τα ζόμπι με τα τετράγωνα βλέμματα έγιναν τόσο συνηθισμένα πια, που αυτός είναι ο παράξενος... γαμώτο, άργησα, έχασα το φανάρι! Φτου!

Τούτα δω τα πλάσματα ξέρουν να πετούν και το ξέχασαν, μπορούν να είναι περιστέρια κι έγιναν κότες! Δες τα πώς αποβλακώθηκαν, ζώντας μέσα στο στόμα τούτου του θηρίου, που τα χνώτα του υπνωτίζουν...

Και τούτοι δω πάλι, πώς έγιναν έτσι; Τι μυστήριες μουτσούνες είν' αυτές; Κι εγώ η πιο παράξενη ανάμεσά τους. Τώρα ξέχασα πώς είναι αυτοί και πώς είμαι εγώ μέσα σε αυτούς. Πού είστε τώρα; Πού είμαι εγώ;

Έχω τόσα να πω, μα δεν ξέρω σε ποιον να μιλήσω. Λες να ζει ακόμη; Μπα, αποκλείεται!

Κοίτα τα, τα πλάσματα που ξέχασαν να πετούν... πού είσαι συ ρε; Με θυμάσαι; Εγώ είμαι που σου φώναζα πίσω απ' τα κάγκελα... πέτα! Μ' ακούς μικρό μου; Πέτα, τώρα που μπορείς, γιατί σε λίγο θα ξεχάσεις...

Έτσι μπράβο!

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική δράση

Αγάπη κι Αναρχία...

Είναι πράγματι περίεργο, πώς τρεις από τις πιο συχνές και καίριες λέξεις τής Ελληνικής σε μεγάλη χρήση από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, οι λέξεις **αγαπώ/αγάπη, φιλώ/φίλος** *και* **έρωτας**, *παραμένουν άγνωστες ως προς την ετυμολογική τους προέλευση. Το ρήμα* **ἀγαπῶ** *(από το οποίο παρήχθη το ουσιαστικό ἀγάπη, μόλις τον 3ο αιώνα π.Χ.), μολονότι απαντά ήδη στον Όμηρο (Οδ. Ψ 214 «οὕνεκά σ' οὐ τὸ πρῶτον, ἐπεὶ εἶδον, ὧδ' ἀγάπησα») και χρησιμοποιήθηκε σε μεγάλη έκταση σε όλη την αρχαιότητα φθάνοντας μέχρι σήμερα (πβ. λ.χ. Πλάτωνος Πολιτεία 330c «ὥσπερ γὰρ οἱ ποιηταὶ τὰ αὑτῶν ποιήματα καὶ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας ἀγαπῶσι»), δεν μάς είναι ακόμη γνωστή η ετυμολογική του προέλευση. Χαρακτηρίζεται στα ειδικά λεξικά ως «αγνώστου ετύμου». Μία ετυμολογική υπόθεση (τού 1991) που δέχεται τελευταία στο ετυμολογικό του Λεξικό τής Αρχαίας Ελληνικής ο Robert Beekes είναι: ἀγαπῶ < ἄγα(ν) «πολύ» + πᾶ- «προστατεύω» (από μια ρίζα *pa- «προστατεύω»), ήτοι από μια αρχική σημασία «προστατεύω πολύ». Άγνωστη –αξίζει να σημειωθεί– θεωρείται και η ετυμολογία τού συνώνυμου ρήματος* **φιλῶ** *(παράγωγο τού φίλος) που είναι η κατεξοχήν λέξη που σήμαινε «αγαπώ» στην αρχαία ήδη από τον Όμηρο (πβ. Ιλ. Θ 343 «ὅς τις ἀνὴρ ἀγαθὸς...τὴν αὑτοῦ φιλέει [ενν. γυναῖκα] καὶ κήδεται ὡς καὶ ἐγὼ τὴν ἐκ θυμοῦ φίλεον») και που εξελίχθηκε στη σημερινή σημασία «ασπάζομαι, δίνω φιλί» (τη σημασία αυτή την είχε –παράλληλα προς τη σημασία τού «αγαπώ»– ήδη στα μετά τον Όμηρο χρόνια: «φιλούν στο στόμα» έναντι «φιλούν στα μάγουλα» παραδίδει ο Ηρόδοτος «φιλέονται τοῖσι στόμασι»– «τὰς παρειὰς φιλέονται»). Για τη λέξη υπάρχει μια ετυμολογική υπόθεση που τη συνδέει με μια ρίζα, που θα έδινε ως αρχική για τη λέξη φίλος, απ' όπου προέρχεται το φιλῶ,*

ρήμα ἔραμαι «ερωτεύομαι, αγαπώ με πάθος» (που έδωσε και τα ἐραστής, ἐράσμιος, ἀνέραστος, Ἐρατώ) μάς είναι ετυμολογικά επίσης άγνωστος. Τόσο που ο ετυμολόγος Beekes διερωτάται μήπως το ἔραμαι είναι προελληνική λέξη!

Γιώργος Μπαμπινιώτης,
Ετυμοπερίεργα

Σα να μην υπήρξαμε ποτέ
κι όμως πονέσαμε απ' τα βάθη.
Ούτε που μας δόθηκε μια εξήγηση
για το άρωμα των λουλουδιών τουλάχιστον.
Η άλλη μισή μας ηλικία θα περάσει
χαρτοπαίζοντας με το θάνατο στα ψέματα.
Και λέγαμε πως δεν έχει καιρό η αγάπη
να φανερωθεί ολόκληρη.
Μια μουσική
άξια των συγκινήσεων μας
δεν ακούσαμε.
Βρεθήκαμε σ' ένα διάλειμμα του κόσμου
ο σώζων εαυτόν σωθήτω.
Θα σωθούμε από μια γλυκύτητα
στεφανωμένη με αγκάθια.
Χαίρετε άνθη σιωπηλά
με των καλύκων την περισυλλογή
ο τρόμος εκλεπτύνεται στην καρδιά σας.
Ενδότερα ο Κύριος λειτουργεί
ενδότερα υπάρχουμε μαζί σας.
Δεν έχει η απαλή ψυχή βραχώδη πάθη
και πάντα λέει το τραγούδι της υπομονής.
Ω θα γυρίσουμε στην ομορφιά
μια μέρα...
Με τη θυσία του γύρω φαινομένου
θα ανακαταλάβει, η ψυχή τη μοναξιά της

Νίκος Καρούζος, *Διάλογος Πρώτος*

Θελήσαμε να γράψουμε γι' αυτό το φύλ-

τρόπως. Κι αν επιθυμεί κάποιος να δει με ειλικρίνεια όσα συμβαίνουν γύρω του, απ' τη μια δυσκολεύεται. Απ' την άλλη, αν κάτι ορίζει την αρχή και το τέλος του έτους, δεν είναι παρά μερικές γιορτές. Δεν θα μιλήσουμε για τις θρησκείες και

τους θεούς και τα δεινά τους. Αλλά γι' αυτό που ευαγγελίζονται· την αγάπη.

Είναι χριστιανικό ζήτημα η αγάπη; Καταπιάνονται οι αναρχικοί με την αγάπη; Κι αν όχι, γιατί; Είναι η αγάπη δέσμευση ή φυλακή; Τί είναι και πώς βιώνεται; Ή πώς έχει επικρατήσει να βιώνεται; Είναι μια φανταστική κατάσταση ή πραγματική; Πόσο απελευθερωτική μπορεί να είναι;

Στην αρχαία ελληνική σύνταξη το συναίσθημα συνοδεύεται από αιτία. Για παράδειγμα, λυπάμαι ή θυμώνω ή χαίρομαι, επειδή συμβαίνει κάτι. Για την αγάπη, όμως, η αιτία θέτει όρους και προϋποθέσεις, τη μετατρέπει σε συμβόλαιο. Αν «σε αγαπάω, επειδή» κι αν «με αγαπάς, επειδή», τότε σημαίνει πως, όταν πάψει

«σε αγαπάω» με το «μου κάνεις». Έτσι απλά.

Αν η αγάπη είναι απλώς μια θυσία, αποκομμένη από τα υπόλοιπα που την εμπεριέχουν, όπως η προτεσταντική ηθική καλλιέργησε, τότε μοιάζει με ένα βάσανο, με μαρτύριο για λίγους που αντέχουν, με μια διαδικασία που απαιτεί θύτες και θύματα. Το θύμα αυτοεκπληρώνεται με τη θυσία του. Κι ο θύτης, όπου δεν υπάρχει, αναζητείται.

Ο φίλος, ο αγαπητός δηλαδή, ο σύντροφός μας, είναι αυτός που αποδεχόμαστε για ό,τι είναι. Τον αποδεχόμαστε ολοκληρωτικά και αδιαπραγμάτευτα. Τον γνωρίζουμε κάθε μέρα, τον θέλουμε στη ζωή μας, όχι επειδή έχει πετύχει, είναι αρεστός και μας κάνει, αλλά επειδή με αυτόν μοιραζόμαστε τη ζωή μας, τον επιλέγουμε. Βαδίζουμε κοινή πορεία και μοιραζόμαστε. Έχουμε κοινές αρχές, εμπιστευόμαστε ο ένας τον άλλον, τον ακούμε και μας ακούει, ακόμη κι αν δεν είναι όλα πάντα αρεστά.

Η αγάπη κατά έναν τρόπο θα λέγαμε

ριες λέξεις τής Ελληνικής σε μεγάλη χρήση από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, οι λέξεις **αγαπώ/αγάπη, φιλώ/φίλος** και **έρωτας**, παραμένουν άγνωστες ως προς την ετυμολογική τους προέλευση. Το ρήμα **ἀγαπῶ** (από το οποίο παρήχθη το ουσιαστικό ἀγάπη, μόλις τον 3ο αιώνα π.Χ.), μολονότι απαντά ήδη στον Όμηρο (Οδ. Ψ 214 «οὕνεκά σ᾽ οὐ τὸ πρῶτον, ἐπεὶ εἶδον, ὧδ᾽ ἀγάπησα») και χρησιμοποιήθηκε σε μεγάλη έκταση σε όλη την αρχαιότητα φθάνοντας μέχρι σήμερα (πβ. λ.χ. Πλάτωνος Πολιτεία 330c «ὥσπερ γὰρ οἱ ποιηταὶ τὰ αὑτῶν ποιήματα καὶ οἱ πατέρες τοὺς παῖδας ἀγαπῶσι»), δεν μάς είναι ακόμη γνωστή η ετυμολογική του προέλευση. Χαρακτηρίζεται στα ειδικά λεξικά ως «αγνώστου ετύμου». Μία ετυμολογική υπόθεση (τού 1991) που δέχεται τελευταία στο ετυμολογικό του Λεξικό τής Αρχαίας Ελληνικής ο Robert Beekes είναι: ἀγαπῶ < ἄγα(ν) «πολύ» + πᾶ- «προστατεύω» (από μια ρίζα *pa- «προστατεύω»), ήτοι από μια αρχική σημασία «προστατεύω πολύ». Άγνωστη –αξίζει να σημειωθεί– θεωρείται και η ετυμολογία τού συνώνυμου ρήματος **φιλῶ** (παράγωγο τού φίλος) που είναι η κατεξοχήν λέξη που σήμαινε «αγαπώ» στην αρχαία ήδη από τον Όμηρο (πβ. Ιλ. Θ 343 «ὅς τις ἀνὴρ ἀγαθὸς…τὴν αὑτοῦ φιλέει [ενν. γυναῖκα] καὶ κήδεται ὡς καὶ ἐγὼ τὴν ἐκ θυμοῦ φίλεον») και που εξελίχθηκε στη σημερινή σημασία «ασπάζομαι, δίνω φιλί» (τη σημασία αυτή την είχε –παράλληλα προς τη σημασία τού «αγαπώ»– ήδη στα μετά τον Όμηρο χρόνια: «φιλούν στο στόμα» έναντι «φιλούν στα μάγουλα» παραδίδει ο Ηρόδοτος «φιλέονται τοῖσι στόμασι»– «τὰς παρειὰς φιλέονται»). Για τη λέξη υπάρχει μια ετυμολογική υπόθεση που τη συνδέει με μια ρίζα, που θα έδινε ως αρχική για τη λέξη φίλος, απ᾽ όπου προέρχεται το φιλῶ, τη σημασία «αυτὸς που βρίσκεται κοντά». Και ο **ἔρωτας** (αρχ. ἔρως, ἔρωτος) που παράγεται από το πολύχρηστο, στην αρχαία, ρήμα ἔραμαι «ερωτεύομαι, αγαπώ με πάθος» (που έδωσε και τα ἐραστής, ἐράσμιος, ἀνέραστος, Ἐρατώ) μάς είναι ετυμολογικά επίσης άγνωστος. Τόσο που ο ετυμολόγος Beekes διερωτάται μήπως το ἔραμαι είναι προελληνική λέξη!

Γιώργος Μπαμπινιώτης,
Ετυμοπερίεργα

Σα να μην υπήρξαμε ποτέ
κι όμως πονέσαμε απ᾽ τα βάθη.
Ούτε που μας δόθηκε μια εξήγηση
για το άρωμα των λουλουδιών τουλάχιστον.
Η άλλη μισή μας ηλικία θα περάσει
χαρτοπαίζοντας με το θάνατο στα ψέματα.
Και λέγαμε πως δεν έχει καιρό η αγάπη
να φανερωθεί ολόκληρη.
Μια μουσική
άξια των συγκινήσεων μας
δεν ακούσαμε.
Βρεθήκαμε σ᾽ ένα διάλειμμα του κόσμου
ο σώζων εαυτόν σωθήτω.
Θα σωθούμε από μια γλυκύτητα
στεφανωμένη με αγκάθια.
Χαίρετε άνθη σιωπηλά
με των καλύκων την περισυλλογή
ο τρόμος εκλεπτύνεται στην καρδιά σας.
Ενδότερα ο Κύριος λειτουργεί
ενδότερα υπάρχουμε μαζί σας.
Δεν έχει η απαλή ψυχή βραχώδη πάθη
και πάντα λέει το τραγούδι της υπομονής.
Ω θα γυρίσουμε στην ομορφιά
μια μέρα…
Με τη θυσία του γύρω φαινομένου
θα ανακαταλάβει, η ψυχή τη μοναξιά της

Νίκος Καρούζος, *Διάλογος Πρώτος*

Θελήσαμε να γράψουμε γι᾽ αυτό το φύλλο κάτι αυθεντικά θετικό, κάτι που να μην σχετίζεται με τα γνωστά-άγνωστα προβλήματα, που, ούτως ή άλλως, μας απασχολούν καθημερινώς και ποικιλοτρόπως. Κι αν επιθυμεί κάποιος να δει με ειλικρίνεια όσα συμβαίνουν γύρω του, απ᾽ τη μια δυσκολεύεται. Απ᾽ την άλλη, αν κάτι ορίζει την αρχή και το τέλος του έτους, δεν είναι παρά μερικές γιορτές. Δεν θα μιλήσουμε για τις θρησκείες και

τους θεούς και τα δεινά τους. Αλλά γι᾽ αυτό που ευαγγελίζονται· την αγάπη.

Είναι χριστιανικό ζήτημα η αγάπη; Καταπιάνονται οι αναρχικοί με την αγάπη; Κι αν όχι, γιατί; Είναι η αγάπη δέσμευση ή φυλακή; Τί είναι και πώς βιώνεται; Ή πώς έχει επικρατήσει να βιώνεται; Είναι μια φανταστική κατάσταση ή πραγματική; Πόσο απελευθερωτική μπορεί να είναι;

Στην αρχαία ελληνική σύνταξη το συναίσθημα συνοδεύεται από αιτία. Για παράδειγμα, λυπάμαι ή θυμώνω ή χαίρομαι, επειδή συμβαίνει κάτι. Για την αγάπη, όμως, η αιτία θέτει όρους και προϋποθέσεις, τη μετατρέπει σε συμβόλαιο. Αν «σε αγαπάω, επειδή» κι αν «με αγαπάς, επειδή», τότε σημαίνει πως, όταν πάψει ότι συμπληρώνει την αιτιολογική πρόταση, θα πάψω να σε αγαπώ ή θα πάψεις να με αγαπάς. Άρα, τότε θα μπορούσαμε να αντικαταστήσουμε εύκολα τη φράση

Αν η αγάπη είναι απλώς μια θυσία, αποκομμένη από τα υπόλοιπα που την εμπεριέχουν, όπως η προτεσταντική ηθική καλλιέργησε, τότε μοιάζει με ένα βάσανο, με μαρτύριο για λίγους που αντέχουν, με μια διαδικασία που απαιτεί θύτες και θύματα. Το θύμα αυτοεκπληρώνεται με τη θυσία του. Κι ο θύτης, όπου δεν υπάρχει, αναζητείται.

Ο φίλος, ο αγαπητός δηλαδή, ο σύντροφός μας, είναι αυτός που αποδεχόμαστε για ό,τι είναι. Τον αποδεχόμαστε ολοκληρωτικά και αδιαπραγμάτευτα. Τον γνωρίζουμε κάθε μέρα, τον θέλουμε στη ζωή μας, όχι επειδή έχει πετύχει, είναι αρεστός και μας κάνει, αλλά επειδή με αυτόν μοιραζόμαστε τη ζωή μας, τον επιλέγουμε. Βαδίζουμε κοινή πορεία και μοιραζόμαστε. Έχουμε κοινές αρχές, εμπιστευόμαστε ο ένας τον άλλον, τον ακούμε και μας ακούει, ακόμη κι αν δεν είναι όλα πάντα αρεστά.

Η αγάπη κατά έναν τρόπο θα λέγαμε πως αποτελεί ένα είδος ταμπού για πολλούς αναρχικούς. Το μίσος απαντάται σαφώς συχνότερα στο λεξιλόγιό τους. Χαρακτηριστικά συχνότερα. Μισούν το

και η ετυμολογία τού συνώνυμου ρήματος **φιλῶ** (παράγωγο τού φίλος) που είναι η κατεξοχήν λέξη που σήμαινε «αγαπώ» στην αρχαία ήδη από τον Όμηρο (πβ. Ιλ. Θ 343 «ὅς τις ἀνὴρ ἀγαθὸς…τὴν αὐτοῦ φιλέει [ενν. γυναῖκα] καὶ κήδεται ὡς καὶ ἐγὼ τὴν ἐκ θυμοῦ φίλεον») και που εξελίχθηκε στη σημερινή σημασία «ασπάζομαι, δίνω φιλί» (τη σημασία αυτή την είχε –παράλληλα προς τη σημασία τού «αγαπώ»– ήδη στα μετά τον Όμηρο χρόνια: «φιλούν στο στόμα» έναντι «φιλούν στα μάγουλα» παραδίδει ο Ηρόδοτος «φιλέονται τοῖσι στόμασι»– «τὰς παρειὰς φιλέονται»). Για τη λέξη υπάρχει μια ετυμολογική υπόθεση που τη συνδέει με μια ρίζα, που θα έδινε ως αρχική για τη λέξη φίλος, απ' όπου προέρχεται το φιλῶ, τη σημασία «αυτός που βρίσκεται κοντά». Και ο **ἔρωτας** (αρχ. ἔρως, ἔρωτος) που παράγεται από το πολύχρηστο, στην αρχαία,

στεφανωμένη με αγκάθια.
Χαίρετε άνθη σιωπηλά
με των καλύκων την περισυλλογή
ο τρόμος εκλεπτύνεται στην καρδιά σας.
Ενδότερα ο Κύριος λειτουργεί
ενδότερα υπάρχουμε μαζί σας.
Δεν έχει η απαλή ψυχή βραχώδη πάθη
και πάντα λέει το τραγούδι της υπομονής.
Ω θα γυρίσουμε στην ομορφιά
μια μέρα…
Με τη θυσία του γύρω φαινομένου
θα ανακαταλάβει, η ψυχή τη μοναξιά της

Νίκος Καρούζος, *Διάλογος Πρώτος*

Θελήσαμε να γράψουμε γι' αυτό το φύλλο κάτι αυθεντικά θετικό, κάτι που να μην σχετίζεται με τα γνωστά-άγνωστα προβλήματα, που, ούτως ή άλλως, μας απασχολούν καθημερινώς και ποικιλοτρόπως θεούς και τα δεινά τους. Αλλά γι' αυτό που ευαγγελίζονται· την αγάπη.

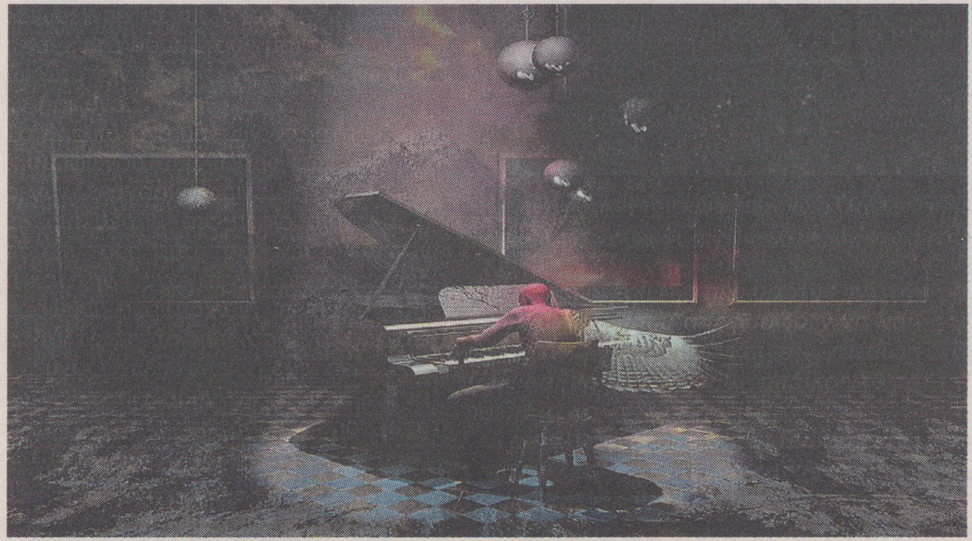
Είναι χριστιανικό ζήτημα η αγάπη; Καταπιάνονται οι αναρχικοί με την αγάπη; Κι αν όχι, γιατί; Είναι η αγάπη δέσμευση ή φυλακή; Τί είναι και πώς βιώνεται; Ή πώς έχει επικρατήσει να βιώνεται; Είναι μια φανταστική κατάσταση ή πραγματική; Πόσο απελευθερωτική μπορεί να είναι;

Στην αρχαία ελληνική σύνταξη το συναίσθημα συνοδεύεται από αιτία. Για παράδειγμα, λυπάμαι ή θυμώνω ή χαίρομαι, επειδή συμβαίνει κάτι. Για την αγάπη, όμως, η αιτία θέτει όρους και προϋποθέσεις, τη μετατρέπει σε συμβόλαιο. Αν «σε αγαπάω, επειδή» κι αν «με αγαπάς, επειδή», τότε σημαίνει πως, όταν πάψει ότι συμπληρώνει την αιτιολογική πρόταση, θα πάψω να σε αγαπώ ή θα πάψεις να με αγαπάς. Άρα, τότε θα μπορούσαμε να αντικαταστήσουμε εύκολα τη φράση τεί θύτες και θύματα. Το θύμα αυτοεκπληρώνεται με τη θυσία του. Κι ο θύτης, όπου δεν υπάρχει, αναζητείται.

Ο φίλος, ο αγαπητός δηλαδή, ο σύντροφός μας, είναι αυτός που αποδεχόμαστε για ό,τι είναι. Τον αποδεχόμαστε ολοκληρωτικά και αδιαπραγμάτευτα. Τον γνωρίζουμε κάθε μέρα, τον θέλουμε στη ζωή μας, όχι επειδή έχει πετύχει, είναι αρεστός και μας κάνει, αλλά επειδή με αυτόν μοιραζόμαστε τη ζωή μας, τον επιλέγουμε. Βαδίζουμε κοινή πορεία και μοιραζόμαστε. Έχουμε κοινές αρχές, εμπιστευόμαστε ο ένας τον άλλον, τον ακούμε και μας ακούει, ακόμη κι αν δεν είναι όλα πάντα αρεστά.

Η αγάπη κατά έναν τρόπο θα λέγαμε πως αποτελεί ένα είδος ταμπού για πολλούς αναρχικούς. Το μίσος απαντάται σαφώς συχνότερα στο λεξιλόγιό τους. Χαρακτηριστικά συχνότερα. Μισούν το

«υπάρχον» και θέλουν να το καταστρέψουν. Η αλήθεια είναι ότι το μίσος διεγείρει την πολεμική και φτιάχνει καλύτερο «υλικό» για μάχες και πολέμους. Είναι ευκολότερο, όταν μισείς, να γίνεσαι βίαιος, άκριτα βίαιος, αυξάνοντας, κατακόρυφα μάλιστα, το ενδεχόμενο η βία αυτή να μην συμβάλει σε απολύτως τίποτα

το απελευθερωτικό, αλλά το αντίθετο. Όταν αγαπάς, κάνεις και δεύτερες σκέψεις, αμφιβάλλεις αν κάνεις πράγματι το σωστό, αναρωτιέσαι τι μπορείς να κάνεις καλύτερο.

Το μίσος πολλαπλασιάζει την ικανότητα της καταστροφής και φαίνεται χρήσιμο. Η αγάπη, όμως, δημιουργεί, φτιάχνει, συνθέτει. Κι είναι δύσκολο να φτιάχνεις σε έναν κόσμο που προτιμάει να καταστρέφεται και να παίρνει μαζί του στην καταστροφή ό,τι βρει. Είναι εύκολο να καταπιανόμαστε με τα «είδη» του μίσους: ταξικό, ανατρεπτικό, προλεταριακό και δε συμμαζεύεται. Είναι δύσκολο, όμως, να μιλάς για την αγάπη, χωρίς να είσαι, επί παραδείγματι, χριστιανός. Είναι, όμως, σκοταδισμός, όσο κι αν φαί-

με πόσο φυσική είναι κι η αγάπη, η συντροφικότητα, που φέρνουν ελευθερία κι αλληλεγγύη αυθόρμητα, όχι κατόπιν συμφωνίας.

Ό,τι αγαπάμε το υπερασπιζόμαστε, γι' αυτό είναι καλό να προσέχουμε τι αγαπάμε. Ένα καλοβαλμένο σαρκίο; Μια καλοκουρδισμένη ζωή; Μια υποτιθέμενη

ασφάλεια; Ένα προσποιητό κόσμο; Τον απόλυτο έλεγχο; Αυτά δεν μπορεί κανείς να τα αγαπήσει. Μπορεί να τα συνηθίσει, να εξαρτηθεί από αυτά, να τα φορτωθεί σε ένα πακέτο νόμων, που ψηφίστηκε, όσο κοιμόταν. Αλλά αγάπη δεν είναι. Ούτε δημιουργία. Ούτε κοινότητα. Ούτε αποδοχή, ούτε πληρότητα. Είναι συμβιβασμός, παραίτηση, η μέρα που αφέθηκες κι ενδίδεις.

Η αγάπη λένε ότι δεν έχει όρια. Κι όμως θα πρέπει να γνωρίζει τα όριά της, για να τα ξεπερνάει. Όπως η ελευθερία. Δεν είναι τυχαίο, ότι ο σύγχρονος δυτικός πολιτισμός θεωρεί τα όρια ως έλλειψη ελευθερίας, τη στιγμή, μάλιστα, που η ελευθερία, στην ουσία της, καταπατείται όσο ποτέ άλ-

την επιλογή να ζούμε σε κοινότητα μαζί τους και να μοιραζόμαστε. Ας μιλήσουμε κι εμείς οι αναρχικοί κάποτε για αγάπη. Όχι επειδή κάποιοι μας χαρακτηρίζουν έτσι ή αλλιώς, αλλά επειδή στο όνομα της Αναρχίας, χωρίς η ίδια να τους το ζητήσει ποτέ, μια «πεφωτισμένη» χούφτα μωρών, οδηγεί τους αδαείς πάνω σε ένα λεπτό στρώμα πάγου, φτιαγμένου από μίσος για όλα.

Είναι περιττό πλέον να πει κάποιος ότι η αγάπη δεν είναι κατανάλωση ούτε παραγωγή ούτε οικονομικές σχέσεις. Μπορεί να χωρέσει την προσφορά, το δώρο, την ανυστερόβουλη πράξη. Κι αυτό δεν είναι ντροπή. Ούτε χασούρα. Δεν εξηγούνται όλα με όρους παραγωγής και κατανάλωσης, ούτε μόνο βάσει συμφέροντος. Η αγάπη δεν είναι οικονομισμός. Αλλιώς, αυτό θα σήμαινε ότι πάψαμε να πιστεύουμε στον άνθρωπο. Αλλά αν πάψαμε να πιστεύουμε στον άνθρωπο, τότε για ποιο λόγο υπερασπιζόμαστε την Αναρχία; Αν είναι έτσι τα πράγματα, θα έβγαζε καλύτερα νόημα να επιδιώκουμε μια φωτισμένη δεσποτεία, που θα καθησυχάζει τους ανθρώπους και θα τους προστατεύει απ' το να μην αλληλοσπαραχτούν.

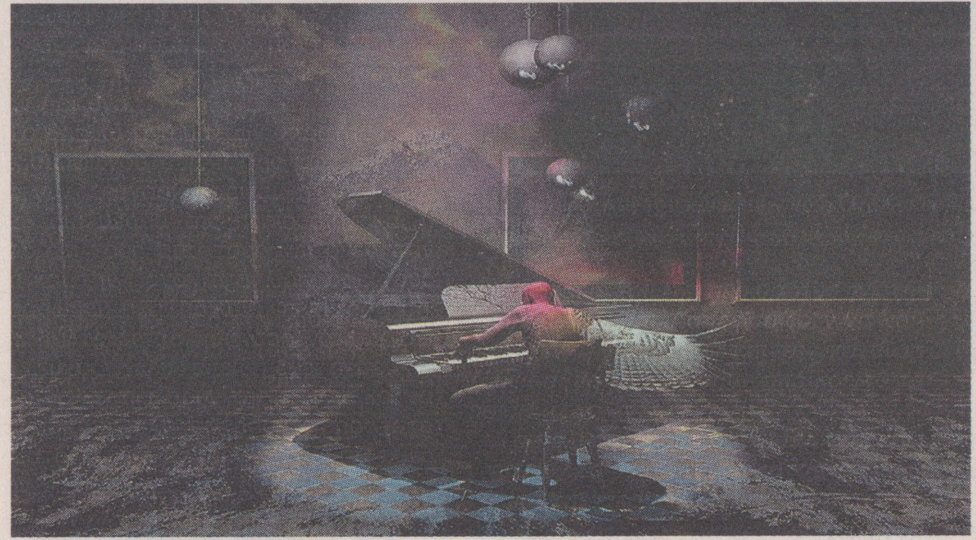
Η αλήθεια είναι ότι είμαστε επαναλαμβανόμενοι ως ανθρωπότητα. Κυνηγάμε την ουρά μας και δεν θα την φτάσουμε ποτέ. Δεν κάνουμε τίποτε διαφορετικό, εδώ και αιώνες, από το να κυνηγάμε την εξέλιξη μέσα από τα πράγματα που μας περιβάλλουν και δεν αναρωτιόμαστε, παρά μονάχα σε σπάνιες και μεμονωμένες εξαιρετικές περιπτώσεις, ότι είμαστε εμείς ο κόσμος κι ο κόσμος εμείς. Ότι μπορούμε πραγματικά να ξεπεράσουμε όσα όρια θέλουμε, αρκεί να τα γνωρίζουμε.

Κι η αγάπη σε αυτή την προσπάθεια μάς θυμίζει τι σημαίνει να πατάς ξυπόλυτος στη γη. Δηλαδή, μας δείχνει ότι η δύναμή μας δεν χρειάζεται να εξαργυρωθεί σε εξουσία οποιουδήποτε είδους. Ότι μπορεί να είναι μια ενέργεια που περνάει μέσα από εμάς και μας ενώνει αντί να μας χωρίζει, ενώ ταυτόχρονα μας κάνει διακριτούς κι όχι μια μάζα. Είναι το συνδετικό υλικό μας με έναν κόσμο δημιουργίας και ελευθερίας, συνειδητοποίησης κι επιλογής, ειλικρινούς προσφοράς και μοιράσματος.

Αυτή η αγάπη, όμως, είναι αληθινά απελευθερωτική, φέρνει τα πάνω κάτω σε όσα ξέραμε· δεν σε βολεύει στη βεβαιότητα να είσαι κάποιος. Σου ζητάει να ολοκληρωθείς ως άνθρωπος, να συνειδητοποιηθείς ως ύπαρξη. Είναι απλή και δύσκολη, ανατρεπτική και μη αναμενόμενη.

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική Δράση

το απελευθερωτικό, αλλά το αντίθετο. Όταν αγαπάς, κάνεις και δεύτερες σκέψεις, αμφιβάλλεις αν κάνεις πράγματι το σωστό, αναρωτιέσαι τι μπορείς να κάνεις καλύτερο.

Το μίσος πολλαπλασιάζει την ικανότητα της καταστροφής και φαίνεται χρήσιμο. Η αγάπη, όμως, δημιουργεί, φτιάχνει, συνθέτει. Κι είναι δύσκολο να φτιάχνεις σε έναν κόσμο που προτιμάει να καταστρέφεται και να παίρνει μαζί του στην καταστροφή ό,τι βρει. Είναι εύκολο να καταπιανόμαστε με τα «είδη» του μίσους: ταξικό, ανατρεπτικό, προλεταριακό και δε συμμαζεύεται. Είναι δύσκολο, όμως, να μιλάς για την αγάπη, χωρίς να είσαι, επί παραδείγματι, χριστιανός. Είναι, όμως, σκοταδισμός, όσο κι αν φαίνεται εύκολη λύση στην αρχή, να παραχωρείς την αγάπη, έστω και σε επίπεδο διαλεκτικής στους όποιους πιστούς και να κρατάς για σένα το μίσος, κι αυτό να είναι το μόνο ουσιαστικά άρτιο νήμα που σε δένει με τους συντρόφους σου: το κοινό σας μίσος.

Κι όταν φτάνεις σε μια ηλικία που θέλεις να δημιουργήσεις, δηλαδή να αγαπήσεις κάτι και να το υπερασπιστείς, τότε ντρέπεσαι να αγαπήσεις, επειδή την αγάπη, είπαμε, την παραχώρησες στους άλλους. Κι οι άλλοι, βέβαια, ως επί το πλείστον, συμβόλαια υπογράφουν, δεν αποδέχονται τους διαφορετικούς για ό,τι είναι κι ό,τι θέλουν να γίνουν. Η

ασφάλεια; Ένα προσποιητό κόσμο; Τον απόλυτο έλεγχο; Αυτά δεν μπορεί κανείς να τα αγαπήσει. Μπορεί να τα συνηθίσει, να εξαρτηθεί από αυτά, να τα φορτωθεί σε ένα πακέτο νόμων, που ψηφίστηκε, όσο κοιμόταν. Αλλά αγάπη δεν είναι. Ούτε δημιουργία. Ούτε κοινότητα. Ούτε αποδοχή, ούτε πληρότητα. Είναι συμβιβασμός, παραίτηση, η μέρα που αφέθηκες κι ενδίδεις.

Η αγάπη λένε ότι δεν έχει όρια. Κι όμως θα πρέπει να γνωρίζει τα όριά της, για να τα ξεπερνάει. Όπως η ελευθερία. Δεν είναι τυχαίο, ότι ο σύγχρονος δυτικός πολιτισμός θεωρεί τα όρια ως έλλειψη ελευθερίας, τη στιγμή, μάλιστα, που η ελευθερία, στην ουσία της, καταπατείται όσο ποτέ άλλοτε. Δεν είναι τυχαίο, ότι οι δύο παγκόσμιες ανθρωποσφαγές έβαλαν ταφόπλακα στους κανόνες του πολέμου. Οι πόλεμοι έγιναν πιο ανήθικοι παρά ποτέ. Και δεν είναι αναπάντεχο ότι κι οι ειρηνικές περίοδοι που τους ακολούθησαν ήταν κι αυτές δίχως όρια, κανόνες, ένα έστω απολειφάδι ανθρώπινου ήθους. Η ασυδοσία ταυτίστηκε με την ελευθερία.

Είναι δύσκολο να σπάει κάποιος όρια και βεβαιότητες, οπότε η πλειοψηφία προτίμησε να τα αγνοήσει, σα να μην υπήρχαν. Είναι, ως φαίνεται, βολικότερο. Μόνο όταν βλέπεις κάτι -όχι απλώς ως ορών, αλλά ως εννοών-

αδαείς πάνω σε ένα λεπτό στρώμα πάγου, φτιαγμένου από μίσος για όλα.

Είναι περιττό πλέον να πει κάποιος ότι η αγάπη δεν είναι κατανάλωση ούτε παραγωγή ούτε οικονομικές σχέσεις. Μπορεί να χωρέσει την προσφορά, το δώρο, την ανυστερόβουλη πράξη. Κι αυτό δεν είναι ντροπή. Ούτε χασούρα. Δεν εξηγούνται όλα με όρους παραγωγής και κατανάλωσης, ούτε μόνο βάσει συμφέροντος. Η αγάπη δεν είναι οικονομισμός. Αλλιώς, αυτό θα σήμαινε ότι πάψαμε να πιστεύουμε στον άνθρωπο. Αλλά αν πάψαμε να πιστεύουμε στον άνθρωπο, τότε για ποιο λόγο υπερασπιζόμαστε την Αναρχία; Αν είναι έτσι τα πράγματα, θα έβγαζε καλύτερα νόημα να επιδιώκουμε μια φωτισμένη δεσποτεία, που θα καθησυχάζει τους ανθρώπους και θα τους προστατεύει απ' το να μην αλληλοσπαραχτούν.

Η αλήθεια είναι ότι είμαστε επαναλαμβανόμενοι ως ανθρωπότητα. Κυνηγάμε την ουρά μας και δεν θα την φτάσουμε ποτέ. Δεν κάνουμε τίποτε διαφορετικό,

ζουμε.

Κι η αγάπη σε αυτή την προσπάθεια μάς θυμίζει τι σημαίνει να πατάς ξυπόλυτος στη γη. Δηλαδή, μας δείχνει ότι η δύναμή μας δεν χρειάζεται να εξαργυρωθεί σε εξουσία οποιουδήποτε είδους. Ότι μπορεί να είναι μια ενέργεια που περνάει μέσα από εμάς και μας ενώνει αντί να μας χωρίζει, ενώ ταυτόχρονα μας κάνει διακριτούς κι όχι μια μάζα. Είναι το συνδετικό υλικό μας με έναν κόσμο δημιουργίας και ελευθερίας, συνειδητοποίησης κι επιλογής, ειλικρινούς προσφοράς και μοιράσματος.

Αυτή η αγάπη, όμως, είναι αληθινά απελευθερωτική, φέρνει τα πάνω κάτω σε όσα ξέραμε· δεν σε βολεύει τη βεβαιότητα να είσαι κάποιος. Σου ζητάει να ολοκληρωθείς ως άνθρωπος, να συνειδητοποιηθείς ως ύπαρξη. Είναι απλή και δύσκολη, ανατρεπτική και μη αναμενόμενη.

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική Δράση

το απελευθερωτικό, αλλά το αντίθετο. Όταν αγαπάς, κάνεις και δεύτερες σκέψεις, αμφιβάλλεις αν κάνεις πράγματι το σωστό, αναρωτιέσαι τι μπορείς να κάνεις καλύτερο.

Το μίσος πολλαπλασιάζει την ικανότητα της καταστροφής και φαίνεται χρήσιμο. Η αγάπη, όμως, δημιουργεί, φτιάχνει, συνθέτει. Κι είναι δύσκολο να φτιάχνεις σε έναν κόσμο που προτιμάει να καταστρέφεται και να παίρνει μαζί του στην καταστροφή ό,τι βρει. Είναι εύκολο να καταπιανόμαστε με τα «είδη» του μίσους: ταξικό, ανατρεπτικό, προλεταριακό και δε συμμαζεύεται. Είναι δύσκολο, όμως, να μιλάς για την αγάπη, χωρίς να είσαι, επί παραδείγματι, χριστιανός. Είναι, όμως, σκοταδισμός, όσο κι αν φαίνεται εύκολη λύση στην αρχή, να παραχωρείς την αγάπη, έστω και σε επίπεδο διαλεκτικής στους όποιους πιστούς και να κρατάς για σένα το μίσος, κι αυτό να είναι το μόνο ουσιαστικά άρτιο νήμα που σε δένει με τους συντρόφους σου: το κοινό σας μίσος.

Κι όταν φτάνεις σε μια ηλικία που θέλεις να δημιουργήσεις, δηλαδή να αγαπήσεις κάτι και να το υπερασπιστείς, τότε ντρέπεσαι να αγαπήσεις, επειδή την αγάπη, είπαμε, την παραχώρησες στους άλλους. Κι οι άλλοι, βέβαια, ως επί το πλείστον, συμβόλαια υπογράφουν, δεν αποδέχονται τους διαφορετικούς για ό,τι είναι κι ό,τι θέλουν να γίνουν. Η πλειοψηφία αρνείται καν να συνειδητοποιήσει ποια είναι και τι κάνει, τι είναι αυτό το οποίο προκαλούν οι πράξεις της. Πόσο μάλλον να αποδεχτεί εαυτόν κι αλλήλους.

Αν δούμε την αγάπη ως πλήρωση, ως εκπλήρωση του εαυτού μέσα στους άλλους και των άλλων στον εαυτό, ως δημιουργία και ανάγκη να υπερασπιστούμε ό,τι μας είναι οικείο, τότε μας αφορά ως αναρχικούς. Μπορούμε να φανταστούμε μια αναρχική κοινότητα με μόνο συνθετικό το μίσος και τον πόλεμο; Μας νοιάζει τόσο να αποδείξουμε πόσο φυσικός είναι ο πόλεμος, που ξεχάσαμε την ασφάλεια; Ένα προσποιητό κόσμο; Τον απόλυτο έλεγχο; Αυτά δεν μπορεί κανείς να τα αγαπήσει. Μπορεί να τα συνηθίσει, να εξαρτηθεί από αυτά, να τα φορτωθεί σε ένα πακέτο νόμων, που ψηφίστηκε, όσο κοιμόταν. Αλλά αγάπη δεν είναι. Ούτε δημιουργία. Ούτε κοινότητα. Ούτε αποδοχή, ούτε πληρότητα. Είναι συμβιβασμός, παραίτηση, η μέρα που αφέθηκες κι ενδίδεις.

Η αγάπη λένε ότι δεν έχει όρια. Κι όμως θα πρέπει να γνωρίζει τα όριά της, για να τα ξεπερνάει. Όπως η ελευθερία. Δεν είναι τυχαίο, ότι ο σύγχρονος δυτικός πολιτισμός θεωρεί τα όρια ως έλλειψη ελευθερίας, τη στιγμή, μάλιστα, που η ελευθερία, στην ουσία της, καταπατείται όσο ποτέ άλλοτε. Δεν είναι τυχαίο, ότι οι δύο παγκόσμιες ανθρωποσφαγές έβαλαν ταφόπλακα στους κανόνες του πολέμου. Οι πόλεμοι έγιναν πιο ανήθικοι παρά ποτέ. Και δεν είναι αναπάντεχο ότι κι οι ειρηνικές περίοδοι που τους ακολούθησαν ήταν κι αυτές δίχως όρια, κανόνες, ένα έστω απολειφάδι ανθρώπινου ήθους. Η ασυδοσία ταυτίστηκε με την ελευθερία.

Είναι δύσκολο να σπάει κάποιος όρια και βεβαιότητες, οπότε η πλειοψηφία προτίμησε να τα αγνοήσει, σα να μην υπήρχαν. Είναι, ως φαίνεται, βολικότερο. Μόνο όταν βλέπεις κάτι -όχι απλώς ως ορών, αλλά ως εννοών- μόνο τότε αντιλαμβάνεσαι και ή το αποδέχεσαι ή το ξεπερνάς. Άρα, όταν εννοείς -συνειδητοποιείς, με άλλα λόγια- μπορείς να είσαι ελεύθερος να επιλέξεις. Κι αυτή η ελευθερία είναι ατομική και συλλογική συγχρόνως. Είναι ευθύνη να δημιουργήσεις. Και δεν υπάρχει κάτι πιο ειλικρινές, για να σε δένει με τους άλλους και να σε κάνει να θέλεις να δημιουργήσεις από την αγάπη.

Ναι, υπάρχει κι αναρχική αγάπη. Όχι μόνο για μια γενικώς νοούμενη ελευθερία, όχι απλώς για μια ουτοπία. Αγάπη για τους ανθρώπους, για

Η αλήθεια είναι ότι είμαστε επαναλαμβανόμενοι ως ανθρωπότητα. Κυνηγάμε την ουρά μας και δεν θα την φτάσουμε ποτέ. Δεν κάνουμε τίποτε διαφορετικό,

και δύσκολη, ανατρεπτική και μη αναμενόμενη.

σύντροφοι για την
Αναρχική απελευθερωτική Δράση

Η ΠΡΕΖΑ ΘΕΡΙΖΕΙ...
ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΓΕΝΙΚΕΥΕΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΚΑΙ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ

Επειδή Εξάρτηση και Ελευθερία είναι ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΕΣ και ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ καταστάσεις

Επειδή το παραμύθι περί «ελεύθερης επιλογής» στο ντοπάρισμα δεν μπορεί να ΚΑΛΥΨΕΙ την ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ, τον ΦΟΒΟ, την ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ, την ΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ, την ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ, την ΠΛΗΞΗ που έχουν επιβληθεί...

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕ ΕΞΟΥΣΙΑ, ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΑΓΩΝΑΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΝΑΡΚΩΣΗ, ΕΞΑΡΤΗΣΗ και ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

...γι αυτό δεν μπορεί να χτιστεί μια ανθρώπινη και ελεύθερη κοινωνία με μέσα που καταστρέφουν ανθρώπινες υπάρξεις και συμπορεύονται με τα σχέδια των κρατιστών.

Αναρχική Αρχειοθήκη

Το «αναρχικό» σκυλάκι των Μπολσεβίκων

Η Ζωή, τα Έργα και οι Εξομολογήσεις του Βίκτωρ Σερζ

Οι λενινιστές αρέσκονται στο να παραπέμπουν σε γραπτά του Βίκτωρ Σερζ (ψευδώνυμο του Βίκτωρ Λβόβιτς Κιμπάλτσιτς), για να πάρουν μια ελευθεριακή σφραγίδα για τις δράσεις των Μπολσεβίκων κατά τη διάρκεια της Οκτωβριανής επανάστασης και των επακόλουθων γεγονότων. Στο εισαγωγικό του άρθρο «Για την υπεράσπιση του Οκτώβρη»[1], ο John Rees χρησιμοποιεί πάνω από 8 παραπομπές από τα γραπτά του Σερζ, σε μία έκταση 70 σελίδων. Ο κακομοίρης ο Λένιν κατάφερε μόνο 4 παραπομπές να παραθέσει, ενώ η αμφιλεγόμενη μετάφραση του Τόνυ Κλιφ, για όλα αυτά τα γεγονότα, κατάφερε να παραθέσει περισσότερες παραπομπές απ' ότι θα μπορούσε κανείς να μετρήσει. Μέχρις ενός σημείου, οι Λενινιστές τού σήμερα προσπαθούν να μας πουν ότι ο Σερζ ήταν ένας πρακτικός άνθρωπος, και ήξερε ότι ο μόνος δρόμος για να πετύχει η επανάσταση ήταν να στρατευθεί πίσω από τους Μπολσεβίκους. Έτσι, έχοντας αυτό υπ' όψιν, ας ρίξουμε μια ματιά στην αυτοβιογραφία του Σερζ «Απομνημονεύματα ενός επαναστάτη».

Ο Σερζ γεννήθηκε το 1890 και γρήγορα αυτο-μορφώθηκε και έγινε σοσιαλιστής προσχωρώντας στην ομάδα Jeuns-Grades, την βελγική ομοσπονδία των Σοσιαλιστικών ομάδων νεολαίας. Ο Σερζ τελικά κατέληξε στο Παρίσι, όπου πραγματοποιείτο μια τεράστια διαδήλωση (πάνω από 500.000 άτομα) όταν μαθεύτηκε η εκτέλεση του Φρανσίσκο Φερέρ[2]. «Ήταν μια εποχή αλαζονικής ειρήνης. Η ατμόσφαιρα ήταν παράξενα ηλεκτρισμένη, η ηρεμία πριν από τη θύελλα του 1914»[3]. Ο Σερζ ήταν εκείνο τον καιρό ανακατεμένος με την έκδοση ενός περιοδικού στο Παρίσι. Μετά τις συγκρούσεις την εποχή των διαδηλώσεων έγινε επιδρομή στο σπίτι του, όπου η αστυνομία βρήκε όπλα. Δύο από τους συντρόφους του καταδικάστηκαν σε θάνατο στη γκιλοτίνα και αυτός σε 5 χρόνια φυλάκισης. Άσχημοι καιροί να ζεις εκεί αν το κράτος σε θεωρούσε επαναστάτη. Αλλά θα γίνονταν ακόμα χειρότεροι. Ενώ ήταν στη φυλακή, ξέσπασε ο Μεγάλος Πόλεμος σε όλη του τη ματαιότητα, πάνω απ' όλη

ιδρυτικό συνέδριο της Κομμουνιστικής Διεθνούς (Τρίτη Διεθνής), με πρωτοβουλία του Λένιν, στη Μόσχα.

Όλη αυτή η δουλειά για το Κόμμα έφερε μαζί της και ειδικούς περιορισμούς. Ήταν τόσο απλωμένη η θερίζουσα πείνα στη Ρωσία εκείνο τον καιρό, που ακόμα και μ' αυτούς τους περιορισμούς, ο Σερζ έγραψε «θα πέθαινα από πείνα χωρίς τις βρώμικες διευθετήσεις της μαύρης αγοράς, όπου ανταλλάσαμε τις πενιχρές περιουσίες που είχαμε φέρει από τη Γαλλία». Η Κεντρική Επιτροπή, πάντως, δεν υπέφερε καθόλου από τις κακουχίες. Μένοντας στο ξενοδοχείο Αστόρια, δειπνούσαν με σούπα και «γευστικό κρέας αλόγου» μέσα στη ζέστη, παραβλέποντας τις σκοτεινές δημόσιες πλατείες. Ο Σερζ συχνά αποκαλεί αυτό το μέρος «το ξενοδοχείο των δικτατόρων»[5].

Ο Χειμώνας του 1919 ήταν ψυχρός και πικρός. Ο Εμφύλιος Πόλεμος μαινόταν, οι εξόριστοι Ρώσοι αριστοκράτες εμπορεύονταν συνάλλαγμα με τον Τσάρο να απεικονίζεται ακόμα επάνω του, ενώ οι Μπολσεβίκοι το τύπωναν σαν να έβγαινε εκτός μόδας και το χρησιμοποιούσαν για να προμηθεύονται όπλα. Ναι, οι Μπολσεβίκοι τύπωναν χρήματα με τη φιγούρα του Τσάρου επάνω τους. Όπως λέει ο Σερζ, «συνηθίζαμε να τα τυπώνουμε για τους χαζούς (Ρώσους εξόριστους)»[6]. Ο όλεθρος της πείνας απλωνόταν σε όλη τη χώρα. Μέσα σ' αυτή τη σύγχυση, η περίφημη μυστική αστυνομία των Μπολσεβίκων, οι ΤΣΕΚΑδες συνέχιζαν τη βάναυση δουλειά τους. Το τηλέφωνο γρήγορα έγινε εχθρός του καθενός συμπαθούντος αξιωματούχου και ο Σερζ δεν ήταν εξαίρεση. Γράφει: «κάθε ώρα άκουγα φωνές πανικόβλητων γυναικών που μιλούσαν για συλλήψεις, επικείμενες συλλήψεις και αδικία, και με ικέτευαν να παρέμβω επιτέλους, προς Θεού!». Σ' αυτό το στάδιο, η «συνήθεια» των συλλήψεων και των εκτελέσεων ομήρων είχε γίνει «γενικευμένη και νόμιμη»[7].

Και μόνο η ύπαρξη μυστικής αστυνομίας είναι ενδεικτική της φύσης της πολιτικής του Κόμματος εκείνο τον καιρό. Από το 1918 και μετά, η ηγεσία, με πρώτο τον Λένιν, είχε γίνει ακόμα πιο παρανοϊκή και έβλεπε συ-

της ΤΣΕΚΑ, που δούλευε στο Πέτρογκραντ, ο οποίος του είπε: «Νομίζαμε ότι αν ήθελαν οι Λαϊκοί Κομισάριοι να στραφούν προς τον ανθρωπισμό, αυτό ήταν δική τους δουλειά. Η δικιά μας δουλειά ήταν να συντρίψουμε την αντεπανάσταση για πάντα, και αν ήθελαν μετά μπορούσαν να μας πυροβολήσουν!»[9]. Η δουλειά της ΤΣΕΚΑ, αν και είναι γενικώς επιβεβαιωμένη, δεν αναλύθηκε ποτέ. Κανείς δεν παραπέμφθηκε γι' αυτή τη σφαγή, υπονοώντας ότι όλη αυτή η βρώμικη δουλειά έγινε με την έγκριση των Μπολσεβίκων.

Οι εσωτερικοί εχθροί;

Το 1920 οι γνώμες για τα Σοβιέτ ήταν διχασμένες και αχαλίνωτες. Οι Μενσεβίκοι ήταν εντελώς αντίθετοι, οι Αριστεροί Σοσιαλ-Επαναστάτες πρώτα τα μποϋκόταραν και μετά συνεργάστηκαν μαζί τους. Οι αναρχικοί ήταν διχασμένοι στους φιλο-σοβιέτ και αντι-σοβιέτ. Ο

Κιμπάλτσιτς), για να πάρουν μια ελευθεριακή σφραγίδα για τις δράσεις των Μπολσεβίκων κατά τη διάρκεια της Οκτωβριανής επανάστασης και των επακόλουθων γεγονότων. Στο εισαγωγικό του άρθρο «Για την υπεράσπιση του Οκτώβρη»[1], ο John Rees χρησιμοποιεί πάνω από 8 παραπομπές από τα γραπτά του Σερζ, σε μία έκταση 70 σελίδων. Ο κακομοίρης ο Λένιν κατάφερε μόνο 4 παραπομπές να παραθέσει, ενώ η αμφιλεγόμενη μετάφραση του Τόνυ Κλιφ, για όλα αυτά τα γεγονότα, κατάφερε να παραθέσει περισσότερες παραπομπές απ' ότι θα μπορούσε κανείς να μετρήσει. Μέχρις ενός σημείου, οι Λενιστές τού σήμερα προσπαθούν να μας πουν ότι ο Σερζ ήταν ένας πρακτικός άνθρωπος, και ήξερε ότι ο μόνος δρόμος για να πετύχει η επανάσταση ήταν να στρατευθεί πίσω από τους Μπολσεβίκους. Έτσι, έχοντας αυτό υπ' όψιν, ας ρίξουμε μια ματιά στην αυτοβιογραφία του Σερζ «Απομνημονεύματα ενός επαναστάτη».

Ο Σερζ γεννήθηκε το 1890 και γρήγορα αυτο-μορφώθηκε και έγινε σοσιαλιστής προσχωρώντας στην ομάδα Jeuns-Grades, την βελγική ομοσπονδία των Σοσιαλιστικών ομάδων νεολαίας. Ο Σερζ τελικά κατέληξε στο Παρίσι, όπου πραγματοποιείτο μια τεράστια διαδήλωση (πάνω από 500.000 άτομα) όταν μαθεύτηκε η εκτέλεση του Φρανσίσκο Φερέρ[2]. «Ήταν μια εποχή αλαζονικής ειρήνης. Η ατμόσφαιρα ήταν παράξενα ηλεκτρισμένη, η ηρεμία πριν από τη θύελλα του 1914»[3]. Ο Σερζ ήταν εκείνο τον καιρό ανακατεμένος με την έκδοση ενός περιοδικού στο Παρίσι. Μετά τις συγκρούσεις την εποχή των διαδηλώσεων έγινε επιδρομή στο σπίτι του, όπου η αστυνομία βρήκε όπλα. Δύο από τους συντρόφους του καταδικάστηκαν σε θάνατο στη γκιλοτίνα και αυτός σε 5 χρόνια φυλάκισης. Άσχημοι καιροί να ζεις εκεί αν το κράτος σε θεωρούσε επαναστάτη. Αλλά θα γίνονταν ακόμα χειρότεροι. Ενώ ήταν στη φυλακή, ξέσπασε ο Μεγάλος Πόλεμος σε όλη του τη ματαιότητα, πάνω απ' όλη την Ευρώπη, στέλνοντας νέους ανθρώπους στο θάνατο. Τα περισσότερα αριστερά κόμματα συμπορεύτηκαν με την γενική τάση που προέτρεπε προς έναν αδελφοκτόνο πατριωτισμό, προκαλώντας μαζική σύγχυση. Ο νεαρός φυλακισμένος Σερζ βρήκε την όλη κατάσταση ακαταλαβίστικη.

Αυγή και Παρακμή

Μετά την απελευθέρωσή του, κατέληξε στο Πετρογκραντ, στις αρχές του 1919. Δεν ήταν ο μόνος νεαρός επαναστάτης που ένιωθε την έλξη από τη Μητέρα Ρωσία κατά τη διάρκεια του περίφημου ραντεβού με το πεπρωμένο της. Ένα από τα πρώτα άτομα που γνώρισε εκεί ήταν ο Μαξίμ Γκόρκυ. Ο Γκόρκυ, ήταν διάσημος και στη χώρα του αλλά και στο εξωτερικό σαν συγγραφέας, αλλά και ως μία σεβαστή πολιτική φιγούρα στη Ρωσία. Ήταν, για πολύ καιρό, πρωτοπόρος στον αγώνα για αλλαγή και η γνώμη του είχε βαρύτητα σε πολλούς.

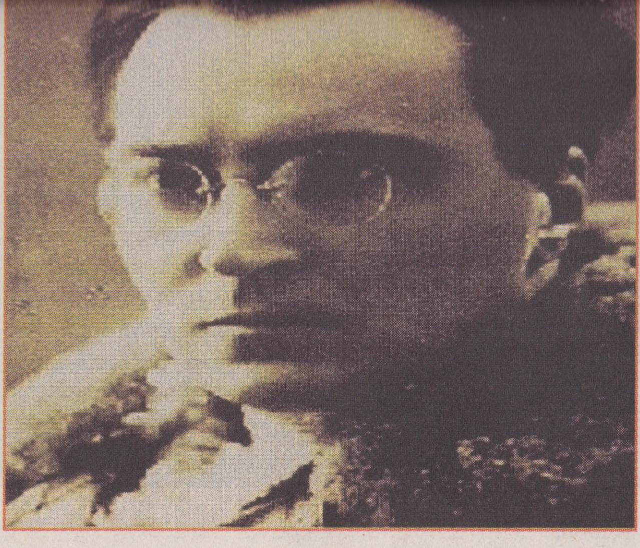
Ο Γκόρκυ ήταν μάρτυρας στις πρώτες μέρες της επα-

Όλη αυτή η δουλειά για το Κόμμα έφερε μαζί της και ειδικούς περιορισμούς. Ήταν τόσο απλωμένη η θερίζουσα πείνα στη Ρωσία εκείνο τον καιρό, που ακόμα και μ' αυτούς τους περιορισμούς, ο Σερζ έγραψε «θα πέθαινα από πείνα χωρίς τις βρώμικες διευθετήσεις της μαύρης αγοράς, όπου ανταλλάσαμε τις πενιχρές περιουσίες που είχαμε φέρει από τη Γαλλία». Η Κεντρική Επιτροπή, πάντως, δεν υπέφερε καθόλου από τις κακουχίες. Μένοντας στο ξενοδοχείο Αστόρια, δειπνούσαν με σούπα και «γευστικό κρέας αλόγου» μέσα στη ζέστη, παραβλέποντας τις σκοτεινές δημόσιες πλατείες. Ο Σερζ συχνά αποκαλεί αυτό το μέρος «το ξενοδοχείο των δικτατόρων»[5].

Ο Χειμώνας του 1919 ήταν ψυχρός και πικρός. Ο Εμφύλιος Πόλεμος μαινόταν, οι εξόριστοι Ρώσοι αριστοκράτες εμπορεύονταν συνάλλαγμα με τον Τσάρο να απεικονίζεται ακόμα επάνω του, ενώ οι Μπολσεβίκοι το τύπωναν σαν να έβγαινε εκτός μόδας και το χρησιμοποιούσαν για να προμηθεύονται όπλα. Ναι, οι Μπολσεβίκοι τύπωναν χρήματα με τη φιγούρα του Τσάρου επάνω τους. Όπως λέει ο Σερζ, «συνηθίζαμε να τα τυπώνουμε για τους χαζούς (Ρώσους εξόριστους)»[6]. Ο όλεθρος της πείνας απλωνόταν σε όλη τη χώρα. Μέσα σ' αυτή τη σύγχυση, η περίφημη μυστική αστυνομία των Μπολσεβίκων, οι ΤΣΕΚΑδες συνέχιζαν τη βάναυση δουλειά τους. Το τηλέφωνο γρήγορα έγινε εχθρός του καθενός συμπαθούντος αξιωματούχου και ο Σερζ δεν ήταν εξαίρεση. Γράφει: «κάθε ώρα άκουγα φωνές πανικόβλητων γυναικών που μιλούσαν για συλλήψεις, επικείμενες συλλήψεις και αδικία, και με ικέτευαν να παρέμβω επιτέλους, προς Θεού!». Σ' αυτό το στάδιο, η «συνήθεια» των συλλήψεων και των εκτελέσεων ομήρων είχε γίνει «γενικευμένη και νόμιμη»[7].

Και μόνο η ύπαρξη μυστικής αστυνομίας είναι ενδεικτική της φύσης της πολιτικής του Κόμματος εκείνο τον καιρό. Από το 1918 και μετά, η ηγεσία, με πρώτο τον Λένιν, είχε γίνει ακόμα πιο παρανοϊκή και έβλεπε συνωμοσίες και προδοσία παντού. Η ΤΣΕΚΑ σχηματίστηκε για να καταπολεμήσει αυτή την παράνοια, αλλά, ο Σερζ, πίστευε ότι «ήταν ένα από τα πιο χοντρά και ανεπίτρεπτα λάθη που διέπραξε η Μπολσεβίκικη ηγεσία το 1918». Ισχυρίστηκε, παρ' όλα αυτά, ότι τα επαναστατικά δικαστήρια, επιτρέποντας τις υπερασπιστικές αποδείξεις και λειτουργώντας στο καθάριο φως της μέρας παρά στο πέπλο της νύχτας, θα ήταν πιο αποτελεσματικά με «πολύ λιγότερη κατάχρηση και ανηθικότητα». Όταν ο Σερζ ανέφερε τον Ζηνόβιεφ (τον διορισμένο από το Λένιν Πρόεδρο της Τρίτης Διεθνούς και μέλος του Πολιτικού Γραφείου), εκείνο τον καιρό σε μια συζήτηση που είχε με τον Γκόρκυ, αυτός φώναξε: «Μη μου μιλάς γι' αυτό το κτήνος ξανά· πες του ότι οι βασανιστές του είναι προσβολή για την ανθρώπινη εικόνα»[8].

Στις αρχές του 1920, φαινόταν ότι ο Εμφύλιος Πόλεμος έφτανε σε ένα τέλος, και η ιδέα της κανονικότητας που επέστρεφε στη Μητέρα Ρωσία άρχισε να γίνεται δημοφιλής. Τον Ιανουάριο του 1920, ο Dzerzhinsky (Λαϊκός Κομισάριος των Εσωτερικών), με την υποστήριξη

της ΤΣΕΚΑ, που δούλευε στο Πετρογκραντ, ο οποίος του είπε: «Νομίζαμε ότι αν ήθελαν οι Λαϊκοί Κομισάριοι να στραφούν προς τον ανθρωπισμό, αυτό ήταν δική τους δουλειά. Η δικιά μας δουλειά ήταν να συντρίψουμε την αντεπανάσταση για πάντα, και αν ήθελαν μετά μπορούσαν να μας πυροβολήσουν!»[9]. Η δουλειά της ΤΣΕΚΑ, αν και είναι γενικώς επιβεβαιωμένη, δεν αναλύθηκε ποτέ. Κανείς δεν παραπέμφθηκε γι' αυτή τη σφαγή, υπονοώντας ότι όλη αυτή η βρώμικη δουλειά έγινε με την έγκριση των Μπολσεβίκων.

Οι εσωτερικοί εχθροί;

Το 1920 οι γνώμες για τα Σοβιέτ ήταν διχασμένες και αχαλίνωτες. Οι Μενσεβίκοι ήταν εντελώς αντίθετοι, οι Αριστεροί Σοσιαλ-Επαναστάτες πρώτα τα μποϋκόταραν και μετά συνεργάστηκαν μαζί τους. Οι αναρχικοί ήταν διχασμένοι στους φιλο-σοβιέτ και αντι-σοβιέτ. Ο Σερζ αποκαλούσε όλους όσους ήταν έξω από τη γραμμή του κόμματος εκείνο τον καιρό «αντι-καθεστωτικούς της επανάστασης» που «είχαν δίκιο σε πολλά σημεία». Αλλά, οι αντι-καθεστωτικοί είχαν μια θεμελιώδη άποψη που, πρέπει να παραδεχθούμε, ήταν πάνω απ' όλα η υπεράσπιση των δικαιωμάτων του λαού στη Ρωσία «για ελευθερία έκφρασης και αποκατάσταση της ελευθερίας στα σοβιέτ». Τα Σοβιέτ του 1917 ήταν τα συμβούλια των εργατών που αποτελούνταν από τους εργάτες και τους αντιπροσώπους των φαντάρων, που ήθελαν να ξεφορτωθούν την παλιά κακή κοινωνία και να φέρουν τη νέα εποχή της ελευθερίας στην ανθρωπότητα. Αλλά, με την καταστολή κάθε αντίθεσης στη γραμμή των Μπολσεβίκων, ο Σερζ γράφει: «στην πράξη αυτά [τα Σοβιέτ] δεν εξέφραζαν τίποτα άλλο από τις τοπικές Κομματικές Επιτροπές». Το Κόμμα, εκείνο τον καιρό, είχε διαβρωθεί στην ουσία, σύμφωνα με τον Σερζ, από καριερίστες, μισθοφορικά στοιχεία που ήρθαν σαν σμήνος στην πλευρά που είχε την εξουσία. Η γραφειοκρατικοποίηση ήταν ανεξέλεγκτη. Δεν αποτελεί έκπληξη που το Κόμμα, το

Ο Σερζ γεννήθηκε το 1890 και γρήγορα αυτο-μορφώθηκε και έγινε σοσιαλιστής προσχωρώντας στην ομάδα Jeuns-Grades, την βελγική ομοσπονδία των Σοσιαλιστικών ομάδων νεολαίας. Ο Σερζ τελικά κατέληξε στο Παρίσι, όπου πραγματοποιείτο μια τεράστια διαδήλωση (πάνω από 500.000 άτομα) όταν μαθεύτηκε η εκτέλεση του Φρανσίσκο Φερέρ[2]. «Ήταν μια εποχή αλαζονικής ειρήνης. Η ατμόσφαιρα ήταν παράξενα ηλεκτρισμένη, η ηρεμία πριν από τη θύελλα του 1914»[3]. Ο Σερζ ήταν εκείνο τον καιρό ανακατεμένος με την έκδοση ενός περιοδικού στο Παρίσι. Μετά τις συγκρούσεις την εποχή των διαδηλώσεων έγινε επιδρομή στο σπίτι του, όπου η αστυνομία βρήκε όπλα. Δύο από τους συντρόφους του καταδικάστηκαν σε θάνατο στη γκιλοτίνα και αυτός σε 5 χρόνια φυλάκισης. Άσχημοι καιροί να ζεις εκεί αν το κράτος σε θεωρούσε επαναστάτη. Αλλά θα γίνονταν ακόμα χειρότεροι. Ενώ ήταν στη φυλακή, ξέσπασε ο Μεγάλος Πόλεμος σε όλη του τη ματαιότητα, πάνω απ' όλη την Ευρώπη, στέλνοντας νέους ανθρώπους στο θάνατο. Τα περισσότερα αριστερά κόμματα συμπορεύτηκαν με την γενική τάση που προέτρεπε προς έναν αδελφοκτόνο πατριωτισμό, προκαλώντας μαζική σύγχυση. Ο νεαρός φυλακισμένος Σερζ βρήκε την όλη κατάσταση ακαταλαβίστικη.

Αυγή και Παρακμή

Μετά την απελευθέρωσή του, κατέληξε στο Πέτρογκραντ, στις αρχές του 1919. Δεν ήταν ο μόνος νεαρός επαναστάτης που ένιωθε την έλξη από τη Μητέρα Ρωσία κατά τη διάρκεια του περίφημου ραντεβού με το πεπρωμένο της. Ένα από τα πρώτα άτομα που γνώρισε εκεί ήταν ο Μαξίμ Γκόρκυ. Ο Γκόρκυ, ήταν διάσημος και στη χώρα του αλλά και στο εξωτερικό σαν συγγραφέας, αλλά και ως μία σεβαστή πολιτική φιγούρα στη Ρωσία. Ήταν, για πολύ καιρό, πρωτοπόρος στον αγώνα για αλλαγή και η γνώμη του είχε βαρύτητα σε πολλούς.

Ο Γκόρκυ ήταν μάρτυρας στις πρώτες μέρες της επανάστασης και ανέφερε ότι οι Μπολσεβίκοι ήταν «διψασμένοι για εξουσία»[4]. Αλλά, μετά από σύντομο χρονικό διάστημα, ο Σερζ διαμόρφωσε τη δική του γνώμη για το όλο ζήτημα. «Δεν ήμουν ούτε ενάντια στους Μπολσεβίκους, ούτε ουδέτερος. Ήμουν μαζί τους, μολονότι ανεξάρτητος, χωρίς να αποκηρύσσω τη σκέψη ή την κριτική αίσθηση. Σίγουρα σε πολλά βασικά σημεία ήταν λάθος: στη μη-ανεκτικότητά τους, στην πίστη τους στη διαστρωμάτωση, στην τάση τους για συγκεντρωτισμό και διοικητικές τεχνικές». Παρά τις παρατηρήσεις αυτές ενώθηκε κι αυτός και δούλεψε μαζί με τους Μπολσεβίκους. Εκλήθη σαν αντιπρόσωπος του Πέτρογκραντ στο να προμηθεύονται όπλα. Ναι, οι Μπολσεβίκοι τύπωναν χρήματα με τη φιγούρα του Τσάρου επάνω τους. Όπως λέει ο Σερζ, «συνηθίζαμε να τα τυπώνουμε για τους χαζούς (Ρώσους εξόριστους)»[6]. Ο όλεθρος της πείνας απλωνόταν σε όλη τη χώρα. Μέσα σ' αυτή τη σύγχυση, η περίφημη μυστική αστυνομία των Μπολσεβίκων, οι ΤΣΕΚΑδες συνέχιζαν τη βάναυση δουλειά τους. Το τηλέφωνο γρήγορα έγινε εχθρός του καθενός συμπαθούντος αξιωματούχου και ο Σερζ δεν ήταν εξαίρεση. Γράφει: «κάθε ώρα άκουγα φωνές πανικόβλητων γυναικών που μιλούσαν για συλλήψεις, επικείμενες συλλήψεις και αδικία, και με ικέτευαν να παρέμβω επιτέλους, προς Θεού!». Σ' αυτό το στάδιο, η «συνήθεια» των συλλήψεων και των εκτελέσεων ομήρων είχε γίνει «γενικευμένη και νόμιμη»[7].

Και μόνο η ύπαρξη μυστικής αστυνομίας είναι ενδεικτική της φύσης της πολιτικής του Κόμματος εκείνο τον καιρό. Από το 1918 και μετά, η ηγεσία, με πρώτο τον Λένιν, είχε γίνει ακόμα πιο παρανοϊκή και έβλεπε συνωμοσίες και προδοσία παντού. Η ΤΣΕΚΑ σχηματίστηκε για να καταπολεμήσει αυτή την παράνοια, αλλά, ο Σερζ, πίστευε ότι «ήταν ένα από τα πιο χοντρά και ανεπίτρεπτα λάθη που διέπραξε η Μπολσεβίκικη ηγεσία το 1918». Ισχυρίστηκε, παρ' όλα αυτά, ότι τα επαναστατικά δικαστήρια, επιτρέποντας τις υπερασπιστικές αποδείξεις και λειτουργώντας στο καθάριο φως της μέρας παρά στο πέπλο της νύχτας, θα ήταν πιο αποτελεσματικά με «πολύ λιγότερη κατάχρηση και ανηθικότητα». Όταν ο Σερζ ανέφερε τον Ζηνόβιεφ (τον διορισμένο από το Λένιν Πρόεδρο της Τρίτης Διεθνούς και μέλος του Πολιτικού Γραφείου), εκείνο τον καιρό σε μια συζήτηση που είχε με τον Γκόρκυ, αυτός φώναξε: «Μη μου μιλάς γι' αυτό το κτήνος ξανά· πες του ότι οι βασανιστές του είναι προσβολή για την ανθρώπινη εικόνα»[8].

Στις αρχές του 1920, φαινόταν ότι ο Εμφύλιος Πόλεμος έφτανε σε ένα τέλος, και η ιδέα της κανονικότητας που επέστρεφε στη Μητέρα Ρωσία άρχισε να γίνεται δημοφιλής. Τον Ιανουάριο του 1920, ο Dzerzhinsky (Λαϊκός Κομισάριος των Εσωτερικών), με την υποστήριξη του Λένιν και του Τρότσκυ, πρότεινε την κατάργηση της θανατικής ποινής - εκτός από περιοχές όπου γίνονταν ακόμα στρατιωτικές επιχειρήσεις. Η ελπίδα ανέτειλε στους χιλιάδες υπόπτων που στοιβάζονταν στις φυλακές, καθώς περνούσε το διάταγμα από την Κυβέρνηση και υπογράφονταν από το Λένιν. Αλλά οι εκτελεστές της ΤΣΕΚΑ είχαν πολύ δουλειά εκείνη τη νύχτα, καθώς 200 άτομα οδηγήθηκαν έξω από το Πέτρογκραντ και εκτελέστηκαν. Πάνω από 300 στη Μόσχα. Οι συγγενείς έσκαβαν στα απομεινάρια των ομαδικών τάφων ψάχνοντας για υπολείμματα των νεκρών αγαπημένων τους. Ο Σερζ συνάντησε έναν από τους θλιβερούς «θεριστές» της ΤΣΕΚΑ, που δούλευε στο Πέτρογκραντ, ο οποίος του είπε: «Νομίζαμε ότι αν ήθελαν οι Λαϊκοί Κομισάριοι να στραφούν προς τον ανθρωπισμό, αυτό ήταν δική τους δουλειά. Η δικιά μας δουλειά ήταν να συντρίψουμε την αντεπανάσταση για πάντα, και αν ήθελαν μετά μπορούσαν να μας πυροβολήσουν!»[9]. Η δουλειά της ΤΣΕΚΑ, αν και είναι γενικώς επιβεβαιωμένη, δεν αναλύθηκε ποτέ. Κανείς δεν παραπέμφθηκε γι' αυτή τη σφαγή, υπονοώντας ότι όλη αυτή η βρώμικη δουλειά έγινε με την έγκριση των Μπολσεβίκων.

Οι εσωτερικοί εχθροί

Το 1920 οι γνώμες για τα Σοβιέτ ήταν διχασμένες και αχαλίνωτες. Οι Μενσεβίκοι ήταν εντελώς αντίθετοι, οι Αριστεροί Σοσιαλ-Επαναστάτες πρώτα τα μπούκοταραν και μετά συνεργάστηκαν μαζί τους. Οι αναρχικοί ήταν διχασμένοι στους φιλο-σοβιέτ και αντι-σοβιέτ. Ο Σερζ αποκαλούσε όλους όσους ήταν έξω από τη γραμμή του κόμματος εκείνο τον καιρό «αντι-καθεστωτικούς της επανάστασης» που «είχαν δίκιο σε πολλά σημεία». Αλλά, οι αντι-καθεστωτικοί είχαν μια θεμελιώδη άποψη που, πρέπει να παραδεχθούμε, ήταν πάνω απ' όλα η υπεράσπιση των δικαιωμάτων του λαού στη Ρωσία «για ελευθερία έκφρασης και αποκατάσταση της ελευθερίας στα σοβιέτ». Τα Σοβιέτ του 1917 ήταν τα συμβούλια των εργατών που αποτελούνταν από τους εργάτες και τους αντιπροσώπους των φαντάρων, που ήθελαν να ξεφορτωθούν την παλιά κακή κοινωνία και να φέρουν τη νέα εποχή της ελευθερίας στην ανθρωπότητα. Αλλά, με την καταστολή κάθε αντίθεσης στη γραμμή των Μπολσεβίκων, ο Σερζ γράφει: «στην πράξη αυτά [τα Σοβιέτ] δεν εξέφραζαν τίποτα άλλο από τις τοπικές Κομματικές Επιτροπές». Το Κόμμα, εκείνο τον καιρό, είχε διαβρωθεί στην ουσία, σύμφωνα με τον Σερζ, από καριερίστες, μισθοφορικά στοιχεία που ήρθαν σαν σμήνος στην πλευρά που είχε την εξουσία. Η γραφειοκρατικοποίηση ήταν ανεξέλεγκτη. Δεν αποτελεί έκπληξη που το Κόμμα, το οποίο, θα έφερνε τη «δικτατορία του προλεταριάτου» ήταν τώρα γεμάτο μικρούς δικτάτορες που «δεν είχαν καμία πρωτοβουλία». Έτσι κι αλλιώς, η φύση της πολιτικής τους ήταν να έχουν ένα μικρό αριθμό ανθρώπων που θα παίρνουν αποφάσεις για τους πολλούς.

Η έρευνα για τους εσωτερικούς εχθρούς αναπτυσσόταν, κυρίως οδηγούμενη από τα πάνω (γραμματείες) προς τα κάτω, δια μέσου του Κόμματος και εφαρμοζόμενη από την ΤΣΕΚΑ. Για τους πολλούς αναρχικούς που ήταν στη φυλακή εκείνο τον καιρό, ο Λένιν έλεγε ότι «δεν ήταν αληθινοί αναρχικοί ούτε ιδεαλιστές, ήταν

απλά ληστές» και τέλος πάντων «το Κράτος είναι μια μηχανή για την οποία είμαστε υπόλογοι και δεν μπορούμε να επιτρέψουμε να εμποδιστεί η λειτουργία του»[10]. Σ' αυτό το στάδιο, οι Μπολσεβίκοι είχαν αποφασίσει ότι η επανάσταση ήταν δική τους μόνο και όποιος είχε εναλλακτική γνώμη, βαφτιζόταν αντίπαλος του κόμματος και άρα αντίπαλος της επανάστασης. Κάθε αντίθεση στη θέληση του κόμματος ειδωνόταν σαν απειλή, καθώς οι Μπολσεβίκοι πάλευαν για να γαντζωθούν στο μονοπώλιο της εξουσίας. Κρέμονταν απ' αυτήν με τα ακροδάχτυλά τους και κάθε απειλή αντιμετωπιζόταν αυστηρά. Όπως έγραψε ένα μέλος του κόμματος σε ένα επίσημο συνδικαλιστικό περιοδικό εκείνο τον καιρό, το «Professional'ny Vestnik», «η καταστροφή εφημερίδων, η εξολόθρευση της ελευθερίας της αγκιτάτσιας για τα σοσιαλιστικά και δημοκρατικά κόμματα είναι απαράδεκτη. Η ... βία ενάντια στους απεργούς, κτλ. ξύνει ανοιχτές πληγές. Υπάρχει τόση πολλή παρόμοια εμπειρία στις μοχθούσες ρωσικές μάζες και αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μια αναλογία φονική για την εξουσία των Σοβιέτ»[11]. Οι Μπολσεβίκοι κρατούσαν την Κρατική εξουσία ανεξάρτητα από κόστος, ιδανικά ή ζωές.

Οι αναρχικοί συλλαμβάνονταν μαζικά από την Τσεκά το Νοέμβριο του 1920, καθώς προετοιμάζονταν για το συνέδριό τους. Ο Σερζ μιλάει, εκείνο τον καιρό, τρομοκρατημένος, καθώς βίωνε την έντονη βία εν όψει των εκλογών, ώστε μέσω της νόθευσης να κερδίσει η «πλειοψηφική» άποψη των Λένιν και Ζηνόβιεφ.

Ο Λένιν έλεγε ότι τα συνδικάτα έπρεπε να οργανωθούν αυτόνομα από το κράτος (μια βελτίωση της άποψης του Τρότσκυ που έλεγε ότι έπρεπε να συγχωνευθούν) αλλά πρέπει να υπόκεινται στο Κόμμα. «Όλη η εξουσία στο κόμμα», θα ήταν ένα πολύ πιο ακριβές σύνθημα εκείνο τον καιρό. Περιστατικά συνέβαιναν συνέχεια στα εργοστάσια. Το Κόμμα γινόταν όλο και λιγότερο δημοφιλές, και οι απεργίες κλιμακώνονταν. Αυτά συνέβαιναν το Νοέμβριο και το Δεκέμβριο του 1920. Η ατμόσφαιρα προμήνυε μια αντιπαράθεση ανάμεσα στο Κόμμα και αυτούς που ήταν υπέρ της επανάστασης, αλλά όχι υπέρ της Μπολσεβίκικης έκδοσής της, την οποία υπηρετούσαν. Αυτή η αντιπαράθεση θα ξεσπούσε ανοιχτά στην Κρονστάνδη και ο Σερζ θα ήταν ένας από τους μάρτυρές της.

Ποιανού είναι αυτή η Επανάσταση;

Ο Κροπότκιν, ο γνωστότερος τότε αναρχικός στη Ρωσία και παγκόσμια, πέθανε. Οι αναρχικοί, ανάμεσά τους και κάποιοι που είχαν αποφυλακιστεί προσωρινά από

και άλλαξε από ελεύθερα εκλεγμένους αντιπρόσωπους σε υποτακτικούς κομματικούς καλαμαράδες που υπέγραφαν τις αποφάσεις που έβαζε η ιεραρχία από πάνω. Η μάχη στην Κρονστάνδη δινόταν για να ξαναφέρει την επανάσταση πίσω στο λαό ή να την αποχαιρετήσει.

Η θανάτωση της ελπίδας στην Κρονστάνδη

Ο Σερζ έγραψε για τα αιτήματα των στασιαστών: «Φυλλάδια διανέμονταν στις εργατικές περιοχές... ήταν ένα πρόγραμμα για την ανανέωση της Επανάστασης... επανεκλογή στα Σοβιέτ με μυστικές κάλπες, ελευθερία λόγου και εντύπων για όλα τα επαναστατικά κόμματα και ομάδες, ελευθερία για τα συνδικάτα, απελευθέρωση των επαναστατών πολιτικών κρατουμένων, κατάργηση της επίσημης προπαγάνδας, κατάργηση των δημεύσεων στην επαρχία, ελευθερία για την τάξη των τεχνιτών, άμεση καταστολή των αποσπασμάτων που εμπόδιζαν τους ανθρώπους να πάρουν το φαγητό τους όπως επιθυμούσαν»[14]. Τα πληρώματα της Πρώτης και Δεύτερης Ναυτικής Μοίρας, μαζί με τη φρουρά και το Σοβιέτ στην Κροστάνδη, πολεμούσαν για το θρίαμβο των παραπάνω αιτημάτων.

Μια αντιπροσωπεία από την Κρονστάνδη, που αποσπάσθηκε στο Πέτρογκραντ για να εξηγήσει τον ξεσηκωμό, κατέληξε στα χέρια της ΤΣΕΚΑ. Οι πιο πολλοί που μεσολάβησαν εκ μέρους των ναυτών κατέληξαν στη φυλακή. Ο Σερζ δικαιολογεί το όλο συμβάν και τη σύμπλευσή του με το Κόμμα ως εξής: «Η Κροστάνδη είχε το δίκιο με το μέρος της. Η Κρονστάνδη ήταν η αρχή μια φρέσκιας απελευθερωτικής επανάστασης για τη λαϊκή δημοκρατία... Πάντως, η χώρα ήταν απολύτως εξουθενωμένη, και η παραγωγή πρακτικά στάσιμη, δεν υπήρχαν αποθέματα κανενός είδους, ούτε αποθέματα αντοχής στις καρδιές των μαζών... Η Σοβιετική δημοκρατία είχε έλλειψη ηγεσίας, θεσμών και έμπνευσης. Στην πλάτη της υπήρχαν μόνο μάζες πεινασμένων και απελπισμένων ανθρώπων». Αυτή ήταν η εξήγησή του. Έβλεπε μάταια την ελπίδα να πάρουν οι άνθρωποι την εκτροχιασμένη επανάσταση και να την βάλουν πάλι στο δρόμο της. Ο Σερζ το θέτει πιο ωμά, την ίδια προπαγάνδα του εκείνο τον καιρό, όταν έγραψε: «Παρά τα λάθη του και τις καταχρήσεις του, το Μπολσεβίκικο Κόμμα είναι την παρούσα στιγμή η ανώτερη οργανωμένη, νοήμων και σταθερή δύναμη που αξίζει την εμπιστοσύνη μας. Η Επανάσταση δεν έχει άλλα στηρίγματα, και δεν είναι πλέον ικανή για καμία ενδελεχή αναγέννηση». Με αυτά τα λόγια ο Σερζ αγκάλιασε την ιδέα του «αντίο στην ελευθερία», και σήκωσε τους ώμους του λέγοντας ότι δεν υπήρχε τίποτα

την ιστορία του. Ήταν ένας άνθρωπος που είχε θάρρος και δύναμη και αγωνίστηκε γι' αυτό που πίστευε. Αλλά σ' ένα σημείο ένα φως έσβησε μέσα του, και συνέχισε απλά να σπρώχνει το πρόγραμμα που έβαζε μπροστά το κόμμα. Αυτό το φως που έσβησε ήταν η πεποίθησή του ότι μπορείς να κερδίσεις την ελευθερία· πίστευε ότι αυτό που έπρεπε να κάνει η εργατική τάξη ήταν να εμπιστευτεί και να υπακούει το «επαναστατικό κόμμα». Δυστυχώς, όταν το έκαναν αυτό αφέθηκαν σε μια θέση ελπίδας ότι το κόμμα θα έφερνε αυτή την ελευθερία. Ήταν πολύ αργά όταν κατάλαβαν ότι η χειραφέτηση της εργατικής τάξης είναι δουλειά της ίδιας της εργατικής τάξης, το κόμμα δεν πρόκειται να τη φέρει.

Αυτή η μάχη χάθηκε στην Κροστάνδη, και γι' αυτό αναρχικοί σε ολόκληρο τον κόσμο γιόρτασαν όταν είδαν εκείνα τα χαρούμενα πρόσωπα στην άλλη μεριά του τείχους στο Βερολίνο όταν γκρεμίστηκε. Τότε το Κόμμα είχε κερδίσει τη μάχη και σχημάτισε στην αυγή του ένα βαριά εξουσιαστικό κράτος – όπου η θέληση του λαού συντρίφτηκε κάτω απ' τους τροχούς του συμφέροντος των Μπολσεβίκων. Έτσι δεν θρηνήσαμε το χαμό της Μπολσεβίκικης δικτατορίας, η ευκαιρία του σοσιαλισμού στη Ρωσία χάθηκε όταν το αίμα των ναυτών χύθηκε από τον Κόκκινο Στρατό στους πάγους της Κροστάνδης. Ο Σερζ έγραψε τα Απομνονεύματα ενός Επαναστάτη – και σ' αυτά καταδεικνύει πώς τα μέσα καθορίζουν το σκοπό. Οι Λενινιστές απέτυχαν να κάνουν μια επανάσταση βασισμένη στην ελευθερία και την ισότητα, επειδή, δεν μπορεί να χτιστεί με καταπίεση. Ο Μπακούνιν έγραψε με μια καθαρότητα που ο Σερζ γνώρισε μέσω της πείρας: «Μόνο η εφαρμογή της κοινωνικής επανάστασης, μεγάλων νέων ιστορικών εμπειριών, της λογικής των γεγονότων μπορεί να τα φέρει, αργά ή γρήγορα, σε μια κοινή λύση: και είναι ισχυρή η πεποίθησή μας στην εγκυρότητα των αρχών μας.. οι εργάτες..., όχι οι ηγέτες τους, θα ενωθούν τότε μαζί μας για να γκρεμίσουμε τις φυλακές που λέγονται Κράτη και να καταδικάσουμε την πολιτική, που δεν είναι τίποτα άλλο από την τέχνη του να εξουσιάζεις και να γδέρνεις τις μάζες»[16]. Είναι επιτακτικό μια κοινωνική επανάσταση να χτιστεί πάνω στην ελευθερία, όπως θα σας πει κάθε αναρχικός. Έτσι, αυτή η επανάσταση δε θα αποτύχει, και αυτή είναι μια αλήθεια την οποία είμαστε εδώ να χτίσουμε.

Πηγή: Περιοδικό Red & Black Revolution, τ.4, 2000.
Μετάφραση-Απόδοση:
Αναρχικός Πυρήνας ΞΑΝΑ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

έγραψε ένα μέλος του κόμματος σε ένα επίσημο συνδικαλιστικό περιοδικό εκείνο τον καιρό, το «Professional'ny Vestnik», «η καταστροφή εφημερίδων, η εξολόθρευση της ελευθερίας της αγκιτάτσιας για τα σοσιαλιστικά και δημοκρατικά κόμματα είναι απαράδεκτη. Η ... βία ενάντια στους απεργούς, κτλ. ξύνει ανοιχτές πληγές. Υπάρχει τόση πολλή παρόμοια εμπειρία στις μοχθούσες ρωσικές μάζες και αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μια αναλογία φονική για την εξουσία των Σοβιέτ»[11]. Οι Μπολσεβίκοι κρατούσαν την Κρατική εξουσία ανεξάρτητα από κόστος, ιδανικά ή ζωές.

Οι αναρχικοί συλλαμβάνονταν μαζικά από την Τσεκά το Νοέμβριο του 1920, καθώς προετοιμάζονταν για το συνέδριό τους. Ο Σερζ μιλάει, εκείνο τον καιρό, τρομοκρατημένος, καθώς βίωνε την έντονη βία εν όψει των εκλογών, ώστε μέσω της νόθευσης να κερδίσει η «πλειοψηφική» άποψη των Λένιν και Ζηνόβιεφ.

Ο Λένιν έλεγε ότι τα συνδικάτα έπρεπε να οργανωθούν αυτόνομα από το κράτος (μια βελτίωση της άποψης του Τρότσκι που έλεγε ότι έπρεπε να συγχωνευθούν) αλλά πρέπει να υπόκεινται στο Κόμμα. «Όλη η εξουσία στο κόμμα», θα ήταν ένα πολύ πιο ακριβές σύνθημα εκείνο τον καιρό. Περιστατικά συνέβαιναν συνέχεια στα εργοστάσια. Το Κόμμα γινόταν όλο και λιγότερο δημοφιλές, και οι απεργίες κλιμακώνονταν. Αυτά συνέβαιναν το Νοέμβριο και το Δεκέμβριο του 1920. Η ατμόσφαιρα προμήνυε μια αντιπαράθεση ανάμεσα στο Κόμμα και αυτούς που ήταν υπέρ της επανάστασης, αλλά όχι υπέρ της Μπολσεβίκικης έκδοσής της, την οποία υπηρετούσαν. Αυτή η αντιπαράθεση θα ξεσπούσε ανοιχτά στην Κρονστάνδη και ο Σερζ θα ήταν ένας από τους μάρτυρές της.

Ποιανού είναι αυτή η Επανάσταση;

Ο Κροπότκιν, ο γνωστότερος τότε αναρχικός στη Ρωσία και παγκόσμια, πέθανε. Οι αναρχικοί, ανάμεσά τους και κάποιοι που είχαν αποφυλακιστεί προσωρινά από τις Μπολσεβίκικες φυλακές για να παρακολουθήσουν την κηδεία του, μετέτρεψαν την τελετή σε μια μαζική επίδειξη δύναμης και μια «αποκήρυξη κάθε τυραννίας»[12]. Πίσω από το φέρετρο βάδιζαν δεκάδες χιλιάδες, πιασμένοι χέρι με χέρι, πενθώντας και κουβαλώντας τις μαύρες σημαίες της αναρχίας. Η παρουσία της ΤΣΕΚΑ στην κηδεία προσέθετε στην ατμόσφαιρα της έντασης. Πολλοί αναρχικοί συνελήφθησαν αμέσως μετά την ταφή του Κροπότκιν και κλείστηκαν σε φυλακές από τις οποίες δεν βγήκαν ποτέ. Τον Κροπότκιν ακολούθησαν στο θάνατος πολλοί αναρχικοί δολοφονημένοι από τις Μπολσεβίκικες αρχές. Μαζί με την ταφή του Κροπότκιν θάφτηκαν και οι ελπίδες για σοσιαλισμό και ελευθερία.

Μετά από 18 μέρες, ο Σερζ ξύπνησε στο ξενοδοχείο Αστόρια με την είδηση ότι η «Κρονστάνδη είναι στα χέρια των Λευκών». Την επόμενη μέρα, άλλοι σύντροφοι, του είπαν ότι «οι ναύτες έχουν στασιάσει» και ότι αυτό που είχε ακούσει νωρίτερα δεν ήταν παρά ένα απαί-

πρόγραμμα για την ανανέωση της Επανάστασης... επανεκλογή στα Σοβιέτ με μυστικές κάλπες, ελευθερία λόγου και εντύπων για όλα τα επαναστατικά κόμματα και ομάδες, ελευθερία για τα συνδικάτα, απελευθέρωση των επαναστατών πολιτικών κρατουμένων, κατάργηση της επίσημης προπαγάνδας, κατάργηση των δημεύσεων στην επαρχία, ελευθερία για την τάξη των τεχνιτών, άμεση καταστολή των αποσπασμάτων που εμπόδιζαν τους ανθρώπους να πάρουν το φαγητό τους όπως επιθυμούσαν»[14]. Τα πληρώματα της Πρώτης και Δεύτερης Ναυτικής Μοίρας, μαζί με τη φρουρά και το Σοβιέτ στην Κροστάνδη, πολεμούσαν για το θρίαμβο των παραπάνω αιτημάτων.

Μια αντιπροσωπεία από την Κρονστάνδη, που αποσπάσθηκε στο Πέτρογκραντ για να εξηγήσει τον ξεσηκωμό, κατέληξε στα χέρια της ΤΣΕΚΑ. Οι πιο πολλοί που μεσολάβησαν εκ μέρους των ναυτών κατέληξαν στη φυλακή. Ο Σερζ δικαιολογεί το όλο συμβάν και τη σύμπλευσή του με το Κόμμα ως εξής: «Η Κροστάνδη είχε το δίκιο με το μέρος της. Η Κρονστάνδη ήταν η αρχή μια φρέσκιας απελευθερωτικής επανάστασης για τη λαϊκή δημοκρατία... Πάντως, η χώρα ήταν απολύτως εξουθενωμένη, και η παραγωγή πρακτικά στάσιμη, δεν υπήρχαν αποθέματα κανενός είδους, ούτε αποθέματα αντοχής στις καρδιές των μαζών... Η Σοβιετική δημοκρατία είχε έλλειψη ηγεσίας, θεσμών και έμπνευσης. Στην πλάτη της υπήρχαν μόνο μάζες πεινασμένων και απελπισμένων ανθρώπων». Αυτή ήταν η εξήγησή του. Έβλεπε μάταια την ελπίδα να πάρουν οι άνθρωποι την εκτροχιασμένη επανάσταση και να την βάλουν πάλι στο δρόμο της. Ο Σερζ το θέτει πιο σταράτα, στην προπαγάνδα του εκείνο τον καιρό, όταν έγραψε: «Παρά τα λάθη του και τις καταχρήσεις του, το Μπολσεβίκικο Κόμμα είναι την παρούσα στιγμή η ανώτερη οργανωμένη, νοήμων και σταθερή δύναμη που αξίζει την εμπιστοσύνη μας. Η Επανάσταση δεν έχει άλλα στηρίγματα, και δεν είναι πλέον ικανή για καμία ενδελεχή αναγέννηση». Με αυτά τα λόγια ο Σερζ αγκάλιασε την ιδέα του «αντίο στην ελευθερία», και σήκωσε τους ώμους του λέγοντας ότι δεν υπήρχε τίποτα καλύτερο.

Οι αναρχικοί και οι Μενσεβίκοι Σοσιαλδημοκράτες τέθηκαν στην παρανομία, όπως και οποιοσδήποτε άλλος που δεν έδινε γη και ύδωρ στη δικτατορία του Λένιν. Φορτισμένος με όλα τα είδη «επαχθών σχέσεων», ο Σερζ γράφει «η ΤΣΕΚΑ είναι τρελή». Στη Μόσχα, την ίδια στιγμή, ο Λένιν διακήρυττε τη «Νέα Οικονομική Πολιτική». Ο Λένιν, με τα ίδια του τα λόγια, το περιέγραφε: «Ο Σοσιαλισμός είναι μόνο το επόμενο βήμα μπροστά από το Κρατικό καπιταλιστικό μονοπώλιο. Ή με άλλα λόγια, ο σοσιαλισμός είναι απλά κρατικό καπιταλιστικό μονοπώλιο που υπηρετεί τα συμφέροντα ολόκληρου του λαού και έχει πάψει σ' αυτό το βαθμό να είναι καπιταλιστικό μονοπώλιο»[15]. Στο ίδιο συνέδριο, μια κομματική φράξια γνωστή ως Εργατική Αντιπολίτευση, τέθηκε στην παρανομία και αποκηρύχθηκε σαν «αναρχο-συνδικαλιστική» επειδή επιθυμούσε η διαχείριση της παραγωγής να γίνεται από τα συνδικάτα. Αυτή η ιστορία των γεγονότων

εργατικής τάξης είναι δουλειά της ίδιας της εργατικής τάξης, το κόμμα δεν πρόκειται να τη φέρει.

Αυτή η μάχη χάθηκε στην Κροστάνδη, και γι' αυτό αναρχικοί σε ολόκληρο τον κόσμο γιόρτασαν όταν είδαν εκείνα τα χαρούμενα πρόσωπα στην άλλη μεριά του τείχους στο Βερολίνο όταν γκρεμίστηκε. Τότε το Κόμμα είχε κερδίσει τη μάχη και σχημάτισε στην αυγή του ένα βαριά εξουσιαστικό κράτος - όπου η θέληση του λαού συντρίφτηκε κάτω απ' τους τροχούς του συμφέροντος των Μπολσεβίκων. Έτσι δεν θρηνήσαμε το χαμό της Μπολσεβίκικης δικτατορίας, η ευκαιρία του σοσιαλισμού στη Ρωσία χάθηκε όταν το αίμα των ναυτών χύθηκε από τον Κόκκινο Στρατό στους πάγους της Κροστάνδης. Ο Σερζ έγραψε τα Απομνημονεύματα ενός Επαναστάτη - και σ' αυτά καταδεικνύει πώς τα μέσα καθορίζουν το σκοπό. Οι Λενινιστές απέτυχαν να κάνουν μια επανάσταση βασισμένη στην ελευθερία και την ισότητα, επειδή, δεν μπορεί να χτιστεί με καταπίεση. Ο Μπακούνιν έγραψε με μια καθαρότητα που ο Σερζ γνώρισε μέσω της πείρας: «Μόνο η εφαρμογή της κοινωνικής επανάστασης, μεγάλων νέων ιστορικών εμπειριών, της λογικής των γεγονότων μπορεί να τα φέρει, αργά ή γρήγορα, σε μια κοινή λύση: και είναι ισχυρή η πεποίθησή μας στην εγκυρότητα των αρχών μας.. οι εργάτες..., όχι οι ηγέτες τους, θα ενωθούν τότε μαζί μας για να γκρεμίσουμε τις φυλακές που λέγονται Κράτη και να καταδικάσουμε την πολιτική, που δεν είναι τίποτα άλλο από την τέχνη του να εξουσιάζεις και να γδέρνεις τις μάζες»[16]. Είναι επιτακτικό μια κοινωνική επανάσταση να χτιστεί πάνω στην ελευθερία, όπως θα σας πει κάθε αναρχικός. Έτσι, αυτή η επανάσταση δε θα αποτύχει, και αυτή είναι μια αλήθεια την οποία είμαστε εδώ να χτίσουμε.

Πηγή: Περιοδικό Red & Black Revolution, τ.4, 2000.
Μετάφραση-Απόδοση:
Αναρχικός Πυρήνας ΞΑΝΑ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

1. Στον «Διεθνή Σοσιαλισμό No52», περιοδικό από το Εργατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα στη Βρετανία.

2. Αναρχο-συνδικαλιστής και εκπαιδευτικός ρεφορμιστής. Στη Βαρκελώνη μετέφρασε γαλλικό συνδικαλιστικό υλικό και ίδρυσε το περιοδικό *Solidaridad Obrera*. Διασύρθηκε και μισήθηκε από την Καθολική Εκκλησία και τη Δεξιά επειδή ίδρυσε ελευθεριακά σχολεία για τη μόρφωση παιδιών των εργατικών. Ο σεβασμός που έτρεφαν οι εργάτες γι' αυτόν ήταν τέτοιος που ο θάνατός του στην Ισπανία έβγαλε στο δρόμο μισό εκατομμύριο κόσμο να διαδηλώνει στους δρόμους του Παρισιού.

3. Victor Serge, *Απομνημονεύματα ενός Επαναστάτη*.

4. *Απομνημονεύματα ενός Επαναστάτη*, σ. 73, αναφορά που αποδίδεται στον Μαξίμ Γκόρκυ.

5. ό.π., σ. 79.

6. ό.π., σ. 86.

7. ό.π., σ. 80.

8. ό.π., σ. 82.

9. ό.π., σ. 99. Αναφορά που αποδίδεται σε έναν άντρα με το όνομα Leonidov -το αληθινό του όνομα δε γράφτηκε

νωθούν αυτόνομα από το κράτος (μια βελτίωση της άποψης του Τρότσκυ που έλεγε ότι έπρεπε να συγχωνευθούν) αλλά πρέπει να υπόκεινται στο Κόμμα. «Όλη η εξουσία στο κόμμα», θα ήταν ένα πολύ πιο ακριβές σύνθημα εκείνο τον καιρό. Περιστατικά συνέβαιναν συνέχεια στα εργοστάσια. Το Κόμμα γινόταν όλο και λιγότερο δημοφιλές, και οι απεργίες κλιμακώνονταν. Αυτά συνέβαιναν το Νοέμβριο και το Δεκέμβριο του 1920. Η ατμόσφαιρα προμήνυε μια αντιπαράθεση ανάμεσα στο Κόμμα και αυτούς που ήταν υπέρ της επανάστασης, αλλά όχι υπέρ της Μπολσεβίκικης έκδοσής της, την οποία υπηρετούσαν. Αυτή η αντιπαράθεση θα ξεσπούσε ανοιχτά στην Κρονστάνδη και ο Σερζ θα ήταν ένας από τους μάρτυρές της.

Ποιανού είναι αυτή η Επανάσταση;

Ο Κροπότκιν, ο γνωστότερος τότε αναρχικός στη Ρωσία και παγκόσμια, πέθανε. Οι αναρχικοί, ανάμεσά τους και κάποιοι που είχαν αποφυλακιστεί προσωρινά από τις Μπολσεβίκικες φυλακές για να παρακολουθήσουν την κηδεία του, μετέτρεψαν την τελετή σε μια μαζική επίδειξη δύναμης και μια «αποκήρυξη κάθε τυραννίας»[12]. Πίσω από το φέρετρο βάδιζαν δεκάδες χιλιάδες, πιασμένοι χέρι με χέρι, πενθώντας και κουβαλώντας τις μαύρες σημαίες της αναρχίας. Η παρουσία της ΤΣΕΚΑ στην κηδεία προσέθετε στην ατμόσφαιρα της έντασης. Πολλοί αναρχικοί συνελήφθησαν αμέσως μετά την ταφή του Κροπότκιν και κλείστηκαν σε φυλακές από τις οποίες δεν βγήκαν ποτέ. Τον Κροπότκιν ακολούθησαν στο θάνατος πολλοί αναρχικοί δολοφονημένοι από τις Μπολσεβίκικες αρχές. Μαζί με την ταφή του Κροπότκιν θάφτηκαν και οι ελπίδες για σοσιαλισμό και ελευθερία.

Μετά από 18 μέρες, ο Σερζ ξύπνησε στο ξενοδοχείο Αστόρια με την είδηση ότι η «Κρονστάνδη είναι στα χέρια των Λευκών». Την επόμενη μέρα, άλλοι σύντροφοι, του είπαν ότι «οι ναύτες έχουν στασιάσει» και ότι αυτό που είχε ακούσει νωρίτερα δεν ήταν παρά ένα απαίσιο ψέμα. Ο Σερζ γράφει: «παραλύσαμε από την επίσημη ψευδολογία. Δεν είχε ξαναγίνει να μας πει το Κόμμα τέτοιο ψέμα». Ήταν όντως μια ναυτική εξέγερση, υπό το τοπικό Σοβιέτ.

Οι γραμμές της μάχης είχαν τραβηχτεί, ήταν μια μάχη για εξουσία. Ποιος ήταν αλήθεια υπεύθυνος για τα Σοβιέτ, ο λαός ο ίδιος ή ένα Κόμμα ήδη αχαλίνωτο με γραφειοκράτες και καριερίστες; Ο Λένιν είχε γράψει το 1918, ότι «η αδιάψευστη εμπειρία της ιστορίας έχει δείξει ότι... η δικτατορία μεμονωμένων ατόμων ήταν πολύ συχνά το όχημα, το κανάλι της δικτατορίας των επαναστατημένων τάξεων»[13]. Αυτό που σήμαινε στην πραγματικότητα ήταν ότι το προσωπείο των Σοβιέτ έπρεπε να αλλάξει φρέσκιας απελευθερωτικής επανάστασης για τη λαϊκή δημοκρατία... Πάντως, η χώρα ήταν απολύτως εξουθενωμένη, και η παραγωγή πρακτικά στάσιμη, δεν υπήρχαν αποθέματα κανενός είδους, ούτε αποθέματα αντοχής στις καρδιές των μαζών... Η Σοβιετική δημοκρατία είχε έλλειψη ηγεσίας, θεσμών και έμπνευσης. Στην πλάτη της υπήρχαν μόνο μάζες πεινασμένων και απελπισμένων ανθρώπων». Αυτή ήταν η εξήγησή του. Έβλεπε μάταια την ελπίδα να πάρουν οι άνθρωποι την εκτροχιασμένη επανάσταση και να την βάλουν πάλι στο δρόμο της. Ο Σερζ το θέτει πιο σταράτα, στην προπαγάνδα του εκείνο τον καιρό, όταν έγραψε: «Παρά τα λάθη του και τις καταχρήσεις του, το Μπολσεβίκικο Κόμμα είναι την παρούσα στιγμή η ανώτερη οργανωμένη, νοήμων και σταθερή δύναμη που αξίζει την εμπιστοσύνη μας. Η Επανάσταση δεν έχει άλλα στηρίγματα, και δεν είναι πλέον ικανή για καμία ενδελεχή αναγέννηση». Με αυτά τα λόγια ο Σερζ αγκάλιασε την ιδέα του «αντίο στην ελευθερία», και σήκωσε τους ώμους του λέγοντας ότι δεν υπήρχε τίποτα καλύτερο.

Οι αναρχικοί και οι Μενσεβίκοι Σοσιαλδημοκράτες τέθηκαν στην παρανομία, όπως και οποιοσδήποτε άλλος που δεν έδινε γη και ύδωρ στη δικτατορία του Λένιν. Φορτισμένος με όλα τα είδη «επαχθών σχέσεων», ο Σερζ γράφει «η ΤΣΕΚΑ είναι τρελή!». Στη Μόσχα, την ίδια στιγμή, ο Λένιν διακήρυττε τη «Νέα Οικονομική Πολιτική». Ο Λένιν, με τα ίδια του τα λόγια, το περιέγραφε: «Ο Σοσιαλισμός είναι μόνο το επόμενο βήμα μπροστά από το Κρατικό καπιταλιστικό μονοπώλιο. Ή με άλλα λόγια, ο σοσιαλισμός είναι απλά κρατικό καπιταλιστικό μονοπώλιο που υπηρετεί τα συμφέροντα ολόκληρου του λαού και έχει πάψει σ' αυτό το βαθμό να είναι καπιταλιστικό μονοπώλιο»[15]. Στο ίδιο συνέδριο, μια κομματική φράξια γνωστή ως Εργατική Αντιπολίτευση, τέθηκε στην παρανομία και αποκηρύχθηκε σαν «αναρχο-συνδικαλιστική» επειδή επιθυμούσε η διαχείριση της παραγωγής να γίνεται από τα συνδικάτα. Αυτή η ιστορία των γεγονότων δείχνει ότι οι Μπολσεβίκοι δε μπορούσαν να δεχτούν καμία απειλή στο δικό τους μονοπώλιο της εξουσίας. Η απειλή εκείνη τη στιγμή ήταν ο κρύος άνεμος της αλλαγής, που έπλεε από το λιμάνι της Κροστάνδης.

Μη θρηνείτε - Οργανωθείτε!

Ο Σερζ έχει υποστηριχτεί για πολύ καιρό από διάφορους Τροτσκιστές και Λενινιστές σαν ο πρώην Ελευθεριακός που είδε το Μπολσεβίκικο παράδειγμα και το ακολούθησε. Ήταν ένας πρακτικός άνθρωπος, θα πούνε, ένα παράδειγμα αναρχικού που είδε το νόημα εκείνη τη στιγμή της εξέγερσης. Διαβάστε το βιβλίο του και ακούστε

«Μόνο η εφαρμογή της κοινωνικής επανάστασης, μεγάλων νέων ιστορικών εμπειριών, της λογικής των γεγονότων μπορεί να τα φέρει, αργά ή γρήγορα, σε μια κοινή λύση: και είναι ισχυρή η πεποίθησή μας στην εγκυρότητα των αρχών μας.. οι εργάτες..., όχι οι ηγέτες τους, θα ενωθούν τότε μαζί μας για να γκρεμίσουμε τις φυλακές που λέγονται Κράτη και να καταδικάσουμε την πολιτική, που δεν είναι τίποτα άλλο από την τέχνη του να εξουσιάζεις και να γδέρνεις τις μάζες»[16]. Είναι επιτακτικό μια κοινωνική επανάσταση να χτιστεί πάνω στην ελευθερία, όπως θα σας πει κάθε αναρχικός. Έτσι, αυτή η επανάσταση δε θα αποτύχει, και αυτή είναι μια αλήθεια την οποία είμαστε εδώ να χτίσουμε.

Πηγή: Περιοδικό Red & Black Revolution, τ.4, 2000.
Μετάφραση-Απόδοση:
Αναρχικός Πυρήνας ΞΑΝΑ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ

1. Στον «Διεθνή Σοσιαλισμό Νο52», περιοδικό από το Εργατικό Σοσιαλιστικό Κόμμα στη Βρετανία.
2. Αναρχο-συνδικαλιστής και εκπαιδευτικός ρεφορμιστής. Στη Βαρκελώνη μετέφρασε γαλλικό συνδικαλιστικό υλικό και ίδρυσε το περιοδικό *Solidaridad Obrera*. Διασύρθηκε και μισήθηκε από την Καθολική Εκκλησία και τη Δεξιά επειδή ίδρυσε ελευθεριακά σχολεία για τη μόρφωση παιδιών των εργατικών. Ο σεβασμός που έτρεφαν οι εργάτες γι' αυτόν ήταν τέτοιος που ο θάνατός του στην Ισπανία έβγαλε στο δρόμο μισό εκατομμύριο κόσμο να διαδηλώνει στους δρόμους του Παρισιού.
3. Victor Serge, *Απομνημονεύματα ενός Επαναστάτη*.
4. *Απομνημονεύματα ενός Επαναστάτη*, σ. 73, αναφορά που αποδίδεται στον Μαξίμ Γκόρκυ.
5. ό.π., σ. 79.
6. ό.π., σ. 86.
7. ό.π., σ. 80.
8. ό.π., σ. 82.
9. ό.π., σ. 99. Αναφορά που αποδίδεται σε έναν άντρα με το όνομα Leonidov -το αληθινό του όνομα δε γράφτηκε ποτέ από το Σερζ- και ο οποίος πήρε μέρος στην εκτέλεση εκατοντάδων ανθρώπων έξω από το Πέτρογκραντ.
10. *Αναρχικοί πίσω από τα κάγκελα* (Καλοκαίρι 1921). Απάντηση του Λένιν όταν ερωτήθηκε για φυλακισμένους αναρχικούς, όπως ο Βολίν.
11. *Οι Μπολσεβίκοι και ο Εργατικός Έλεγχος*, σ. 28, αναφορά από το μέλος του Κόμματος Lovosky.
12. *Απομνημονεύματα ενός Επαναστάτη*, σ. 121.
13. Άρθρο του Λένιν «Οι Άμεσες Εργασίες της Σοβιετικής Κυβέρνησης», δημοσιευμένο στην *Isvestiya*.
14. *Απομνημονεύματα ενός Επαναστάτη*, σ. 126.
15. Λένιν, Συλλογικά Έργα, Τόμος 25, σ. 358.
16. *Ούτε Θεοί, Ούτε Αφέντες: Τόμος 2*, εκδ. Daniel Guerin, σ. 161. - Γράμμα του Μπακούνιν στη La Liberte, 5/10/1872.

Το αποτύπωμα της κυριαρχίας στην κουλτούρα

Από τα πρώτα βήματα του ανθρώπου στον πλανήτη Γη και στην συγκρότησή του σε ομάδες, η κουλτούρα αποτέλεσε ένα βασικό στοιχείο συνεννόησης, ταυτότητας αλλά και έκφρασης της διαφορετικότητας σε σχέση με κάποια άλλη ομάδα. Ένα σήμα κατατεθέν, σημαίνον και σημαινόμενο, ενταγμένο και αφομοιωμένο πλήρες στις ανάγκες και στα χαρακτηριστικά κάθε ομάδας. Η κουλτούρα δεν ήταν ποτέ γέννημα της ομάδας, αλλά το άυλο σώμα της. **Στον όρο κουλτούρα μπορούμε να προσδώσουμε μια άυλη υπόσταση που περιλαμβάνει την καλλιέργεια του πνεύματος, την πνευματική παράδοση και γενικά την δημιουργία που γίνεται στο χώρο μιας ομάδας.** Έτσι, λόγου χάρη, στην ανασκαφή ενός προϊστορικού ή ιστορικού αρχαιολογικού χώρου, τα υλικά ευρήματα μπορούν να μας κατατοπίσουν για την σκηνογραφία, που περιελάμβανε την κουλτούρα μιας ομάδας· αλλά τα έργα που παιζόντουσαν τότε κρατούνται επτασφράγιστο μυστικό, υπό την επίβλεψη του χρόνου. Έτσι, λοιπόν, η εύρεση μίας εστίας σε ένα χώρο, μας υποδεικνύει την ύπαρξη φωτιάς, αλλά ο λόγος ύπαρξης της φωτιάς δεν μπορεί να διευκρινιστεί απόλυτα. Ακόμα πιο δύσκολη είναι η εύρεση της άυλης συνθήκης που την συνόδευε, όπως μια τελετουργία ή αυτά που λέγονταν και διαδραματίζονταν γύρω της. Ίσως μπορούμε να ακούσουμε ακόμα λίγους ψιθύρους, ώστε να πάρουμε μια ιδέα για το τί γινόταν στο παρελθόν, εάν δώσουμε λίγο παραπάνω προσοχή στο τώρα, σε κάποιες κουλτούρες-παραδόσεις του σήμερα.

Η παραπάνω υπόθεση καθίσταται τρομερά δύσκολη για πολλούς λόγους. Η τεράστια χρονική απόσταση είναι ένας προφανής λόγος, ενώ ένας δεύτερος, όχι τόσο ευδιάκριτος, είναι αυτός **της ευαισθησίας των παραδόσεων στις κοινωνικές αλλαγές.** Πολλές παραδόσεις προσαρμόζονται, άλλες καταστρέφονται και άλλες μέ-

επιλέγει κάθε φορά η κυριαρχία να επιβληθεί, ώστε να διαιωνίσει την τάξη της. **Κάθε φορά που η κυριαρχία αναδιαρθρώνεται αλλάζοντας το μοντέλο και τον τρόπο που χρησιμοποιεί, ώστε να επιβληθεί, αφήνει ένα αποτύπωμα στις παραδόσεις κάθε τόπου που άγγιξε.** Έτσι, λοιπόν, όπως ένας αρχαιολόγος εξετάζει την σειρά των κύκλων ενός κορμού δέντρου για να βγάλει περιβαλλοντολογικά συμπεράσματα της αρχαιότητας, έτσι και εμείς με κορμό την λαϊκή παράδοση του ελλαδικού χώρου θα προσπαθήσουμε να δούμε, έστω γενικά, την πορεία της κυριαρχίας.

Η γέννηση του όρου «παράδοση»

Αυτό που έφτασε σήμερα να ονομάζεται «παράδοση» κάποτε δεν ήταν σηματοδοτημένο και ξεχωριστό. Υπήρχε όπου ζούσαν οι άνθρωποι, εξελισσόταν ή χανόταν μαζί τους. Αυτή η άυλη συνθήκη, αλλά και η υλική

προτίμησαν το γρήγορο και εύκαιρο κέρδος που προσφέρονταν σε πολλά αστικά κέντρα του ελλαδικού χώρου, αντί της οικονομικής ανασφάλειας του αγροτικού τομέα. **Στο σημείο αυτό μπορούμε να διαπιστώσουμε την στιγμή δημιουργίας του όρου της «παράδοσης» και την αποκρυστάλλωσής του λίγα χρόνια αργότερα (1909) από το Νικόλαο Πολίτη.** Από εκεί και μετά οι πρακτικές, οι συνήθειες και οι εκφράσεις του πρότερου κοινοτικού βίου γίνονται αντικείμενο μελέτης από τους «λόγιους» λαογράφους. Τα επεξηγούν, τα αναβαπτίζουν, τα στυλιζάρουν ή τα αφήνουν ως έχουν ανάλογα με την εθνική συμβατότητα.

Το μοντέλο διακυβέρνησης στην παραπάνω περίοδο στηρίζεται πάνω στα εθνικά κράτη. Γέννημα του συγκεκριμένου κυριαρχικού μοντέλου ήταν και η λαογραφία, η οποία επιφορτίζεται στην ανάδειξη του ιδιαίτερου απέναντι στο γενικό. **Με το ξεκίνημα της αστικοποίησης και την αποκοπή του ανθρώπου από την κοινό-**

Από τα πρώτα βήματα του ανθρώπου στον πλανήτη Γη και στην συγκρότησή του σε ομάδες, η κουλτούρα αποτέλεσε ένα βασικό στοιχείο συνεννόησης, ταυτότητας αλλά και έκφρασης της διαφορετικότητας σε σχέση με κάποια άλλη ομάδα. Ένα σήμα κατατεθέν, σημαίνον και σημαινόμενο, ενταγμένο και αφομοιωμένο πλήρες στις ανάγκες και στα χαρακτηριστικά κάθε ομάδας. Η κουλτούρα δεν ήταν ποτέ γέννημα της ομάδας, αλλά το άυλο σώμα της. **Στον όρο κουλτούρα μπορούμε να προσδώσουμε μια άυλη υπόσταση που περιλαμβάνει την καλλιέργεια του πνεύματος, την πνευματική παράδοση και γενικά την δημιουργία που γίνεται στο χώρο μιας ομάδας.** Έτσι, λόγου χάρη, στην ανασκαφή ενός προϊστορικού ή ιστορικού αρχαιολογικού χώρου, τα υλικά ευρήματα μπορούν να μας κατατοπίσουν για την σκηνογραφία, που περιελάμβανε την κουλτούρα μιας ομάδας· αλλά τα έργα που παιζόντουσαν τότε κρατούνται επτασφράγιστο μυστικό, υπό την επίβλεψη του χρόνου. Έτσι, λοιπόν, η εύρεση μίας εστίας σε ένα χώρο, μας υποδεικνύει την ύπαρξη φωτιάς, αλλά ο λόγος ύπαρξης της φωτιάς δεν μπορεί να διευκρινιστεί απόλυτα. Ακόμα πιο δύσκολη είναι η εύρεση της άυλης συνθήκης που την συνόδευε, όπως μια τελετουργία ή αυτά που λέγονταν και διαδραματίζονταν γύρω της. Ίσως μπορούμε να ακούσουμε ακόμα λίγους ψιθύρους, ώστε να πάρουμε μια ιδέα για το τί γινόταν στο παρελθόν, εάν δώσουμε λίγο παραπάνω προσοχή στο τώρα, σε κάποιες κουλτούρες-παραδόσεις του σήμερα.

Η παραπάνω υπόθεση καθίσταται τρομερά δύσκολη για πολλούς λόγους. Η τεράστια χρονική απόσταση είναι ένας προφανής λόγος, ενώ ένας δεύτερος, όχι τόσο ευδιάκριτος, είναι αυτός **της ευαισθησίας των παραδόσεων στις κοινωνικές αλλαγές.** Πολλές παραδόσεις προσαρμόζονται, άλλες καταστρέφονται και άλλες μένουν ως έχουν ανάλογα με το τι ρόλο καλούνται να παίξουν στα νέα δεδομένα που παρουσιάζονται. Όταν, πλέον, δεν υπάρχει λόγος συνέχισης μιας παράδοσης, γιατί η ομάδα-κοινότητα δεν εκφράζεται ή της επιβάλλεται να μην εκφράζεται μ' αυτήν, εφευρίσκεται μια άλλη ή παραλλάσσεται. **Συνήθως οι αλλαγές που μπορεί να υποστεί μια παράδοση αντικατοπτρίζουν κοινωνικές αλλαγές** (εξ αιτίας μαζικών θανάτων από αρρώστια ή πόλεμο που μπορεί να φέρει αλλαγή στην διακυβέρνηση μιας κοινότητας ή επαναστάσεων και εξεγέρσεων όπου οι άνθρωποι ξεκόβουν από κάποιες παραδόσεις και δημιουργούν νέες). Από τα παραπάνω γίνεται εμφανές ότι οι παραδόσεις είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες και άμεσα συνυφασμένες με την εκάστοτε πραγματικότητα των ανθρωπίνων συνόλων.

Το χαρακτηριστικό της ευαισθησίας, που αναφέρ-

επιλέγει κάθε φορά η κυριαρχία να επιβληθεί, ώστε να διαιωνίσει την τάξη της. **Κάθε φορά που η κυριαρχία αναδιαρθρώνεται αλλάζοντας το μοντέλο και τον τρόπο που χρησιμοποιεί, ώστε να επιβληθεί, αφήνει ένα αποτύπωμα στις παραδόσεις κάθε τόπου που άγγιξε.** Έτσι, λοιπόν, όπως ένας αρχαιολόγος εξετάζει την σειρά των κύκλων ενός κορμού δέντρου για να βγάλει περιβαλλοντολογικά συμπεράσματα της αρχαιότητας, έτσι και εμείς με κορμό την λαϊκή παράδοση του ελλαδικού χώρου θα προσπαθήσουμε να δούμε, έστω γενικά, την πορεία της κυριαρχίας.

Η γέννηση του όρου «παράδοση»

Αυτό που έφτασε σήμερα να ονομάζεται «παράδοση» κάποτε δεν ήταν σηματοδοτημένο και ξεχωριστό. Υπήρχε όπου ζούσαν οι άνθρωποι, εξελισσόταν ή χανόταν μαζί τους. Αυτή ή άυλη συνθήκη, αλλά και η υλική πραγματικότητα, έφτασε στο σημείο να σηματοδοτηθεί και να ξεχωρίσει την στιγμή της δημιουργίας της πόλης, όπως την γνωρίζουμε σήμερα, και πιο συγκεκριμένα με την διαδικασία της λεγόμενης αστικοποίησης. **Η μετακίνηση μεγάλου ανθρωπίνου πληθυσμού από την ύπαιθρο στην πόλη, συντέλεσε στην οριοθέτηση των άυλων πρακτικών καθώς και διαφόρων αντικειμένων της υπαίθρου, που μέχρι τότε δεν ήταν και δεν χρειάζονταν να ήταν παραδοσιακά.** Ουσιαστικά πρόκειται για την ανάγκη της σύνδεσης του ξενιτεμένου της πόλης, με τις πρότερες συνθήκες βίου της υπαίθρου και κατά επέκταση την αναπόληση της κοινοτικής ζωής μέσα στην μη κοινοτική συνθήκη της πόλης. Με αυτό τον τρόπο δημιουργείται ο όρος «παράδοση» και «παραδοσιακό».

Στον ελλαδικό χώρο αυτή η διαδικασία άρχισε δειλά-δειλά με την δημιουργία του ελλαδικού κράτους,

κοινοτικού βίου γίνονται αντικείμενο μελέτης από τους «λόγιους» λαογράφους. Τα επεξηγούν, τα αναβαπτίζουν, τα στυλιζάρουν ή τα αφήνουν ως έχουν ανάλογα με την εθνική συμβατότητα.

Το μοντέλο διακυβέρνησης στην παραπάνω περίοδο στηρίζεται πάνω στα εθνικά κράτη. Γέννημα του συγκεκριμένου κυριαρχικού μοντέλου ήταν και η λαογραφία, η οποία επιφορτίζεται στην ανάδειξη του ιδιαίτερου απέναντι στο γενικό. **Με το ξεκίνημα της αστικοποίησης και την αποκοπή του ανθρώπου από την κοινότητα, εμφανίζεται η ταμπέλα τής παράδοσης, με την οποία οι «διαβασμένοι» λαογράφοι επεξηγούν -εθνικά πάντα- την κάθε λαϊκή έκφανση τής υπαίθρου σε αυτούς που ήταν καθ' εαυτό σώμα της, στους «αδιάβαστους».** Το ενδιαφέρον της λαογραφίας, σε όλο τον ευρωπαϊκό χώρο, στράφηκε σε κάθε έθνος ξεχωριστά, αναζητώντας -και πολλές φορές εφευρίσκοντας- τις «ρίζες» του και ερευνώντας την ιδιομορφία του σε σχέση με τα άλλα έθνη, στην βάση της διάκρισης «εμείς και οι ξένοι». Δεν είναι τυχαίο που το λαογραφικό ενδιαφέρον εμφανίζεται στον γερμανικό χώρο την περίοδο των Ναπολεόντειων πολέμων, την στιγμή, δηλαδή, που ο Ναπολέων τον έθετε υπό αμφισβήτηση.

Φολκλόρ και εθνικό κράτος

νογραφία, που περιελάμβανε την κουλτούρα μιας ομάδας· αλλά τα έργα που παιζόντουσαν τότε κρατούνται επτασφράγιστο μυστικό, υπό την επίβλεψη του χρόνου. Έτσι, λοιπόν, η εύρεση μίας εστίας σε ένα χώρο, μας υποδεικνύει την ύπαρξη φωτιάς, αλλά ο λόγος ύπαρξης της φωτιάς δεν μπορεί να διευκρινιστεί απόλυτα. Ακόμα πιο δύσκολη είναι η εύρεση της άυλης συνθήκης που την συνόδευε, όπως μια τελετουργία ή αυτά που λέγονταν και διαδραματίζονταν γύρω της. Ίσως μπορούμε να ακούσουμε ακόμα λίγους ψιθύρους, ώστε να πάρουμε μια ιδέα για το τί γινόταν στο παρελθόν, εάν δώσουμε λίγο παραπάνω προσοχή στο τώρα, σε κάποιες κουλτούρες-παραδόσεις του σήμερα.

Η παραπάνω υπόθεση καθίσταται τρομερά δύσκολη για πολλούς λόγους. Η τεράστια χρονική απόσταση είναι ένας προφανής λόγος, ενώ ένας δεύτερος, όχι τόσο ευδιάκριτος, είναι αυτός **της ευαισθησίας των παραδόσεων στις κοινωνικές αλλαγές.** Πολλές παραδόσεις προσαρμόζονται, άλλες καταστρέφονται και άλλες μένουν ως έχουν ανάλογα με το τι ρόλο καλούνται να παίξουν στα νέα δεδομένα που παρουσιάζονται. Όταν, πλέον, δεν υπάρχει λόγος συνέχισης μιας παράδοσης, γιατί η ομάδα-κοινότητα δεν εκφράζεται ή της επιβάλλεται να μην εκφράζεται μ' αυτήν, εφευρίσκεται μια άλλη ή παραλλάσσεται. **Συνήθως οι αλλαγές που μπορεί να υποστεί μια παράδοση αντικατοπτρίζουν κοινωνικές αλλαγές** (εξ αιτίας μαζικών θανάτων από αρρώστια ή πόλεμο που μπορεί να φέρει αλλαγή στην διακυβέρνηση μιας κοινότητας ή επαναστάσεων και εξεγέρσεων όπου οι άνθρωποι ξεκόβουν από κάποιες παραδόσεις και δημιουργούν νέες). Από τα παραπάνω γίνεται εμφανές ότι οι παραδόσεις είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες και άμεσα συνυφασμένες με την εκάστοτε πραγματικότητα των ανθρωπίνων συνόλων.

Το χαρακτηριστικό της ευαισθησίας, που αναφέρθηκε προηγουμένως, μας είναι χρήσιμο ώστε να δούμε και να κατανοήσουμε καλύτερα, τους τρόπους που εξετάζει την σειρά των κύκλων ενός κορμού δέντρου για να βγάλει περιβαλλοντολογικά συμπεράσματα της αρχαιότητας, έτσι και εμείς με κορμό την λαϊκή παράδοση του ελλαδικού χώρου θα προσπαθήσουμε να δούμε, έστω γενικά, την πορεία της κυριαρχίας.

Η γέννηση του όρου «παράδοση»

Αυτό που έφτασε σήμερα να ονομάζεται «παράδοση» κάποτε δεν ήταν σηματοδοτημένο και ξεχωριστό. Υπήρχε όπου ζούσαν οι άνθρωποι, εξελισσόταν ή χανόταν μαζί τους. Αυτή η άυλη συνθήκη, αλλά και η υλική πραγματικότητα, έφτασε στο σημείο να σηματοδοτηθεί και να ξεχωρίσει την στιγμή της δημιουργίας της πόλης, όπως την γνωρίζουμε σήμερα, και πιο συγκεκριμένα με την διαδικασία της λεγόμενης αστικοποίησης. **Η μετακίνηση μεγάλου ανθρωπίνου πληθυσμού από την ύπαιθρο στην πόλη, συντέλεσε στην οριοθέτηση των άυλων πρακτικών καθώς και διαφόρων αντικειμένων της υπαίθρου, που μέχρι τότε δεν ήταν και δεν χρειάζονταν να ήταν παραδοσιακά.** Ουσιαστικά πρόκειται για την ανάγκη της σύνδεσης του ξενιτεμένου της πόλης, με τις πρότερες συνθήκες βίου της υπαίθρου και κατά επέκταση την αναπόληση της κοινοτικής ζωής μέσα στην μη κοινοτική συνθήκη της πόλης. Με αυτό τον τρόπο δημιουργείται ο όρος «παράδοση» και «παραδοσιακό».

Στον ελλαδικό χώρο αυτή η διαδικασία άρχισε δειλά-δειλά με την δημιουργία του ελλαδικού κράτους, παρουσίασε μεγάλη ανάπτυξη στα τέλη του 19ου αιώνα και κορυφώθηκε στα μέσα του 20ου. Από το 1880 και μετά η οικονομική δραστηριότητα στον ελλαδικό χώρο, αρχίζει να αποκτά έναν προσανατολισμό σε αστικά επαγγέλματα. Σε αυτή την αλλαγή έπαιξε σημαντικό ρόλο και το ζήτημα των «εθνικών γαιών». Πολλοί από τους αγρότες ήταν ακτήμονες, πλήρωναν αρκετούς φόρους και κατέβαλαν ένα μέρος από τη σοδειά τους. Κάποιοι άλλοι ήταν ιδιοκτήτες μικρών εκτάσεων γης και με δυσκολία μπορούσαν να αντεπεξέλθουν. Οπότε, αρκετοί από αυτούς τους ακτήμονες και μικροϊδιοκτήτες γης, «λόγιους» λαογράφους. Τα επεξηγούν, τα αναβαπτίζουν, τα στυλιζάρουν ή τα αφήνουν ως έχουν ανάλογα με την εθνική συμβατότητα.

Το μοντέλο διακυβέρνησης στην παραπάνω περίοδο στηρίζεται πάνω στα εθνικά κράτη. Γέννημα του συγκεκριμένου κυριαρχικού μοντέλου ήταν και η λαογραφία, η οποία επιφορτίζεται στην ανάδειξη του ιδιαίτερου απέναντι στο γενικό. **Με το ξεκίνημα της αστικοποίησης και την αποκοπή του ανθρώπου από την κοινότητα, εμφανίζεται η ταμπέλα τής παράδοσης, με την οποία οι «διαβασμένοι» λαογράφοι επεξηγούν -εθνικά πάντα- την κάθε λαϊκή έκφανση τής υπαίθρου σε αυτούς που ήταν καθ' εαυτό σώμα της, στους «αδιάβαστους».** Το ενδιαφέρον της λαογραφίας, σε όλο τον ευρωπαϊκό χώρο, στράφηκε σε κάθε έθνος ξεχωριστά, αναζητώντας -και πολλές φορές εφευρίσκοντας- τις «ρίζες» του και ερευνώντας την ιδιομορφία του σε σχέση με τα άλλα έθνη, στην βάση της διάκρισης «εμείς και οι ξένοι». Δεν είναι τυχαίο που το λαογραφικό ενδιαφέρον εμφανίζεται στον γερμανικό χώρο την περίοδο των Ναπολεόντειων πολέμων, την στιγμή, δηλαδή, που ο Ναπολέων τον έθετε υπό αμφισβήτηση.

Φολκλόρ και εθνικό κράτος

Με την συγκέντρωση πληθυσμών στις πόλεις και την σχεδόν ταυτόχρονη έναρξη της αναζήτησης και της μελέτης για κάθε τι «παραδοσιακό», έρχεται το φολκλόρ και η αναπαράσταση. **Το φολκλόρ αποτελεί τέκνο της αστικοποίησης και υπηρέτη του εθνικού μοντέλου διακυβέρνησης.** Εκφάνσεις του λαϊκού υπαίθριου-κοινοτικού βίου αποκόπτονται από τον τόπο, τον χρόνο και πολλές φορές από τους ανθρώπους, που τους δίνουν υπόσταση και παρουσιάζονται με την μορφή αναπαράστασης, διαχωρισμένες από το σημείο αναφοράς τους και παρουσιαζόμενες σαν μουσειακά είδη. Η φολκλοροποίηση, αναγκαστικά, στυλιζάρει την παρουσιαζόμενη έκφανση, αφού την μετατρέπει σε προϊόν προς κατανάλωση. Ουσιαστικά, απορροφά και εξαΰλώνει την ουσία αφήνοντας από αυτήν μόνο το κουφάρι. Ο χορός,

η μουσική και διάφορα δρώμενα μετατρέπονται σε «καθαρά» εθνικά προϊόντα, με ρίζες πάντα από την αρχαία Ελλάδα. Εφ' όσον μιλάμε για προϊόντα θα μπορούσαμε να πούμε ότι και στον τομέα του φολκλόρ υπάρχουν «αξιόλογα» και «σκάρτα» προϊόντα. Με τον όρο «αξιόλογα προϊόντα» εννοούμε την κάθε μελετημένη παράσταση που μπορεί να γίνει αφορμή για περαιτέρω εντρύφηση. Παρ' όλα αυτά, δεν παύουμε να μιλάμε για προϊόντα, για κάτι που ποτέ δεν ήταν έτσι, με αποτέλεσμα η κάθε λογής έκφανση του λαϊκού κοινοτικού βίου, να μοιάζει με αρκούδα που χορεύει αλυσοδεμένη στο ρυθμό του αρκουδιάρη, υπό το βλέμμα των θεατών.

Η κατανάλωση και το χρήμα είναι άμεσα συνυφασμένα με αυτές τις παραστάσεις, όπως και η δεδομένη εξάρτηση από το κράτος. **Διάφοροι φορείς, κρατικοί και μη, αναλαμβάνουν την χρηματοδότηση των παραστάσεων, σε κάτι που στον κοινοτικό του χαρακτήρα ήταν εντελώς αποκομμένο από τέτοιες λογικές λειτουργώντας ομαδικά, με κοινό πνεύμα και αλληλέγγυα, για την πραγμάτωσή του.** Κάτι τέτοιο συνέβη και αμέσως μετά την μεταπολίτευση με το νεκρανάστημα της παράδοσης του ρεμπέτικου. Το εθνικό προφίλ την περίοδο εκείνη στυλίζαρε την παράδοση του ρεμπέτικου και το υποδέχτηκε ως είδος με μπόλικη κακογουστιά και κιτς παραστάσεις, που ουδεμίαν σχέση είχαν με αυτό. Πολλοί αριστεροί φοιτητές και μετέπειτα κυβερνώντες με το Πασοκ έψαξαν και βρήκαν, τους γερασμένους και πτυσμένους από τους ίδιους, εκφραστές τους ρεμπέτικου και τους περιέφεραν από εδώ και από εκεί, προσπαθώντας να κερδίσουν πολιτική υπεραξία από κάτι, που από την γέννησή του ως είδος, είχε γραμμένη την πολιτική στα παλιά του τα παπούτσια. Μέχρι τότε το είδος ήταν παραγκωνισμένο, με καμμία αξία μελέτης, λόγω του περιθωριακού του χαρακτήρα και κατακριτέο από όλο το πολιτικό σύστη-

παρέμβαση της κρατικής εξουσίας, που απογυμνώνει και παραλλάσσει τον ρόλο κάθε έκφανσης και την κάνει άμεσα εξαρτώμενη της.

Το έθνικ και η παγκοσμιοποίηση

Από τα μέσα της δεκαετίας του '80 στον ελλαδικό χώρο αρχίζει να χρησιμοποιείται, στον χώρο της μουσικής κυρίως, ο όρος έθνικ. Το έθνικ παρουσιάζει μεγάλη ανάπτυξη κυρίως την δεκαετία του '90 και κρατεί μέχρι και σήμερα. Ο όρος χρησιμοποιείται σε μουσικές που εντάσσουν στοιχεία από διαφορετικές μουσικές εκφάνσεις του κόσμου. Η βασική διαφορά του φολκλόρ με το έθνικ είναι, ότι το πρώτο χρησιμοποιεί το υλικό του αυτούσιο κόβοντας το από το δέντρο, ενώ το δεύτερο το κόβει κομμάτια φτιάχνοντας μια ομοιογενή σούπα ή (στην χειρότερη περίπτωση) δημιουργεί μια σαλάτα με εμφανή όλα τα κομμένα κομμάτια.

Ήδη από την δεκαετία του '80 το μοντέλο κυριαρχίας στον ελλαδικό χώρο τείνει να αλλάξει, αφήνοντας στο περιθώριο το κλειστό κυριαρχικό μοντέλο του έθνους-κράτους, προσανατολιζόμενο σε κάτι πιο ευρύτερο (ΕΟΚ). Στην δεκαετία του '90 αυτό πλέον γίνεται καταφανέστατο με την λεγόμενη «νέα τάξη πραγμάτων» και την επιτάχυνση των διαδικασιών ενοποίησης της κυριαρχίας που εμφανίζεται με την αμφιλεγόμενη και παραπλανητική πινακίδα της «παγκοσμιοποίησης». **Η παραπάνω αλλαγή στο κυριαρχικό μοντέλο, αναπόφευκτα επηρεάζει και την μουσική κουλτούρα των λαών, που με έναν ορισμένο τρόπο διευρύνεται και «παγκοσμιοποιείται».**

Η είσοδος και η ανάπτυξη του έθνικ στον ελλαδικό χώρο παρουσιάζει χρονολο-

που πήρε, βάζοντας την δικιά του πινελιά σε αυτή την διαδικασία της παράδοσης, κρίνεται από τον χορευτή και τον ακροατή με βάση τοπικά στοιχεία συμπεριφοράς στην κοινότητα και μουσικά ιδιώματα που συνθέτουν τον τόπο. Ο ίδιος οργανοπαίχτης ως έθνικ εκθέτει τον εαυτό του στο κέρδος και η αποτυχία ή επιτυχία του κρίνεται από τελείως διαφορετικούς και απρόσωπους παράγοντες, που δεν έχουν να κάνουν με την μουσική και την αλληλεπίδρασή της με τους ανθρώπους. Βέβαια, στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι στο έθνικ σίγουρα υπάρχουν και αισθητικά αποτελέσματα που συνηγορούν στο ότι οι καλλιτέχνες είναι βαθιά γνώστες της σύντηξης που θέλουν να δημιουργήσουν. Παρ' όλα αυτά, η παραπάνω διαδικασία θα συνεχίσει να υπάρχει μόνο εάν η δισκογραφική εταιρία το επιθυμεί και μόνο εάν η μόδα συνεχίσει να υπάρχει, καθιστώντας το είδος άμεσα εξαρτώμενο από το χρήμα, την μόδα και το μάρκετινγκ.

Η ομογενοποίηση που πλασάρει η παγκόσμια κυριαρχία έχει επεκταθεί σε σημείο που τείνει να διαμορφωθεί μια ενιαία παγκόσμια «κουλτούρα», που θα είναι

εντρύφηση. Παρ' όλα αυτά, δεν παύουμε να μιλάμε για προϊόντα, για κάτι που ποτέ δεν ήταν έτσι, με αποτέλεσμα η κάθε λογής έκφανση του λαϊκού κοινοτικού βίου, να μοιάζει με αρκούδα που χορεύει αλυσοδεμένη στο ρυθμό του αρκουδιάρη, υπό το βλέμμα των θεατών.

Η κατανάλωση και το χρήμα είναι άμεσα συνυφασμένα με αυτές τις παραστάσεις, όπως και η δεδομένη εξάρτηση από το κράτος. **Διάφοροι φορείς, κρατικοί και μη, αναλαμβάνουν την χρηματοδότηση των παραστάσεων, σε κάτι που στον κοινοτικό του χαρακτήρα ήταν εντελώς αποκομμένο από τέτοιες λογικές λειτουργώντας ομαδικά, με κοινό πνεύμα και αλληλέγγυα, για την πραγμάτωσή του.** Κάτι τέτοιο συνέβη και αμέσως μετά την μεταπολίτευση με το νεκρανάστημα της παράδοσης του ρεμπέτικου. Το εθνικό προφίλ την περίοδο εκείνη στυλίζαρε την παράδοση του ρεμπέτικου και το υποδέχτηκε ως είδος με μπόλικη κακογουστιά και κιτς παραστάσεις, που ουδεμίαν σχέση είχαν με αυτό. Πολλοί αριστεροί φοιτητές και μετέπειτα κυβερνώντες με το Πασοκ έψαξαν και βρήκαν, τους γερασμένους και πτυσμένους από τους ίδιους, εκφραστές τους ρεμπέτικου και τους περιέφεραν από εδώ και από εκεί, προσπαθώντας να κερδίσουν πολιτική υπεραξία από κάτι, που από την γέννησή του ως είδος, είχε γραμμένη την πολιτική στα παλιά του τα παπούτσια. Μέχρι τότε το είδος ήταν παραγκωνισμένο, με καμμία αξία μελέτης, λόγω του περιθωριακού του χαρακτήρα και κατακριτέο από όλο το πολιτικό σύστη-

Από τα μέσα της δεκαετίας του '80 στον ελλαδικό χώρο αρχίζει να χρησιμοποιείται, στον χώρο της μουσικής κυρίως, ο όρος έθνικ. Το έθνικ παρουσιάζει μεγάλη ανάπτυξη κυρίως την δεκαετία του '90 και κρατεί μέχρι και σήμερα. Ο όρος χρησιμοποιείται σε μουσικές που εντάσσουν στοιχεία από διαφορετικές μουσικές εκφάνσεις του κόσμου. Η βασική διαφορά του φολκλόρ με το έθνικ είναι, ότι το πρώτο χρησιμοποιεί το υλικό του αυτούσιο κόβοντας το από το δέντρο, ενώ το δεύτερο το κόβει κομμάτια φτιάχνοντας μια ομοιογενή σούπα ή (στην χειρότερη περίπτωση) δημιουργεί μια σαλάτα με εμφανή όλα τα κομμένα κομμάτια.

Ήδη από την δεκαετία του '80 το μοντέλο κυριαρχίας στον ελλαδικό χώρο τείνει να αλλάξει, αφήνοντας στο περιθώριο το κλειστό κυριαρχικό μοντέλο του έθνους-κράτους, προσανατολιζόμενο σε κάτι πιο ευρύτερο (ΕΟΚ). Στην δεκαετία του '90 αυτό πλέον γίνεται καταφανέστατο με την λεγόμενη «νέα τάξη πραγμάτων» και την επιτάχυνση των διαδικασιών ενοποίησης της κυριαρχίας που εμφανίζεται με την αμφιλεγόμενη και παραπλανητική πινακίδα της «παγκοσμιοποίησης». **Η παραπάνω αλλαγή στο κυριαρχικό μοντέλο, αναπόφευκτα επηρεάζει και την μουσική κουλτούρα των λαών, που με έναν ορισμένο τρόπο διευρύνεται και «παγκοσμιοποιείται».**

Η είσοδος και η ανάπτυξη του έθνικ στον ελλαδικό χώρο παρουσιάζει χρονολογική συνάφεια με τους σχεδιασμούς και τα βήματα της κυριαρχίας. Είναι συνδεδεμένο με την λεγόμενη παγκοσμιοποίηση όχι μόνο γιατί είναι δημιουργημένο από αυτή, αλλά και επειδή ακολουθεί όλα τα χαρακτηριστικά της. Το έθνικ είναι τέκνο μεγάλων πολυεθνικών δισκογραφικών εταιρειών, που μέσα από συγκεκριμένους κανόνες μάρκετινγκ μεταπλάθουν ένα πρωτογενές μουσικό υλικό δημιουργώντας ένα υβρίδιο. **Ο μουσικός φορέας της πρωτογενούς κουλτούρας έχει παύσει να έρχεται σε διάδραση με την κοινότητά του, η διαλεκτική έδωσε την θέση της στην εφαρμογή καταναλωτικών κανόνων δισκογραφικών**

απρόσωπους παράγοντες, που δεν έχουν να κάνουν με την μουσική και την αλληλεπίδρασή της με τους ανθρώπους. Βέβαια, στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι στο έθνικ σίγουρα υπάρχουν και αισθητικά αποτελέσματα που συνηγορούν στο ότι οι καλλιτέχνες είναι βαθιά γνώστες της σύντηξης που θέλουν να δημιουργήσουν. Παρ' όλα αυτά, η παραπάνω διαδικασία θα συνεχίσει να υπάρχει μόνο εάν η δισκογραφική εταιρία το επιθυμεί και μόνο εάν η μόδα συνεχίσει να υπάρχει, καθιστώντας το είδος άμεσα εξαρτώμενο από το χρήμα, την μόδα και το μάρκετινγκ.

Η ομογενοποίηση που πλασάρει η παγκόσμια κυριαρχία έχει επεκταθεί σε σημείο που τείνει να διαμορφωθεί μια ενιαία παγκόσμια «κουλτούρα», που θα είναι άμεσα κατευθυνόμενη μέσω της μόδας, της μουσικής, του χορού, υπό την ομπρέλα της κατανάλωσης. Μέσα σ' αυτό το πνιγηρό και αλλοτριωτικό περιβάλλον, οι περισσότερες ιδιαιτερότητες που θα παραμείνουν και πολλές που έχουν παραμείνει, θα είναι κατ' επίφαση, άοσμες και άχρωμες εσωτερικά, αποτελούμενες μόνο από νότες, βήματα και παραδοσιακές στολές ραμμένες από ανήλικους ασιάτες. Από όλα αυτά θα έχει εξαφανιστεί η βάση που είναι ο άνθρωπος και η κοινοτική του συμβίωση, που γεννούσε και έθετε σε λειτουργία την διαδικασία της κουλτούρας και στην θέση του ανθρώπου και της κοινοτικής συμβίωσης βρίσκονται οι πολυεθνικές που γεννούν παραδόσεις, συνήθειες και κουλτούρες. Μέσα σ' αυτό τον παγκοσμιοποιημένο ορυμαγδό σε όλο τον κόσμο υπάρχουν ψήγματα που μαρτυρούν την συνέχεια της κοινοτικής συμβίωσης,

εκφραστές τους ρεμπέτικου και τους περιέφεραν από εδώ και από εκεί, προσπαθώντας να κερδίσουν πολιτική υπεραξία από κάτι, που από την γέννησή του ως είδος, είχε γραμμένη την πολιτική στα παλιά του τα παπούτσια. Μέχρι τότε το είδος ήταν παραγκωνισμένο, με καμμία αξία μελέτης, λόγω του περιθωριακού του χαρακτήρα και κατακριτέο από όλο το πολιτικό σύστη-

μα της αριστεράς και της δεξιάς. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι σαφώς και δεν αναζητούμε το «αυθεντικό», δεδομένου ότι αυτό δεν υπάρχει, καθώς συναλλάσσεται συνέχεια με την εκάστοτε κοινωνική ή κοινοτική πραγματικότητα, αλλά καταδεικνύουμε την μοντέλο του έθνους-κράτους, προσανατολιζόμενο σε κάτι πιο ευρύτερο (ΕΟΚ). Στην δεκαετία του '90 αυτό πλέον γίνεται καταφανέστατο με την λεγόμενη «νέα τάξη πραγμάτων» και την επιτάχυνση των διαδικασιών ενοποίησης της κυριαρχίας που εμφανίζεται με την αμφιλεγόμενη και παραπλανητική πινακίδα της «παγκοσμιοποίησης». **Η παραπάνω αλλαγή στο κυριαρχικό μοντέλο, αναπόφευκτα επηρεάζει και την μουσική κουλτούρα των λαών, που με έναν ορισμένο τρόπο διευρύνεται και «παγκοσμιοποιείται».**

Η είσοδος και η ανάπτυξη του έθνικ στον ελλαδικό χώρο παρουσιάζει χρονολογική συνάφεια με τους σχεδιασμούς και τα βήματα της κυριαρχίας. Είναι συνδεδεμένο με την λεγόμενη παγκοσμιοποίηση όχι μόνο γιατί είναι δημιουργημένο από αυτή, αλλά και επειδή ακολουθεί όλα τα χαρακτηριστικά της. Το έθνικ είναι τέκνο μεγάλων πολυεθνικών δισκογραφικών εταιρειών, που μέσα από συγκεκριμένους κανόνες μάρκετινγκ μεταπλάθουν ένα πρωτογενές μουσικό υλικό δημιουργώντας ένα υβρίδιο. **Ο μουσικός φορέας της πρωτογενούς κουλτούρας έχει παύσει να έρχεται σε διάδραση με την κοινότητά του, η διαλεκτική έδωσε την θέση της στην εφαρμογή καταναλωτικών κανόνων δισκογραφικών εταιριών.** Οι καλλιτέχνες πλέον κρίνονται από κανόνες, που τις περισσότερες φορές ουδεμία σχέση έχουν με την τέχνη τους. Αποκομμένοι, λοιπόν, από την διαρκή κοινοτική διάδραση, κρίνονται επιτυχείς ή αποτυχημένοι ανάλογα με το πόσο καλό μάνατζερ έχουν προσλάβει. Σαν προϊόν μάρκετινγκ το έθνικ είναι ενταγμένο στα πλαίσια της μόδας και της κατανάλωσης, δημιουργώντας την ψευδή συναίσθηση ότι ο ακροατής ανήκει σε κάτι μεγαλύτερο και παγκόσμιο, ενώ ουσιαστικά είναι υποχείριο και το μόνο που τον σπρώχνουν να κατανοήσει είναι το ποιος είναι το αφεντικό. Ένας οργανοπαίχτης που έχει γαλουχηθεί μέσα στα πανηγύρια του χωριού του, μαθαίνοντας από τους μεγαλύτερους οργανοπαίχτες και εξελίσσοντας αυτά

είναι βαθιά γνώστες της σύντηξης που θέλουν να δημιουργήσουν. Παρ' όλα αυτά, η παραπάνω διαδικασία θα συνεχίσει να υπάρχει μόνο εάν η δισκογραφική εταιρία το επιθυμεί και μόνο εάν η μόδα συνεχίσει να υπάρχει, καθιστώντας το είδος άμεσα εξαρτώμενο από το χρήμα, την μόδα και το μάρκετινγκ.

Η ομογενοποίηση που πλασάρει η παγκόσμια κυριαρχία έχει επεκταθεί σε σημείο που τείνει να διαμορφωθεί μια ενιαία παγκόσμια «κουλτούρα», που θα είναι άμεσα κατευθυνόμενη μέσω της μόδας, της μουσικής, του χορού, υπό την ομπρέλα της κατανάλωσης. Μέσα σ' αυτό το πνιγηρό και αλλοτριωτικό περιβάλλον, οι περισσότερες ιδιαιτερότητες που θα παραμείνουν και πολλές που έχουν παραμείνει, θα είναι κατ' επίφαση, άοσμες και άχρωμες εσωτερικά, αποτελούμενες μόνο από νότες, βήματα και παραδοσιακές στολές ραμμένες από ανήλικους ασιάτες. Από όλα αυτά θα έχει εξαφανιστεί η βάση που είναι ο άνθρωπος και η κοινοτική του συμβίωση, που γεννούσε και έθετε σε λειτουργία την διαδικασία της κουλτούρας και στην θέση του ανθρώπου και της κοινοτικής συμβίωσης βρίσκονται οι πολυεθνικές που γεννούν παραδόσεις, συνήθειες και κουλτούρες. Μέσα σ' αυτό τον παγκοσμιοποιημένο ορυμαγδό σε όλο τον κόσμο υπάρχουν ψήγματα που μαρτυρούν την συνέχεια της κοινοτικής συμβίωσης. **Ακόμα και στον ελλαδικό χώρο υπάρχουν μικρά πανηγύρια και δρώμενα που βρίσκονται μακριά από καταναλωτικές και μοδάτες λογικές, μαρτυρώντας την ιδιαιτερότητα της δικής τους κοινοτικής ταυτότητας και συνεχίζοντας με πείσμα την προγονική τους κοινοτική γραμμή, σε αφιλόξενο περιβάλλον και καιρούς δίσεκτους.**

Ελευθερόκοκκος

Σημ. Οι φωτογραφίες απεικονίζουν αποκριάτικο δρώμενο ευετηρίας (για να πάει καλά ο χρόνος στην κοινότητα) στο χωριό Νέδουσα Μεσσηνίας στον Ταΰγετο.

(β' μέρος) Η Σημειωτική του Κλουβιού για τα Πουλιά

ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΛΟΥΒΙΟΥ

«Ο Θεός αγαπούσε τα πουλιά και εφηύρε τα δέντρα. Ο άνθρωπος αγαπούσε τα πουλιά και εφηύρε τα κλουβιά» (Jacques Deval)

Φαίνεται ότι είχαμε πάντα έναν ενθουσιασμό για τα κλουβιά των πουλιών ή ίσως, για τα πουλιά μέσα σε κλουβιά. **Ένα από τα πρώτα «κλουβιά για πουλιά» χτίστηκε από τους ινδιάνους Paquime, στον ποταμό Casas Grandes, της προ-Κολομβιανής κοινότητας Puebloan, όπου γύρω στα 900-1340 ν.χ. έκαναν αναπαραγωγή του κόκκινου παπαγάλου Μακάο (Αρά), σε ένα ειδικό κτίσμα για αυτή τη λειτουργία. Οι αρχαίοι Έλληνες, οι Ρωμαίοι, οι Βυζαντινοί έχουν όλοι παραδείγματα με πουλιά σε κλουβιά στη λογοτεχνία και την κεραμική τους.**

«Έχουμε αρχίσει να περιορίζουμε στη φυλακή τα ζώα στα οποία είχε παραχωρηθεί η φύση του ουρανού.» (Πλίνιος)

Ώσπου να φθάσουμε στην Ρωμαϊκή Δημοκρατία, υπήρξε μια αυξανόμενη τάση έκθεσης συλλογών μεταξύ της αριστοκρατίας. Η διασύνδεση του **κύρους** με τον συμβολισμό του κλουβιού για πουλιά επιβιώνει ως σήμερα. Ο Φρέντερικ Τζόουνς πιστεύει ότι τα ωδικά πτηνά μέσα σε σπίτια ήταν κάτι μοναδικά ρωμαϊκό:

Από την ύστερη Δημοκρατία κι έπειτα, υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία στην Ρωμαϊκή Δημοκρατία για κλουβιά πουλιών, ως χαρακτηριστικό διακοσμητικό στοιχείο εσωτερικού χώρου, τόσο στην πεζογραφία και την ποίηση, όσο και σε μια ποικιλία μουσικών ειδών, αλλά και σε περιορισμένο αριθμό στη ρωμαϊκή τέχνη. Το φαινόμενο αυτό είναι κάτι νέο και εμφανώς Ρωμαϊκό. Προχωρώντας στον **13ο αιώνα**, μπορούμε να βρούμε κλουβιά πουλιών σε ευφάνταστες σκηνές (βλέπε χειρόγραφο MS Bodley 764).

Ο Richard Randall πιστεύει ότι: «Το ενδιαφέρον για παράξενα και πολύχρωμα πουλιά και ζώα στη μεσαιωνική δυτική Ευρώπη ήταν μια έκφραση του ενθουσιασμού για το ασυνήθιστο, τα τέρατα, για το παράξενο τρόπος για τη δημιουργία μιας διαφορετικής ατμόσφαιρας σε ένα σπίτι. Είναι επίσης πιθανό ότι υπήρχαν περισσότερο πρακτικοί λόγοι για την ύπαρξη πουλιών σε κλουβιά, εκτός από την αισθητική. Ήταν επίσης ένα φορητό κελάρι: «Οι γυρολόγοι πουλούσαν κλουβιά κατά μήκος των δρόμων, καθώς και πουλιά, και οι μάγειρες διατηρούσαν πουλερικά που τα πάχαιναν μέσα σε αυτά έξω από τα κελάρια τους».

Τα κλουβιά πουλιών είναι μια **παγκόσμια μορφή τέχνης**. Είναι εύκολο να εντοπιστούν πολλές διαφορετικές παραδόσεις των πρώτων κλουβιών για πουλιά:

Υπάρχουν πολλά σάιτ αφιερωμένα στις πιο σύγχρονες μορφές κλουβιών για πουλιά στο διαδίκτυο- τόσα πολλά που δεν είναι απαραίτητη αυτή η συζήτηση με παραδείγματα της διεισδυτικότητας τους στους πολιτισμούς. Παρά ταύτα, μπορούμε να κάνουμε δύο παρατηρήσεις σχετικά με το ρόλο τους.

1. Πολλές δυτικές κουλτούρες έχουν σταματήσει σε μεγάλο βαθμό τη διατήρηση πουλιών σε κλουβιά για φαγητό, ενώ αυτό αποτελεί ακόμη παράδοση στην Ανατολή. **Αυτό μπορεί να καταδείξει το πως αντιλαμβάνονται οι δυτικοί πολιτισμοί το κλουβί ως αντικείμενο κύρους παρά ως ένα χρηστικό αντικείμενο.**

2. Η χρήση του «καναρινιού σε κλουβί», που λειτουργούσε ως **σύστημα προειδοποίησης στα ορυχεία,** για τοξικά αέρια, σταμάτησε το 1986.

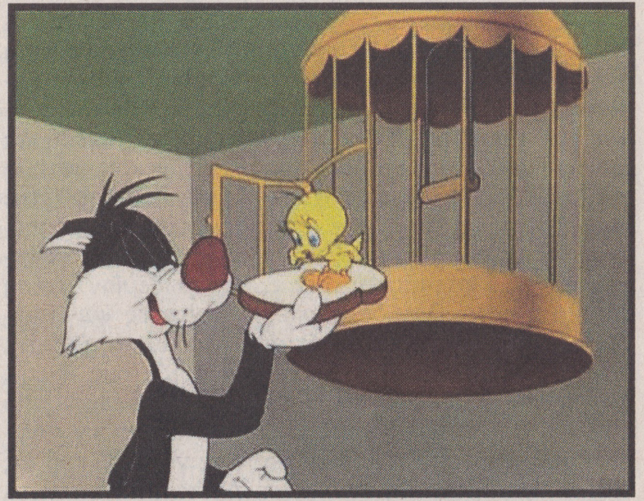
Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν φυλακίζουμε πλέον πουλιά. Τα Ηνωμένα Έθνη εκτιμούν ότι υπάρχουν περισσότερα από **21 δισεκατομμύρια κοτόπουλα** στον πλανήτη σήμερα, με τη συντριπτική πλειοψηφία αυτών να βρίσκονται σε κλουβιά.

Η γοητεία των εξωτικών πουλιών αποτελεί σήμερα μέρος μιας παράνομης επιχείρησης ενός δισεκατομμυρίου δολαρίων.

Το παράνομο εμπόριο άγριας ζωής είναι σήμερα η τέταρτη πιο προσοδοφόρα επιχείρηση του διεθνούς εγκλήματος μετά τα ναρκωτικά, τα όπλα και την εμπορία ανθρώπων. Εκτιμάται μεταξύ 10 και 20 δισεκατομμύρια δολάρια κάθε χρόνο, αν και μεγάλο μέρος από αυτό το εμπόριο προορίζεται για συλλογή τμημάτων του σώματος των ζώων για τις ασιατικές αγορές για

ΓΙΑΤΙ ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ;

Έχουν μήπως έναν ιδιαίτερο συμβολισμό εδώ; Ενώ εστιάσαμε σε ένα τύπο κλουβιού, υπάρχουν εδραιωμένες παραδόσεις με κλουβιά για πεταλούδες ή καλλιέργειες για πεταλούδες, φάρμες, (κλουβιά ενυδρεία για ψάρια). **Ωστόσο, φαίνεται να υπάρχει φυσική σύνδεση στην καταλληλότητα των πουλιών να βρίσκονται σε κλουβιά στα πολιτιστικά χρονικά.**

Ο λόγος που τα πουλιά έχουν τόσο έντονη απήχηση έχει διερευνηθεί από τον Leonard Lutwack:

«... Από όλα τα άγρια ζώα, το πουλί ήταν πάντα πιο κοντά στην ανθρωπότητα επειδή μεγάλο μέρος της ζωής του μπορεί εύκολα να παρατηρηθεί και να εκτιμηθεί. Η ικανότητα πτήσης και το κελάηδισμα κάνουν εξαιρετικά αισθητή την παρουσία των πουλιών σε κάθε είδους περιβάλλον... αυτά είναι τα χαρακτηριστικά που τα καθιστούν οικεία σε μας, η πτήση και το κελάηδισμα- εξακολουθούν να διατηρούν έναν αέρα μυστηρίου που ξεχωρίζει τα πουλιά από τα άλλα ζώα. [Αυτή] η οικειότητα και η υπερβατικότητα [έχουν] προσδώσει στα πουλιά ένα ευρύτερο φάσμα εννοιών και συμβολισμού στη λογοτεχνία περισσότερο από

κλουβιά. Ένα από τα πρώτα «κλουβιά για πουλιά» χτίστηκε από τους ινδιάνους Paquime, στον ποταμό Casas Grandes, της προ-Κολομβιανής κοινότητας Puebloan, όπου γύρω στα 900-1340 ν.χ. έκαναν αναπαραγωγή του κόκκινου παπαγάλου Μακάο (Αρά), σε ένα ειδικό κτίσμα για αυτή τη λειτουργία. Οι αρχαίοι Έλληνες, οι Ρωμαίοι, οι Βυζαντινοί έχουν όλοι παραδείγματα με πουλιά σε κλουβιά στη λογοτεχνία και την κεραμική τους.

«Έχουμε αρχίσει να περιορίζουμε στη φυλακή τα ζώα στα οποία είχε παραχωρηθεί η φύση του ουρανού.» (Πλίνιος)

Ώσπου να φθάσουμε στην Ρωμαϊκή Δημοκρατία, υπήρξε μια αυξανόμενη τάση έκθεσης συλλογών μεταξύ της αριστοκρατίας. Η διασύνδεση του **κύρους** με τον συμβολισμό του κλουβιού για πουλιά επιβιώνει ως σήμερα. Ο Φρέντερικ Τζόουνς πιστεύει ότι τα ωδικά πτηνά μέσα σε σπίτια ήταν κάτι μοναδικά ρωμαϊκό:

Από την ύστερη Δημοκρατία κι έπειτα, υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία στην Ρωμαϊκή Δημοκρατία για κλουβιά πουλιών, ως χαρακτηριστικό διακοσμητικό στοιχείο εσωτερικού χώρου, τόσο στην πεζογραφία και την ποίηση, όσο και σε μια ποικιλία μουσικών ειδών, αλλά και σε περιορισμένο αριθμό στη ρωμαϊκή τέχνη. Το φαινόμενο αυτό είναι κάτι νέο και εμφανώς Ρωμαϊκό. Προχωρώντας στον **13ο αιώνα**, μπορούμε να βρούμε κλουβιά πουλιών σε ευφάνταστες σκηνές (βλέπε χειρόγραφο MS Bodley 764).

Ο Richard Randall πιστεύει ότι: «Το ενδιαφέρον για παράξενα και πολύχρωμα πουλιά και ζώα στη μεσαιωνική δυτική Ευρώπη ήταν μια έκφραση του ενθουσιασμού για το ασυνήθιστο, τα τέρατα, για το παράξενο και το εξωτικό». **Εκείνη την εποχή, όλο και περισσότερο αναφέρονται τα πουλιά σε κλουβιά ως μέρος των εξόδων και των λογαριασμών των αποθεμάτων στα κάστρα της Ευρώπης.**

Τα κλουβιά για πουλιά συνέχισαν να είναι ένα σύμβολο κύρους κατά τον 17ο και τον 18ο αιώνα τόσο στην Δύση όσο και την Ανατολή.

Ένας τρόπος αντίληψης της παρουσίας τους είναι ότι μιλούσαν για την κοσμικότητα των ιδιοκτητών τους. Παρά το γεγονός ότι ήταν αποδεκτά ως σύμβολα κύρους, η παρουσία τους ήταν κίνητρο από μόνο του, σε πολλές πολιτιστικές τάσεις. Τα περισσότερα έργα ζωγραφικής της εποχής τα δείχνουν ως αντικείμενα με εξέχουσα θέση και νόημα μέσα στις συνθέσεις. Σε έναν κόσμο χωρίς ραδιόφωνο, θα μπορούσε να είναι ένας

Τα κλουβιά πουλιών είναι μια **παγκόσμια μορφή τέχνης**. Είναι εύκολο να εντοπιστούν πολλές διαφορετικές παραδόσεις των πρώτων κλουβιών για πουλιά:

Υπάρχουν πολλά σάιτ αφιερωμένα στις πιο σύγχρονες μορφές κλουβιών για πουλιά στο διαδίκτυο- τόσα πολλά που δεν είναι απαραίτητη αυτή η συζήτηση με παραδείγματα της διεισδυτικότητας τους στους πολιτισμούς. Παρά ταύτα, μπορούμε να κάνουμε δύο παρατηρήσεις σχετικά με το ρόλο τους.

1. Πολλές δυτικές κουλτούρες έχουν σταματήσει σε μεγάλο βαθμό τη διατήρηση πουλιών σε κλουβιά για φαγητό, ενώ αυτό αποτελεί ακόμη παράδοση στην Ανατολή. **Αυτό μπορεί να καταδείξει το πως αντιλαμβάνονται οι δυτικοί πολιτισμοί το κλουβί ως αντικείμενο κύρους παρά ως ένα χρηστικό αντικείμενο.**

2. Η χρήση του «καναρινιού σε κλουβί», που λειτουργούσε ως **σύστημα προειδοποίησης στα ορυχεία**, για τοξικά αέρια, σταμάτησε το 1986.

Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν φυλακίζουμε πλέον πουλιά. Τα Ηνωμένα Έθνη εκτιμούν ότι υπάρχουν περισσότερα από **21 δισεκατομμύρια κοτόπουλα** στον πλανήτη σήμερα, με τη συντριπτική πλειοψηφία αυτών να βρίσκονται σε κλουβιά.

Η γοητεία των εξωτικών πουλιών αποτελεί σήμερα μέρος μιας παράνομης επιχείρησης ενός δισεκατομμυρίου δολαρίων.

Το παράνομο εμπόριο άγριας ζωής είναι σήμερα η τέταρτη πιο προσοδοφόρα επιχείρηση του διεθνούς εγκλήματος μετά τα ναρκωτικά, τα όπλα και την εμπορία ανθρώπων. Εκτιμάται μεταξύ 10 και 20 δισεκατομμύρια δολάρια κάθε χρόνο, αν και μεγάλο μέρος από αυτό το εμπόριο προορίζεται για συλλογή τμημάτων του σώματος των ζώων για τις ασιατικές αγορές για «φυσικές θεραπείες». Πολλές χώρες, όπως η Αυστραλία και Νοτιοαφρικάνικα κράτη προσπαθούν να ελέγξουν αυτό το παράνομο εμπόριο πουλιών.

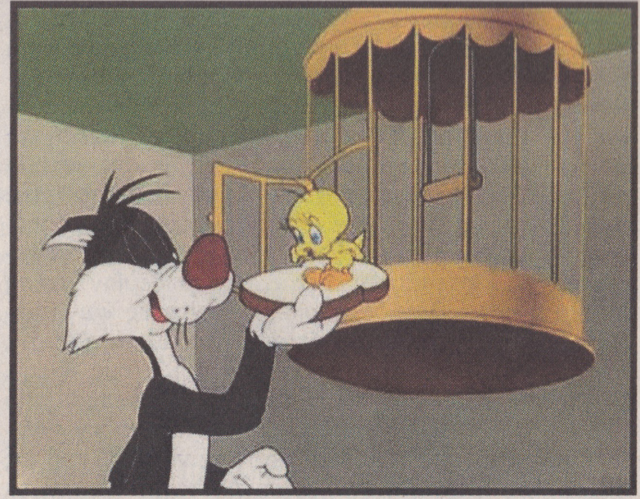
ΤΙ ΣΥΜΒΟΛΙΖΕΙ ΕΝΑ ΚΛΟΥΒΙ ΓΙΑ ΠΟΥΛΙΑ;

Σε πολλά συστήματα αξιών και θρησκειών, το πουλί είναι το σύμβολο της ψυχής. Έτσι, ένα πουλί μέσα σε κλουβί απευθύνεται σε μια άρρωστη εσωτερική ζωή ή ψυχή. Αυτή ήταν μια σκέψη που εκφράστηκε από τον Carl Jung, όσον αφορά την ανάδειξη της αίσθησης του εγκλωβισμένου πνεύματος:

«Τι χρησιμότητα έχει τώρα η υψηλή θέση του και ο ανοιχτός ορίζοντας του, όταν ίδια η αγαπημένη του ψυχή μαραζώνει στη φυλακή;»

Αυτή η αίσθηση της χαμένης ελευθερίας πλησιάζει την ανάλυση ονείρων με κλουβιά πουλιών, όπου το πουλί είναι το σύμβολο της εσωτερικής ελευθερίας μας. Όταν δίνουμε την ελευθερία στο πουλί στα όνειρά μας αισθανόμαστε ελαφρύτερα. Όταν σκεφτόμαστε τα πουλιά, πολλά από τα γλωσσικά ιδιώματά μας αναφέρονται στην ελευθερία τους: ελεύθερος / η σαν πουλί,

ρία στα πολιτιστικά χρονικά.

Ο λόγος που τα πουλιά έχουν τόσο έντονη απήχηση έχει διερευνηθεί από τον Leonard Lutwack:

«... Από όλα τα άγρια ζώα, το πουλί ήταν πάντα πιο κοντά στην ανθρωπότητα επειδή μεγάλο μέρος της ζωής του μπορεί εύκολα να παρατηρηθεί και να εκτιμηθεί. Η ικανότητα πτήσης και το κελάηδισμα κάνουν εξαιρετικά αισθητή την παρουσία των πουλιών σε κάθε είδους περιβάλλον... αυτά είναι τα χαρακτηριστικά που τα καθιστούν οικεία σε μας, η πτήση και το κελάηδισμα- εξακολουθούν να διατηρούν έναν αέρα μυστηρίου που ξεχωρίζει τα πουλιά από τα άλλα ζώα. [Αυτή] η οικειότητα και η υπερβατικότητα [έχουν] προσδώσει στα πουλιά ένα ευρύτερο φάσμα εννοιών και συμβολισμού στη λογοτεχνία περισσότερο από κάθε άλλο ζώο.»

Ίσως είναι αυτή η ταύτιση με τα ίδια τα πουλιά που έχει οδηγήσει σε περισσότερες αρχιτεκτονικές μορφές κλουβιών - σαν να ήταν άνθρωποι. Παρά το γεγονός ότι αυτό αντανακλά, επίσης, μια προβολή της δικής μας αστικής ζωής - ότι τα σπίτια μας είναι κλουβιά, όπως συζητήθηκε παραπάνω.

Μια κεντρική θεώρηση, είναι ότι αυτή η στενή σχέση με τον άνθρωπο φαίνεται να καθοδηγείται περισσότερο από τους ήχους που κάνουν τα πουλιά πάρα από την εμφάνισή τους. Στη Νοτιοανατολική Ασία, μπορούμε να δούμε πολιτιστικά φεστιβάλ που γιορτάζουν αυτή τη φύση τραγουδιού.

Δεν είναι μόνο το τραγούδι. Ως κοινωνικά ζώα τρέφουμε έναν ιδιαίτερο ενθουσιασμό για το μόνο ζώο που μπορεί να «μιλήσει» σαν εμάς, γεγονός που έχει αποτελέσει χιουμοριστικό θέμα της λαϊκής κουλτούρας.

Στο άλλο άκρο, αυτό της «υψηλής» κουλτούρας, ο Μότσαρτ είχε μια ιδιαίτερη σχέση με ένα κατοικίδιο ψαρόνι που τον ενέπνεε. Στις 27 Μαΐου του 1784 αγόρασε το ψαρόνι του και τρία χρόνια μετά το έθαψε με μεγάλη επισημότητα και τιμές. Το ψαρόνι του Μότσαρτ

υπήρξε μια αυξανόμενη τάση έκθεσης συλλογών μεταξύ της αριστοκρατίας. Η διασύνδεση του **κύρους** με τον συμβολισμό του κλουβιού για πουλιά επιβιώνει ως σήμερα. Ο Φρέντερικ Τζόουνς πιστεύει ότι τα ωδικά πτηνά μέσα σε σπίτια ήταν κάτι μοναδικά ρωμαϊκό:

Από την ύστερη Δημοκρατία κι έπειτα, υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία στην Ρωμαϊκή Δημοκρατία για κλουβιά πουλιών, ως χαρακτηριστικό διακοσμητικό στοιχείο εσωτερικού χώρου, τόσο στην πεζογραφία και την ποίηση, όσο και σε μια ποικιλία μουσικών ειδών, αλλά και σε περιορισμένο αριθμό στη ρωμαϊκή τέχνη. Το φαινόμενο αυτό είναι κάτι νέο και εμφανώς Ρωμαϊκό. Προχωρώντας στον **13ο αιώνα**, μπορούμε να βρούμε κλουβιά πουλιών σε ευφάνταστες σκηνές (βλέπε χειρόγραφο MS Bodley 764).

Ο Richard Randall πιστεύει ότι: «Το ενδιαφέρον για παράξενα και πολύχρωμα πουλιά και ζώα στη μεσαιωνική δυτική Ευρώπη ήταν μια έκφραση του ενθουσιασμού για το ασυνήθιστο, τα τέρατα, για το παράξενο και το εξωτικό». **Εκείνη την εποχή, όλο και περισσότερο αναφέρονται τα πουλιά σε κλουβιά ως μέρος των εξόδων και των λογαριασμών των αποθεμάτων στα κάστρα της Ευρώπης.**

Τα κλουβιά για πουλιά συνέχισαν να είναι ένα σύμβολο κύρους κατά τον 17ο και τον 18ο αιώνα τόσο στην Δύση όσο και την Ανατολή.

Ένας τρόπος αντίληψης της παρουσίας τους είναι ότι μιλούσαν για την κοσμικότητα των ιδιοκτητών τους. Παρά το γεγονός ότι ήταν αποδεκτά ως σύμβολα κύρους, η παρουσία τους ήταν κίνητρο από μόνο του, σε πολλές πολιτιστικές τάσεις. Τα περισσότερα έργα ζωγραφικής της εποχής τα δείχνουν ως αντικείμενα με εξέχουσα θέση και νόημα μέσα στις συνθέσεις. Σε έναν κόσμο χωρίς ραδιόφωνο, θα μπορούσε να είναι ένας

μενο κύρους παρά ως ένα χρηστικό αντικείμενο.

2. Η χρήση του «καναρινιού σε κλουβί», που λειτουργούσε ως **σύστημα προειδοποίησης στα ορυχεία**, για τοξικά αέρια, σταμάτησε το 1986.

Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν φυλακίζουμε πλέον πουλιά. Τα Ηνωμένα Έθνη εκτιμούν ότι υπάρχουν περισσότερα από **21 δισεκατομμύρια κοτόπουλα** στον πλανήτη σήμερα, με τη συντριπτική πλειοψηφία αυτών να βρίσκονται σε κλουβιά.

Η γοητεία των εξωτικών πουλιών αποτελεί σήμερα μέρος μιας παράνομης επιχείρησης ενός δισεκατομμυρίου δολαρίων.

Το παράνομο εμπόριο άγριας ζωής είναι σήμερα η τέταρτη πιο προσοδοφόρα επιχείρηση του διεθνούς εγκλήματος μετά τα ναρκωτικά, τα όπλα και την εμπορία ανθρώπων. Εκτιμάται μεταξύ 10 και 20 δισεκατομμύρια δολάρια κάθε χρόνο, αν και μεγάλο μέρος από αυτό το εμπόριο προορίζεται για συλλογή τμημάτων του σώματος των ζώων για τις ασιατικές αγορές για «φυσικές θεραπείες». Πολλές χώρες, όπως η Αυστραλία και Νοτιοαφρικάνικα κράτη προσπαθούν να ελέγξουν αυτό το παράνομο εμπόριο πουλιών.

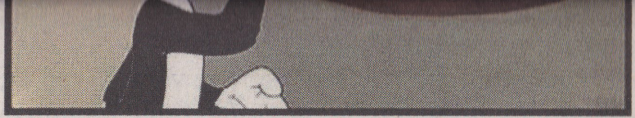
ΤΙ ΣΥΜΒΟΛΙΖΕΙ ΕΝΑ ΚΛΟΥΒΙ ΓΙΑ ΠΟΥΛΙΑ;

Σε πολλά συστήματα αξιών και θρησκειών, το πουλί είναι το σύμβολο της ψυχής. Έτσι, ένα πουλί μέσα σε κλουβί απευθύνεται σε μια άρρωστη εσωτερική ζωή ή ψυχή. Αυτή ήταν μια σκέψη που εκφράστηκε από τον Carl Jung, όσον αφορά την ανάδειξη της αίσθησης του εγκλωβισμένου πνεύματος:

«Τι χρησιμότητα έχει τώρα η υψηλή θέση του και ο ανοιχτός ορίζοντας του, όταν ίδια η αγαπημένη του ψυχή μαραζώνει στη φυλακή;»

Αυτή η αίσθηση της χαμένης ελευθερίας πλησιάζει την ανάλυση ονείρων με κλουβιά πουλιών, όπου το πουλί είναι το σύμβολο της εσωτερικής ελευθερίας μας. Όταν δίνουμε την ελευθερία στο πουλί στα όνειρά μας αισθανόμαστε ελαφρύτερα. Όταν σκεφτόμαστε τα πουλιά, πολλά από τα γλωσσικά ιδιώματά μας αναφέρονται στην ελευθερία τους: ελεύθερος / η σαν πουλί, κάλλιο πουλάκι στο κλαδί παρά γαλιάντρα στο κλουβί, κάλλιο ελεύθερο πουλί παρά λιοντάρι στο κλουβί, άπιαστα πουλιά χίλια στον παρά κλπ. Ο Φρέντερικ Τζόουνς, από την άλλη, πιστεύει ότι **ακόμη και το πουλί μέσα σε κλουβί υποδηλώνει την «ελευθερία»:**

«Το πουλί, ακόμη και όταν εγκλωβίζεται, παραμένει ένα σύμβολο της ελευθερίας και ένα ερέθισμα για τη σκέψη, για τη σχέση μεταξύ της ελευθερίας και της ανθρώπινης κοινωνίας».

Ο λόγος που τα πουλιά έχουν τόσο έντονη απήχηση έχει διερευνηθεί από τον Leonard Lutwack:

«... Από όλα τα άγρια ζώα, το πουλί ήταν πάντα πιο κοντά στην ανθρωπότητα επειδή μεγάλο μέρος της ζωής του μπορεί εύκολα να παρατηρηθεί και να εκτιμηθεί. Η ικανότητα πτήσης και το κελάηδισμα κάνουν εξαιρετικά αισθητή την παρουσία των πουλιών σε κάθε είδους περιβάλλον... αυτά είναι τα χαρακτηριστικά που τα καθιστούν οικεία σε μας, η πτήση και το κελάηδισμα- εξακολουθούν να διατηρούν έναν αέρα μυστηρίου που ξεχωρίζει τα πουλιά από τα άλλα ζώα. [Αυτή] η οικειότητα και η υπερβατικότητα [έχουν] προσδώσει στα πουλιά ένα ευρύτερο φάσμα εννοιών και συμβολισμού στη λογοτεχνία περισσότερο από κάθε άλλο ζώο.»

Ίσως είναι αυτή η ταύτιση με τα ίδια τα πουλιά που έχει οδηγήσει σε περισσότερες αρχιτεκτονικές μορφές κλουβιών - σαν να ήταν άνθρωποι. Παρά το γεγονός ότι αυτό αντανακλά, επίσης, μια προβολή της δικής μας αστικής ζωής - ότι τα σπίτια μας είναι κλουβιά, όπως συζητήθηκε παραπάνω.

Μια κεντρική θεώρηση, είναι ότι αυτή η στενή σχέση με τον άνθρωπο φαίνεται να καθοδηγείται περισσότερο από τους ήχους που κάνουν τα πουλιά πάρα από την εμφάνισή τους. Στη Νοτιοανατολική Ασία, μπορούμε να δούμε πολιτιστικά φεστιβάλ που γιορτάζουν αυτή τη φύση τραγουδιού.

Δεν είναι μόνο το τραγούδι. Ως κοινωνικά ζώα τρέφουμε έναν ιδιαίτερο ενθουσιασμό για το μόνο ζώο που μπορεί να «μιλήσει» σαν εμάς, γεγονός που έχει αποτελέσει χιουμοριστικό θέμα της λαϊκής κουλτούρας.

Στο άλλο άκρο, αυτό της «υψηλής» κουλτούρας, ο Μότσαρτ είχε μια ιδιαίτερη σχέση με ένα κατοικίδιο ψαρόνι που τον ενέπνεε. Στις 27 Μαΐου του 1784 αγόρασε το ψαρόνι του και τρία χρόνια μετά το έθαψε με μεγάλη επισημότητα και τιμές. Το ψαρόνι του Μότσαρτ ήταν ένα ευρωπαϊκό ψαρόνι. Ήταν το πουλί που ο Σαίξπηρ εξύψωσε για τη φωνή και το τραγούδι του - ως αποτέλεσμα 200 ψαρόνια εισήχθησαν τη δεκαετία του 1890 για να υποστηρίξουν θεατρικές παραγωγές στη Νέα Υόρκη. Ξεφεύγοντας από τα κλουβιά τους, έκαναν τον πληθυσμό τους στις ΗΠΑ να υπερβαίνει τα 200 εκατομμύρια σήμερα.

Τις ανθρώπινες ιδιότητες του πουλιού μπορούμε, επίσης, να τις δούμε στο πώς περιγράφουμε τις

οικογένειες των διαφορετικών ειδών πουλιών. Υπάρχουν αυτά που είναι περισσότερο γνωστά με ανθρώπινες φωνές ή πιο ανθρώπινη σκέψη, περιγράφονται πιο ανθρωπόμορφα και συναισθηματικά: ζουν σε ομάδες και αποικίες, όπως κουκουβάγιες, κίσσες, τρυγόνια, κότες, παπαγάλοι, πιγκουίνοι, σπίνοι, κορυδαλλοί, βροχοπούλια κλπ., πρωταγωνιστούν σε ρόλους, όπως κουκουβάγια-δασκάλα, πιγκουίνος-μαέστρος κτλ.

Η ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΛΟΥΒΙΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Για να συνοψίσουμε τη συζήτηση αυτή, τα κλουβιά έχουν απήχηση σε μας επειδή αντανακλούν τα κύρια στοιχεία της σύγχρονης ζωής: την ελευθερία και την πειθαρχία. Χρησιμοποιούμε κλουβιά - αλληγορίες, σε ένα ευρύ φάσμα της σκέψης, πολλές από αυτές συναισθηματικές. Τα κλουβιά προκαλούν μια αίσθηση ότι είτε περιορίζουν την ελευθερία μας, είτε μας προστατεύουν. Τα κλουβιά πουλιών έχουν πολλές πιθανές προεκτάσεις, αλλά μπορούμε να κάνουμε κάποιες παρατηρήσεις:

1. Υπάρχει μια παράδοση με κλουβιά πουλιών που συνδέονται με την έκθεση του **κοινωνικού κύρους** - ιδιαίτερα γύρω από την ιδέα της συλλογής μεταξύ των κοινωνικών ελίτ.
2. Τα κλουβιά των πουλιών είναι **σύμβολα της απώλειας της ελευθερίας για το πουλί, αλλά και ένα πλαίσιο εκτίμησης του θαύματος της φύσης τους.**
3. Περιέχουν τα πουλιά, που είναι σύμβολα από μόνα τους, και **η ανθρωπότητα έχει μια μακρά παράδοση που προβάλλει έννοιες στους φτερωτούς φίλους μας.**

Όταν αρχίζουμε να εξετάζουμε τη χρήση του κλουβιού στο σύγχρονο δυτικό πολιτισμό, υπάρχουν κάποια πολύ συγκεκριμένα θέματα. Τα περισσότερα από αυτά περιστρέφονται γύρω από την λατρεία του *όμορφου-πουλιού* ως αντικείμενο κύρους.

Υπάρχει, επίσης, μια ισχυρή συσχέτιση του γυναικείου φύλου με τα πουλιά. Έτσι, από μια φεμινιστική σκοπιά, τα κλουβιά των πουλιών είναι σύμβολα της καταπίεσης.

«Τα ζώα συχνά γίνονται ρητά ή σιωπηρά οχήματα για σχόλια σχετικά με θέματα, λόγω της ευκολίας με την οποία συνδέονται αλληγορικά με ορισμένες ομάδες ανθρώπων, ειδικά εκείνων που φάνηκε να μοιράζονται την υποδεέστερη, εξαρτημένη θέση». (Louise E. Robbins)

κυνηγάει την ουρά του. Το ότι σκεφτόμαστε τις γυναίκες σαν πουλιά μπορεί να το δει κανείς στο χώρο της μόδας -κυρίως της υψηλής ραπτικής- αφού τα κλουβιά των πουλιών είναι σύμβολα κύρους για τους πλούσιους από τους ρωμαϊκούς χρόνους. **Αν κοιτάξουμε την ιστορία της μόδας, μπορούμε να δούμε ότι η μόδα των γυναικών έμοιαζε περισσότερο ορνιθόμορφη μεταξύ των περισσότερων κοινωνικών ομάδων και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού.** Αυτό μπορεί να έχει συμβάλει στην προέλευση αυτής της κοινωνικής αντίληψης.

Υπάρχει, βέβαια, μια άλλη ανάγνωση εδώ, **ότι η πρώιμη μόδα ήθελε στην κυριολεξία τον εγκλωβισμό των γυναικών. Τα φορέματα με κρινολίνα που εμφανίζονται στη δεκαετία του 1840 ήταν κλουβιά**, με έως και 8 μεσοφόρια πάνω τους. Προφανώς έδειχναν ανθρώπους με μια συγκεκριμένη κοινωνική κινητικότητα.

Σήμερα ένα μεγάλο μέρος των ορνιθομορφικών τάσεων της μόδας είναι τα στολίδια κεφαλής ως άκρως στυλιζαρισμένη κόμμωση που θυμίζει το φτέρωμα των πουλιών. Αυτό μπορεί να παρατηρηθεί εθνογραφικά στο Lexus Marquee - The Birdcage - στο Melbourne Cup της Αυστραλίας.

ται από την σύγχυση που επικρατούσε σχετικά με τις αντιλήψεις για τα οθωμανικά χαρέμια. Οι παραδόσεις σχετικές με τις **γκέισες** εμπίπτουν σε αυτό το πεδίο, μολονότι αυτές δεν είναι κατ' ανάγκη σεξουαλικά *υποταγμένες*, όπως οι γυναίκες του οθωμανικού χαρεμιού. Το ότι οι διαφορετικοί πολιτισμοί έχουν όλοι αναπτύξει παρόμοιες αντιλήψεις για τις γυναίκες/πουλιά σε κλουβιά συνδέεται με ένα πραγματικό κοινό - υποκείμενο δοχείο-αλληγορία.

Τα κλουβιά για πουλιά χρησιμοποιούνταν, επίσης, για να συμβολίσουν την τραγουδίστρια chanteuse, που ιστορικά έδινε παραστάσεις για άνδρες.

Εναλλακτικά, το κλουβί έχει χρησιμοποιηθεί για να υποδηλώσει ένα χρόνο απελευθέρωσης και ωρίμανσης (και πάλι σε σχέση με τους άνδρες).

Ωστόσο, το κλουβί, ακόμη, υποδηλώνει μια αίσθηση φυλακής χωρίς διέξοδο, όπως απεικονίζεται στην δυναμική εκστρατεία κατά της πορνείας, που παραπέμπει στο κλουβί της αγχόνης.

Η ΜΟΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΟΥΒΙ

Είναι ενδιαφέρον το γεγονός, ότι ο κόσμος της μόδας αδιαφορεί για μεγάλο μέρος της αρνητικής εικόνας του κλουβιού. Σαφώς, υπάρχει ακόμα μια γοητεία και μαγεία στο να θυμίζεις το «όμορφο πουλί». Στην πραγματικότητα, στο χώρο της μόδας είναι εύκολο να βρεις εικόνες «κλουβιού» σε πολλές πλατφόρμες.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ CHANEL

Από όλες τις μάρκες πολυτελείας, η Chanel έκανε την πιο συχνή χρήση της μεταφοράς και του συμβολισμού μέσω του κλουβιού (μολονότι έχει πολλούς άλλους τρόπους διαφήμισης). Μια από τις πιο διάσημες εκστρατείες της ήταν με την νεαρή τότε Vanessa Paradis, που απεικονίζεται σαν ένα παραδείσιο πουλί, όπου η ηθοποιός και τραγουδίστρια είναι κυριολεκτικά το

βάγια-δασκάλα, πιγκουίνος-μαέστρος κτλ.

Η ΣΗΜΕΙΩΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΛΟΥΒΙΟΥ ΣΗΜΕΡΑ

Για να συνοψίσουμε τη συζήτηση αυτή, τα κλουβιά έχουν απήχηση σε μας επειδή αντανακλούν τα κύρια στοιχεία της σύγχρονης ζωής: την ελευθερία και την πειθαρχία. Χρησιμοποιούμε κλουβιά - αλληγορίες, σε ένα ευρύ φάσμα της σκέψης, πολλές από αυτές συναισθηματικές. Τα κλουβιά προκαλούν μια αίσθηση ότι είτε περιορίζουν την ελευθερία μας, είτε μας προστατεύουν. Τα κλουβιά πουλιών έχουν πολλές πιθανές προεκτάσεις, αλλά μπορούμε να κάνουμε κάποιες παρατηρήσεις:

1. Υπάρχει μια παράδοση με κλουβιά πουλιών που συνδέονται με την έκθεση του **κοινωνικού κύρους** - ιδιαίτερα γύρω από την ιδέα της συλλογής μεταξύ των κοινωνικών ελίτ.
2. Τα κλουβιά των πουλιών είναι **σύμβολα της απώλειας της ελευθερίας για το πουλί, αλλά και ένα πλαίσιο εκτίμησης του θαύματος της φύσης τους.**
3. Περιέχουν τα πουλιά, που είναι σύμβολα από μόνα τους, και **η ανθρωπότητα έχει μια μακρά παράδοση που προβάλλει έννοιες στους φτερωτούς φίλους μας.**

Όταν αρχίζουμε να εξετάζουμε τη χρήση του κλουβιού στο σύγχρονο δυτικό πολιτισμό, υπάρχουν κάποια πολύ συγκεκριμένα θέματα. Τα περισσότερα από αυτά περιστρέφονται γύρω από την λατρεία του *όμορφου-πουλιού* ως αντικείμενο κύρους.

Υπάρχει, επίσης, μια ισχυρή συσχέτιση του γυναικείου φύλου με τα πουλιά. Έτσι, από μια φεμινιστική σκοπιά, τα κλουβιά των πουλιών είναι σύμβολα της καταπίεσης.

«Τα ζώα συχνά γίνονται ρητά ή σιωπηρά οχήματα για σχόλια σχετικά με θέματα, λόγω της ευκολίας με την οποία συνδέονται αλληγορικά με ορισμένες ομάδες ανθρώπων, ειδικά εκείνων που φάνηκε να μοιράζονται την υποδεέστερη, εξαρτημένη θέση». (Louise E. Robbins)

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΕ ΚΛΟΥΒΙΑ ΠΟΥΛΙΩΝ

Υπάρχουν πολλές εμπορικές μάρκες που αντικαθιστούν το «όμορφο πουλί» με ένα μοντέλο στο κλουβί ως αντικείμενο του πόθου. Χρησιμοποιούν το κλουβί ως ένα πλαίσιο για την προβαλλόμενη θέση και επιθυμία τους, και την ίδια στιγμή θυμίζουν συμβολικά την αίγλη και την ελκυστικότητα του πουλιού.

Σαφώς, το πουλί ως αλληγορία για την θηλυκότητα είναι πολύ έντονο εδώ. Η **αργκό** για τις γυναίκες σε πολλές δυτικές κουλτούρες είναι chick (κότα, που σημαίνει «γκόμενα») ή bird («πουλί»). Ενώ αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί θετικά από τις γυναίκες, μπορεί, επίσης, να είναι υποτιμητικό από τους άνδρες απορριπτικά «chick flicks» (ταινία για γκόμενες) ή «chick lit»

των περισσότερων κοινωνικών ομάδων και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού. Αυτό μπορεί να έχει συμβάλει στην προέλευση αυτής της κοινωνικής αντίληψης.

Υπάρχει, βέβαια, μια άλλη ανάγνωση εδώ, **ότι η πρώιμη μόδα ήθελε στην κυριολεξία τον εγκλωβισμό των γυναικών. Τα φορέματα με κρινολίνα που εμφανίζονται στη δεκαετία του 1840 ήταν κλουβιά**, με έως και 8 μεσοφόρια πάνω τους. Προφανώς έδειχναν ανθρώπους με μια συγκεκριμένη κοινωνική κινητικότητα.

Σήμερα ένα μεγάλο μέρος των ορνιθομορφικών τάσεων της μόδας είναι τα στολίδια κεφαλής ως άκρως στυλιζαρισμένη κόμμωση που θυμίζει το φτέρωμα των πουλιών. Αυτό μπορεί να παρατηρηθεί εθνογραφικά στο Lexus Marquee - The Birdcage - στο Melbourne Cup της Αυστραλίας.

Φυσικά, η ειρωνεία εδώ είναι ότι στη φύση, το αρσενικό μεταμφιέζεται και εργάζεται σκληρά για την προσοχή του θηλυκού, και το θηλυκό είναι είτε «μονότονο» είτε φυσικό, ανάλογα με την ματιά σας.

ΠΟΥΛΙΑ ΩΣ ΘΗΡΑΜΑΤΑ

Υπάρχουν πολλές «κωμικές» ατάκες για **«μπούτια» και «στήθη», μέσα από αυτούς τους συσχετισμούς με τα πουλερικά. Οι γυναίκες γίνονται αντιληπτές ως αντικείμενα για ανδρική κατανάλωση** ή πιο αρνητικά μέσα από εικόνες που θυμίζουν τις **χορεύτριες σε κλουβί - γυναίκες ως εμπόρευμα.**

Αυτή τη θεματική με τη **σκλαβιά των γυναικών σε κλουβιά** έχει μια μακρά ιστορία, οι φανταχτερές ται-

ται από την σύγχυση που επικρατούσε σχετικά με τις αντιλήψεις για τα οθωμανικά χαρέμια. Οι παραδόσεις σχετικές με τις **γκέισες** εμπίπτουν σε αυτό το πεδίο, μολονότι αυτές δεν είναι κατ' ανάγκη σεξουαλικά *υποταγμένες*, όπως οι γυναίκες του οθωμανικού χαρεμιού. Το ότι οι διαφορετικοί πολιτισμοί έχουν όλοι αναπτύξει παρόμοιες αντιλήψεις για τις γυναίκες/πουλιά σε κλουβιά συνδέεται με ένα πραγματικό κοινό - υποκείμενο δοχείο-αλληγορία.

Τα κλουβιά για πουλιά χρησιμοποιούνταν, επίσης, για να συμβολίσουν την τραγουδίστρια chanteuse, που ιστορικά έδινε παραστάσεις για άνδρες.

Εναλλακτικά, το κλουβί έχει χρησιμοποιηθεί για να υποδηλώσει ένα χρόνο απελευθέρωσης και ωρίμανσης (και πάλι σε σχέση με τους άνδρες).

Ωστόσο, το κλουβί, ακόμη, υποδηλώνει μια αίσθηση φυλακής χωρίς διέξοδο, όπως απεικονίζεται στην δυναμική εκστρατεία κατά της πορνείας, που παραπέμπει στο κλουβί της αγχόνης.

Η ΜΟΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΟΥΒΙ

Είναι ενδιαφέρον το γεγονός, ότι ο κόσμος της μόδας αδιαφορεί για μεγάλο μέρος της αρνητικής εικόνας του κλουβιού. Σαφώς, υπάρχει ακόμα μια γοητεία και μαγεία στο να θυμίζεις το «όμορφο πουλί». Στην πραγματικότητα, στο χώρο της μόδας είναι εύκολο να βρεις εικόνες «κλουβιού» σε πολλές πλατφόρμες.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ CHANEL

Από όλες τις μάρκες πολυτελείας, η Chanel έκανε την πιο συχνή χρήση της μεταφοράς και του συμβολισμού μέσω του κλουβιού (μολονότι έχει πολλούς άλλους τρόπους διαφήμισης). Μια από τις πιο διάσημες εκστρατείες της ήταν με την νεαρή τότε Vanessa Paradis, που απεικονίζεται σαν ένα παραδείσιο πουλί, όπου η ηθοποιός και τραγουδίστρια είναι κυριολεκτικά το πνεύμα του οίκου («L' esprit de Chanel»). Η σωρευτική επίδραση της διαφήμισης είναι να προκαλέσει την αίσθηση της αίγλης, της γαλλικής κουλτούρας και του στυλ που πολλά ανταγωνιστικά προϊόντα πολυτελείας προσπαθούν να συσχετίσουν με τα προϊόντα τους.

Ο συμβολισμός αυτός έχει χρησιμοποιηθεί στην εξέλιξη της εικονογραφίας αυτής της εμπορικής μάρκας. Έχουν κατασκευάσει κοσμήματα που συμβολίζουν τόσο τις θετικές όσο και τις αρνητικές πτυχές του συμβολισμού του κλουβιού: την απελευθέρωση και τον περιορισμό, πάντα με πολυτέλεια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Εφ' όσον σκεφτόμαστε με δοχεία-αλληγορίες, αντιλαμ-

τους, και **η ανθρωπότητα έχει μια μακρά παράδοση που προβάλλει έννοιες στους φτερωτούς φίλους μας.**

Όταν αρχίζουμε να εξετάζουμε τη χρήση του κλουβιού στο σύγχρονο δυτικό πολιτισμό, υπάρχουν κάποια πολύ συγκεκριμένα θέματα. Τα περισσότερα από αυτά περιστρέφονται γύρω από την λατρεία του *όμορφου-πουλιού* ως αντικείμενο κύρους.

Υπάρχει, επίσης, μια ισχυρή συσχέτιση του γυναικείου φύλου με τα πουλιά. Έτσι, από μια φεμινιστική σκοπιά, τα κλουβιά των πουλιών είναι σύμβολα της καταπίεσης.

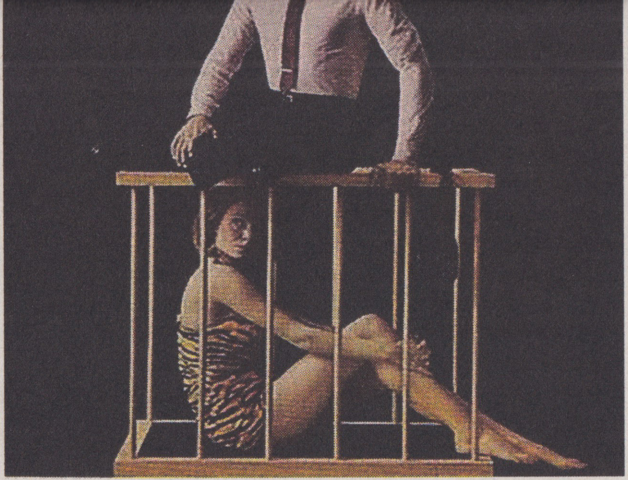
«Τα ζώα συχνά γίνονται ρητά ή σιωπηρά οχήματα για σχόλια σχετικά με θέματα, λόγω της ευκολίας με την οποία συνδέονται αλληγορικά με ορισμένες ομάδες ανθρώπων, ειδικά εκείνων που φάνηκε να μοιράζονται την υποδεέστερη, εξαρτημένη θέση». (Louise E. Robbins)

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΕ ΚΛΟΥΒΙΑ ΠΟΥΛΙΩΝ

Υπάρχουν πολλές εμπορικές μάρκες που αντικαθιστούν το «όμορφο πουλί» με ένα μοντέλο στο κλουβί ως αντικείμενο του πόθου. Χρησιμοποιούν το κλουβί ως ένα πλαίσιο για την προβαλλόμενη θέση και επιθυμία τους, και την ίδια στιγμή θυμίζουν συμβολικά την αίγλη και την ελκυστικότητα του πουλιού.

Σαφώς, το πουλί ως αλληγορία για την θηλυκότητα είναι πολύ έντονο εδώ. Η **αργκό** για τις γυναίκες σε πολλές δυτικές κουλτούρες είναι chick (κότα, που σημαίνει «γκόμενα») ή bird («πουλί»). Ενώ αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί θετικά από τις γυναίκες, μπορεί, επίσης, να είναι υποτιμητικό από τους άνδρες απορριπτικά «chick flicks» (ταινία για γκόμενες) ή «chick lit» (λογοτεχνία για γκόμενες). Η υπερπροστατευτικότητα των μητέρων αναφέρεται ως mother hens' «η μητέρα κότα». Στα ιδιώματα, τις παροιμίες, χρησιμοποιούνται τα ζώα ως αναλογίες, «οι γυναίκες τρώνε σαν σπουργίτια, οι άνδρες τρώνε σαν γουρούνια». Στα γαλλικά, η αργκό για την πόρνη είναι *grue*, που σημαίνει το πουλί γερανός, επειδή και οι δύο έχουν συνήθως το ένα πόδι πάνω και λυγισμένο, σε αναμονή.

Ο όρος που χρησιμοποιούμε για τα αλκοολούχα ποτά, εκεί όπου οι νέοι άνδρες και γυναίκες φλερτάρουν, λέγεται *cocktail* (κοκτέιλ, ουρά κόκκορα). Υπάρχουν πολλές πιθανές προελεύσεις αυτής της λέξης, με ρίζες που πιστεύεται ότι είναι στη Μεγάλη Βρετανία και τις ΗΠΑ, από το να είναι η περιποιημένη σε κοτσίδα ουρά ενός αλόγου, τα απομεινάρια του πάτου του βαρελιού που αναμίγνυαν οι ταβερνιάρηδες ή από έναν κόκορα που

Φυσικά, η ειρωνεία εδώ είναι ότι στη φύση, το αρσενικό μεταμφιέζεται και εργάζεται σκληρά για την προσοχή του θηλυκού, και το θηλυκό είναι είτε «μονότονο» είτε φυσικό, ανάλογα με την ματιά σας.

ΠΟΥΛΙΑ ΩΣ ΘΗΡΑΜΑΤΑ

Υπάρχουν πολλές «κωμικές» ατάκες για **«μπούτια» και «στήθη», μέσα από αυτούς τους συσχετισμούς με τα πουλερικά. Οι γυναίκες γίνονται αντιληπτές ως αντικείμενα για ανδρική κατανάλωση** ή πιο αρνητικά μέσα από εικόνες που θυμίζουν τις **χορεύτριες σε κλουβί - γυναίκες ως εμπόρευμα.**

Αυτή τη θεματική με τη **σκλαβιά των γυναικών σε κλουβιά** έχει μια μακρά ιστορία, οι φανταχτερές ταινίες από τη δεκαετία του '60 και του '70 αποτελούν παραδείγματα.

Μπορούμε, επίσης, να βρούμε αυτό το σκεπτικό στην διαφήμιση. Η μάρκα ανδρικής μόδας «Manhattan University Row» είχε μια σειρά από διαφημίσεις στη δεκαετία του '60 που πρότεινε ότι οι επιτυχημένοι άνδρες είχαν συλλάβει γυναίκες - αυτά είναι τόσο στερεότυπα, σωβινιστικά και σεξιστικά, που σχεδόν μοιάζουν να είναι κάποιου είδους σάτιρα σήμερα.

Οι ρίζες αυτού του τύπου σκέψης θα μπορούσαν να έχουν προέλθει από την εξωτική υπόσχεση για ανάκτορα χαράς για τους πρίγκιπες στη μυστηριώδη ανατολή. Τα χαρέμια ονομάζονταν «χρυσό κλουβί», γεμάτο με ελκυστικά «πουλιά». Η προέλευση της ιδέας του «χρυσού κλουβιού», γεμάτο με όμορφες και εξωτικές γυναίκες στη διάθεση των ανδρών, προέρχε-

Η ΜΟΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΟΥΒΙ

Είναι ενδιαφέρον το γεγονός, ότι ο κόσμος της μόδας αδιαφορεί για μεγάλο μέρος της αρνητικής εικόνας του κλουβιού. Σαφώς, υπάρχει ακόμα μια γοητεία και μαγεία στο να θυμίζεις το «όμορφο πουλί». Στην πραγματικότητα, στο χώρο της μόδας είναι εύκολο να βρεις εικόνες «κλουβιού» σε πολλές πλατφόρμες.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥ CHANEL

Από όλες τις μάρκες πολυτελείας, η Chanel έκανε την πιο συχνή χρήση της μεταφοράς και του συμβολισμού μέσω του κλουβιού (μολονότι έχει πολλούς άλλους τρόπους διαφήμισης). Μια από τις πιο διάσημες εκστρατείες της ήταν με την νεαρή τότε Vanessa Paradis, που απεικονίζεται σαν ένα παραδείσιο πουλί, όπου η ηθοποιός και τραγουδίστρια είναι κυριολεκτικά το πνεύμα του οίκου («L' esprit de Chanel»). Η σωρευτική επίδραση της διαφήμισης είναι να προκαλέσει την αίσθηση της αίγλης, της γαλλικής κουλτούρας και του στυλ που πολλά ανταγωνιστικά προϊόντα πολυτελείας προσπαθούν να συσχετίσουν με τα προϊόντα τους.

Ο συμβολισμός αυτός έχει χρησιμοποιηθεί στην εξέλιξη της εικονογραφίας αυτής της εμπορικής μάρκας. Έχουν κατασκευάσει κοσμήματα που συμβολίζουν τόσο τις θετικές όσο και τις αρνητικές πτυχές του συμβολισμού του κλουβιού: την απελευθέρωση και τον περιορισμό, πάντα με πολυτέλεια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Εφ' όσον σκεφτόμαστε με δοχεία-αλληγορίες, αντιλαμβανόμαστε τη σύγχρονη ζωή μας μέσα από την ελευθερία και την πειθαρχία. Το σημείο της έντασης είναι το πόσο παγιδευμένοι αισθανόμαστε στις σύγχρονες πόλεις που ζούμε.

Όταν το κλουβί αντιμετωπίζεται ως σύμβολο που θυμίζει το ρήμα εγκλωβίζομαι (ή με την άρνηση δεν...) θεωρούμε ότι μιλούμε για τη σύγχρονη ζωή. Το θετικό, σ' αυτήν την κατάσταση, είναι να μην δείξουμε το κλουβί, αλλά το ότι βρισκόμαστε έξω από το κλουβί.

Όταν το κλουβί είναι ένα ανεξάρτητο σύμβολο, έχει σαν κύρια χροιά του ένα πλαίσιο για κάτι όμορφο, σπάνιο, λαμπερό, κομψό, δημοφιλές, πολύχρωμο και διασκεδαστικό. Αυτή όμως η λαμπερή ψευδαίσθηση που καλλιεργεί η εξουσία.

Μετάφραση-απόδοση Κ.

ΠΟΝΤΙΚΟΛΟΓΙΕΣ...ΕΞ ΥΠΝΟΥ

Άσε κάτω την μαργαρίτα ρε αλήτη!

Μπράβο και πάλι μπράβο! Δεν έχω λόγια, έμεινα... speechless, ποντίκι πράμα, που λένε και οι μορφωμένοι εις την αλλοδαπήν. Αυτό κι αν είναι χαρμόσυνο νέο, χρονιάρες μέρες! Τη δημιουργία «Αστυνομίας Φύσης» ανήγγειλε ο υπουργός περιβάλλοντος Γ. Τσιρώνης, προ ολίγων ημερών, γιατί, ως γνωστόν, κυρίες και κύριοι αναγνώστες, αν έλειπε κάτι από τους κόπρους του Αυγεία με το άκρως επιτυχημένο ψευδώνυμο «Ελληνική Δημοκρατία», ήταν λιγουλάκι αστυνομία ακόμη. Πώς; Διαφωνείτε; Δεν κατάλαβα δηλαδή, θα πηγαίνει ο κάθε κούρελος, ο κάθε φτωχούλης που κρυώνει, να μαζεύει ξύλα για την σόμπα του; Αυτά που ξέρατε, ξεχάστε τα. Άπασα η φύση είναι κρατικό τσιφλίκι και ΜΟΝΟΝ όποιος τα χοντροσκάει στις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες, λαμβάνει και τις απαραίτητες άδειες, να κόβει ό,τι θέλει, όπου θέλει, όσο θέλει, να σκάβει, να ρημάζει, να μετατρέπει ολόκληρες περιοχές σε κρανίου τόπο. Τελειώσαμε και μ' αυτό. Ή έχουμε νόμους ή δεν έχουμε. Δεν έπρεπε -επιτέλους δηλαδή!- κάποιος να φυλάξει και την φύση από τα μιάσματα; Ήγγικεν η ώρα, να πάει η ριγανομαζώχτρα γριά κι ο βοτανοσυλλέκτης γέρος στην στενή για τα καλά! Παρακαλούνται οι συγγενείς αυτών να ετοιμάσουν δυο αλλαξιές, πυτζάμες και μαλακή οδοντόβουρτσα. Τέρμα τ' αστεία! Δικαίωμα να κάνουν ό,τι θέλουν, ν' ασελγούν όσο γουστάρουν πάνω στο κορμί της γης, θα έχουν, ΜΟΝΟΝ οι ταπεινές πολυεθνικές εταιρείες εξόρυξης, οι οικοπεδοφάγοι, οι αρλεκίνοι της «πράσινης ανάπτυξης» (με τις ανεμογεννήτριες-εκτρώματα) και, για να μην σε κουράζουμε επί πλέον εράσμιε αναγνώστη, το σύνολο του κρατικού και παρακρατικού συρφετού, με δόξα, τιμή και θράσος περίσσιο. Α, ναι, όσο για εσάς τις παλαιάς κοπής ρομαντικές ψυχές, που δεν έχετε αφήσει μαργαρίτα για μαργαρίτα στην ελλαδίτσα «μας», καλό είναι να το ξανασκεφτείτε προτού απλώσετε, από τούδε και στο εξής, τα ξερά σας σε κρατική περιουσία άνευ απαιτουμένης αδείας!

*Όταν στέλνετε **ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ** επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει

Βαλάντιο το ηλεκτρονικόν!

Τι το θες άνθρωπέ μου το «αναλογικό» το πορτοφόλι; Να άγχεσαι νυχθημερόν μην το χάσεις ή μην στο κλέψουν; Πάρε ένα ηλεκτρονικό να κάνεις την δουλειά σου, να πληρώνεις δίχως κέρματα και χαρτονομίσματα, να αφήνεις το ηλεκτρονικό σου «αποτύπωμα» με κάθε αγορά σου, να ξέρουν και οι αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες τι ώρα ήσουν που και τι ακριβώς έκανες, δίχως να πληρώνουνε ανθρώπους να σε παρακολουθούν, δίχως χαφιέδες, ρεπούμπλικες και καμπαρντίνες στο κατόπι σου. Παλιομοδίτικα πράματα πια. Δεν θα 'ναι καλύτερα έτσι; Να συνηθίζεις σιγά-σιγά. Όλα ηλεκτρονικά-ψηφιακά. Ε, κάποια στιγμή, για το καλό σου πάντα, να μην τις χάνεις, να μην τις ξεχνάς, θα σου φυτέψουν κι ένα ωραίο και κομψό μικροτσίπ στον καρπό, που θα 'ναι όλες οι «έξυπνες» συσκευές κι άλλες τόσες μαζί! Και φυσικά εσύ θα το βάλεις, έτσι δεν είναι; Μη σε πουν και ψεκασμένο και συνωμοσιολόγο, οι «προοδευτικοί»; Σωστά;

Αγάπη μου, «χτύπησα» μια motherboard στον αστράγαλο, άλλο πράμα!

Αν η ανάγνωση της άνωθι είδησης, αφήνει μια κάποια πικρία στον ουρανίσκο, τότε αυτή που ακολουθεί μάλλον θ' αποκαρδιώσει. Μόδα, όχι ιδιαιτέρως νέα, μιας και πρωτοεμφανίστηκε το '09, αλλά που μέρα με την μέρα αποκτά και περισσότερους «πιστούς» (το αν ή όχι χρειάζονται τα εισαγωγικά το αφήνουμε στην διακριτική ευχέρεια του αναγνώστη), είναι το λεγόμενο βιοτεχνολογικό τατουάζ. Τι ακριβώς είναι τώρα αυτό. Πρόκειται για ηλεκτρονικά κυκλώματα, που εφαρμόζουν στο δέρμα σαν προσωρινά τατουάζ κι έχουν την δυνατότητα να μετρούν στοιχεία, όπως τους παλμούς της καρδιάς, την θερμοκρασία του σώματος, την πίεση του αίματος κ.α. Όχι, δεν πρόκειται για κάποιο ευφάνταστο gadget, που ξέβρασαν στο «ευτοπικό» μας παρόν οι παραλογοτεχνικές Γκιμπσονικές δυστοπίες και ξεσήκωσε η τρωκτική αφεντιά μου, για χάρη της στήλης. Κι όμως υπάρχουν κάποιοι που πληρώνουν, και μάλιστα αδρά, για να βάλουν πάνω στο δέρμα τους κάτι τέτοιο. Κι ακόμη δεν έχουμε δει τίποτα. Οι ταχύτητες αφάνταστα υψηλές, ιλιγγιώδεις· κι απροσμέτρητα γελοίοι, όσοι τις ακολουθούν πειθήνια, όσοι καταπίνουν αμάσητα τόνους και τόνους υπερ-τεχνολογικού κουτόχορτου, βιοτεχνολογικού ή μη.

Φίλης έδωσε σε φίλο, παραμύθι και κινίνο

Ο υπουργός πασών των μαθητών, ο Φίλης ο φίλτατος -αυτός που έστειλε

ακόμη και την θεια μου, Κόμισα Μακ Έμενταλ, στο αναγνωστήριο, να ψάχνει και να ψάχνει με τις μέρες σε λεξικά, Britannica και Πάπυρος-Larousse, τον όρο «γενοκτονία», να επιβεβαιώσει φυσικά, εν τέλει, για άλλη μια φορά, πως η πολιτική με την αλήθεια, έχουν τόση σχέση, όση το ρυζόγαλο με την ηλεκτροκόλληση- χτύπησε και πάλι. Και τούτη την φορά vice versa1 παρακαλώ, με πρόσημο «θετικόν». Ζητά, λέει, την κατάργηση της ποινικοποίησης των μαθητικών καταλήψεων. Πρόκειται για την γνωστή πράξη νομοθετικού περιεχομένου που κυρώθηκε με τον Ν. 2811/2000 περί «ομαλής λειτουργίας των σχολείων», πίσω από την οποία προσπάθησε να «οχυρωθεί» η εν Ελλάδι εξουσιαστική κουστωδία, έπειτα των τριγμών που προκάλεσε (κι όχι αναίτια) το «κύμα» των μαθητικών καταλήψεων την σχολική περίοδο '99-'00. Προφανώς, ακόμη κι αν τελικά καταργηθεί ο εν λόγω νόμος, ΔΕΝ αφαιρεί από το οπλοστάσιο του κράτους τα νομικά εκεί-

τους κόπρους του Αυγεία με το άκρως επιτυχημένο ψευδώνυμο «Ελληνική Δημοκρατία», ήταν λιγουλάκι αστυνομία ακόμη. Πώς; Διαφωνείτε; Δεν κατάλαβα δηλαδή, θα πηγαίνει ο κάθε κούρελος, ο κάθε φτωχούλης που κρυώνει, να μαζεύει ξύλα για την σόμπα του; Αυτά που ξέρατε, ξεχάστε τα. Άπασα η φύση είναι κρατικό τσιφλίκι και ΜΟΝΟΝ όποιος τα χοντροσκάει στις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες, λαμβάνει και τις απαραίτητες άδειες, να κόβει ό,τι θέλει, όπου θέλει, όσο θέλει, να σκάβει, να ρημάζει, να μετατρέπει ολόκληρες περιοχές σε κρανίου τόπο. Τελειώσαμε και μ' αυτό. Ή έχουμε νόμους ή δεν έχουμε. Δεν έπρεπε -επιτέλους δηλαδή!- κάποιος να φυλάξει και την φύση από τα μιάσματα; Ήγγικεν η ώρα, να πάει η ριγανομαζώχτρα γριά κι ο βοτανοσυλλέκτης γέρος στην στενή για τα καλά! Παρακαλούνται οι συγγενείς αυτών να ετοιμάσουν δυο αλλαξιές, πυτζάμες και μαλακή οδοντόβουρτσα. Τέρμα τ' αστεία! Δικαίωμα να κάνουν ό,τι θέλουν, ν' ασελγούν όσο γουστάρουν πάνω στο κορμί της γης, θα έχουν, ΜΟΝΟΝ οι ταπεινές πολυεθνικές εταιρείες εξόρυξης, οι οικοπεδοφάγοι, οι αρλεκίνοι της «πράσινης ανάπτυξης» (με τις ανεμογεννήτριες-εκτρώματα) και, για να μην σε κουράζουμε επί πλέον εράσμιε αναγνώστη, το σύνολο του κρατικού και για μαργαρίτα στην ελλαδίτσα «μας», καλό είναι να το ξανασκεφτείτε προτού απλώσετε, από τούδε και στο εξής, τα ξερά σας σε κρατική περιουσία άνευ απαιτουμένης αδείας!

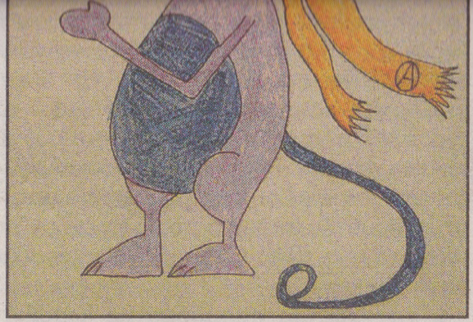
Βαλάντιο το ηλεκτρονικόν!

Τι το θες άνθρωπέ μου το «αναλογικό» το πορτοφόλι; Να άγχεσαι νυχθημερόν μην το χάσεις ή μην στο κλέψουν; Πάρε ένα ηλεκτρονικό να κάνεις την δουλειά σου, να πληρώνεις δίχως κέρματα και χαρτονομίσματα, να αφήνεις το ηλεκτρονικό σου «αποτύπωμα» με κάθε αγορά σου, να ξέρουν και οι αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες τι ώρα ήσουν που και τι ακριβώς έκανες, δίχως να πληρώνουνε ανθρώπους να σε παρακολουθούν, δίχως χαφιέδες, ρεπούμπλικες και καμπαρντίνες στο κατόπι σου. Παλιομοδίτικα πράματα πια. Δεν θα 'ναι καλύτερα έτσι; Να συνηθίζεις σιγά-σιγά. Όλα ηλεκτρονικά-ψηφιακά. Ε, κάποια στιγμή, για το καλό σου πάντα, να μην τις χάνεις, να μην τις ξεχνάς, θα σου φυτέψουν κι ένα ωραίο και κομψό μικροτσίπ στον καρπό, που θα 'ναι όλες οι «έξυπνες» συσκευές κι άλλες τόσες μαζί! Και φυσικά εσύ θα το βάλεις, έτσι δεν είναι; Μη σε πουν και ψεκασμένο και συνωμοσιολόγο, οι «προοδευτικοί»; Σωστά;

αφήνει μια κάποια πικρία στον ουρανίσκο, τότε αυτή που ακολουθεί μάλλον θ' αποκαρδιώσει. Μόδα, όχι ιδιαιτέρως νέα, μιας και πρωτοεμφανίστηκε το '09, αλλά που μέρα με την μέρα αποκτά και περισσότερους «πιστούς» (το αν ή όχι χρειάζονται τα εισαγωγικά το αφήνουμε στην διακριτική ευχέρεια του αναγνώστη), είναι το λεγόμενο βιοτεχνολογικό τατουάζ. Τι ακριβώς είναι τώρα αυτό. Πρόκειται για ηλεκτρονικά κυκλώματα, που εφαρμόζουν στο δέρμα σαν προσωρινά τατουάζ κι έχουν την δυνατότητα να μετρούν στοιχεία, όπως τους παλμούς της καρδιάς, την θερμοκρασία του σώματος, την πίεση του αίματος κ.α. Όχι, δεν πρόκειται για κάποιο ευφάνταστο gadget, που ξέβρασαν στο «ευτοπικό» μας παρόν οι παραλογοτεχνικές Γκιμπσονικές δυστοπίες και ξεσήκωσε η τρωκτική αφεντιά μου, για χάρη της στήλης. Κι όμως υπάρχουν κάποιοι που πληρώνουν, και μάλιστα αδρά, για να βάλουν πάνω στο δέρμα τους κάτι τέτοιο. Κι ακόμη δεν έχουμε δει τίποτα. Οι ταχύτητες αφάντατα υψηλές, ιλιγγιώδεις· κι απροσμέτρητα γελοίοι, όσοι τις ακολουθούν πειθήνια, όσοι καταπίνουν αμάσητα τόνους και τόνους υπερ-τεχνολογικού κουτόχορτου, βιοτεχνολογικού ή μη.

Φίλης έδωσε σε φίλο, παραμύθι και κινίνο

Ο υπουργός πασών των μαθητών, ο Φίλης ο φίλτατος -αυτός που έστειλε

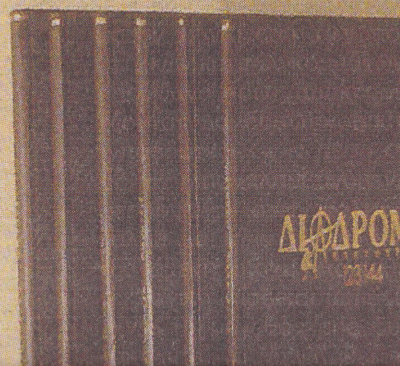
ακόμη και την θεια μου, Κόμισα Μακ Έμενταλ, στο αναγνωστήριο, να ψάχνει και να ψάχνει με τις μέρες σε λεξικά, Britannica και Πάπυρος-Larousse, τον όρο «γενοκτονία», να επιβεβαιώσει φυσικά, εν τέλει, για άλλη μια φορά, πως η πολιτική με την αλήθεια, έχουν τόση σχέση, όση το ρυζόγαλο με την ηλεκτροκόλληση- χτύπησε και πάλι. Και τούτη την φορά vice versa[1] παρακαλώ, με πρόσημο «θετικόν». Ζητά, λέει, την κατάργηση της ποινικοποίησης των μαθητικών καταλήψεων. Πρόκειται για την γνωστή πράξη νομοθετικού περιεχομένου που κυρώθηκε με τον Ν. 2811/2000 περί «ομαλής λειτουργίας των σχολείων», πίσω από την οποία προσπάθησε να «οχυρωθεί» η εν Ελλάδι εξουσιαστική κουστωδία, έπειτα των τριγμών που προκάλεσε (κι όχι αναίτια) το «κύμα» των μαθητικών καταλήψεων την σχολική περίοδο '99-'00. Προφανώς, ακόμη κι αν τελικά καταργηθεί ο εν λόγω νόμος, ΔΕΝ αφαιρεί από το οπλοστάσιο του κράτους τα νομικά εκείνα εργαλεία που του δίνουν καταφανώς την δυνατότητα να τυλίγει σε μια κόλλα χαρτί τους αγωνιζόμενους μαθητές, όταν οι περισσότεροι, εντός των κοινωνικών τειχών, περί άλλων τυρβάζουν και συναινούν, κουνώντας συγκαταβατικά την γνάθο, απορροφημένοι, ως συνήθως, σε φθηνά, οθόνια θεάματα. Από την άλλη βέβαια, μιας και δεν ζω μόνο στην τρύπα μου, για ποιους μαθητικούς αγώνες να γίνει λόγος, όταν οι όποιες καταλήψεις συμβαίνουν «παρεάκι» με καθηγητές (μιας συγκεκριμένης «φάρας», που σαν λιγούρια χρησιμοποιούν τους μαθητές, ως μοχλό πίεσης, να ζητιανέψουν μισό ευρώ παραπάνω), θέτουν αιτήματα για καλύτερο σχολείο (!), δωρεάν βιβλία (λες κι αν πληρώνεις ή όχι τα εγχειρίδια του σχολικού-κάτεργου έχει μεγάλη σημασία). Οπότε φίλτατε Φίλη σου

* Όταν στέλνετε ***ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ*** επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Λιόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο. Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr

** Η οικονομική ενίσχυση της *ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ* είναι ευπρόσδεκτη με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι ***ανιδιοτελής*** και να ***μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις*** (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.

*** Υπενθυμίζουμε ότι η ***ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** δεν διεκδικεί κανενός είδους ...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν

Από την ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΑΡΧΕΙΟΘΗΚΗ συνεχίζεται η διάθεση της ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ δεμένης σε τόμους.

Μετά
τον 1ο τόμο (φύλλα 1-25),
τον 2ο (φύλλα 26-50),
τον 3ο (φύλλα 51-75),
τον 4ο (φύλλα 76-100)
τον 5ο (φύλλα 101-122)
είναι έτοιμος και
ο ΕΚΤΟΣ ΤΟΜΟΣ
(φύλλα 123-144)

***

φυλάξει και την φύση από τα μιάσματα;
Ήγγικεν η ώρα, να πάει η ριγανομαζώχτρα γριά κι ο βοτανοσυλλέκτης γέρος στην στενή για τα καλά! Παρακαλούνται οι συγγενείς αυτών να ετοιμάσουν δυο αλλαξιές, πυτζάμες και μαλακή οδοντόβουρτσα. Τέρμα τ' αστεία! Δικαίωμα να κάνουν ό,τι θέλουν, ν' ασελγούν όσο γουστάρουν πάνω στο κορμί της γης, θα έχουν, ΜΟΝΟΝ οι ταπεινές πολυεθνικές εταιρείες εξόρυξης, οι οικοπεδοφάγοι, οι αρλεκίνοι της «πράσινης ανάπτυξης» (με τις ανεμογεννήτριες-εκτρώματα) και, για να μην σε κουράζουμε επί πλέον εράσμιε αναγνώστη, το σύνολο του κρατικού και τι ακριβώς έκανες, δίχως να πληρώνουνε ανθρώπους να σε παρακολουθούν, δίχως χαφιέδες, ρεπούμπλικες και καμπαρντίνες στο κατόπι σου. Παλιομοδίτικα πράματα πια. Δεν θα 'ναι καλύτερα έτσι; Να συνηθίζεις σιγά-σιγά. Όλα ηλεκτρονικά-ψηφιακά. Ε, κάποια στιγμή, για το καλό σου πάντα, να μην τις χάνεις, να μην τις ξεχνάς, θα σου φυτέψουν κι ένα ωραίο και κομψό μικροτσίπ στον καρπό, που θα 'ναι όλες οι «έξυπνες» συσκευές κι άλλες τόσες μαζί! Και φυσικά εσύ θα το βάλεις, έτσι δεν είναι; Μη σε πουν και ψεκασμένο και συνωμοσιολόγο, οι «προοδευτικοί»; Σωστά;

πικό» μας παρόν οι παραλογοτεχνικές Γκιμπσονικές δυστοπίες και ξεσήκωσε η τρωκτική αφεντιά μου, για χάρη της στήλης. Κι όμως υπάρχουν κάποιοι που πληρώνουν, και μάλιστα αδρά, για να βάλουν πάνω στο δέρμα τους κάτι τέτοιο. Κι ακόμη δεν έχουμε δει τίποτα. Οι ταχύτητες αφάνταστα υψηλές, ιλιγγιώδεις· κι απροσμέτρητα γελοίοι, όσοι τις ακολουθούν πειθήνια, όσοι καταπίνουν αμάσητα τόνους και τόνους υπερ-τεχνολογικού κουτόχορτου, βιοτεχνολογικού ή μη.

Φίλης έδωσε σε φίλο, παραμύθι και κινίνο

Ο υπουργός πασών των μαθητών, ο Φίλης ο φίλτατος -αυτός που έστειλε

κή με την αλήθεια, έχουν τόση σχέση, όση το ρυζόγαλο με την ηλεκτροκόλληση- χτύπησε και πάλι. Και τούτη την φορά vice versa[1] παρακαλώ, με πρόσημο «θετικόν». Ζητά, λέει, την κατάργηση της ποινικοποίησης των μαθητικών καταλήψεων. Πρόκειται για την γνωστή πράξη νομοθετικού περιεχομένου που κυρώθηκε με τον Ν. 2811/2000 περί «ομαλής λειτουργίας των σχολείων», πίσω από την οποία προσπάθησε να «οχυρωθεί» η εν Ελλάδι εξουσιαστική κουστωδία, έπειτα των τριγμών που προκάλεσε (κι όχι αναίτια) το «κύμα» των μαθητικών καταλήψεων την σχολική περίοδο '99-'00. Προφανώς, ακόμη κι αν τελικά καταργηθεί ο εν λόγω νόμος, ΔΕΝ αφαιρεί από το οπλοστάσιο του κράτους τα νομικά εκείνα εργαλεία που του δίνουν καταφανώς την δυνατότητα να τυλίγει σε μια κόλλα χαρτί τους αγωνιζόμενους μαθητές, όταν οι περισσότεροι, εντός των κοινωνικών τειχών, περί άλλων τυρβάζουν και συναινούν, κουνώντας συγκαταβατικά την γνάθο, απορροφημένοι, ως συνήθως, σε φθηνά, οθόνια θεάματα. Από την άλλη βέβαια, μιας και δεν ζω μόνο στην τρύπα μου, για ποιους μαθητικούς αγώνες να γίνει λόγος, όταν οι όποιες καταλήψεις συμβαίνουν «παρέακι» με καθηγητές (μιας συγκεκριμένης «φάρας», που σαν λιγούρια χρησιμοποιούν τους μαθητές, ως μοχλό πίεσης, να ζητιανέψουν μισό ευρώ παραπάνω), θέτουν αιτήματα για καλύτερο σχολείο (!), δωρεάν βιβλία (λες κι αν πληρώνεις ή όχι τα εγχειρίδια του σχολικού-κάτεργου έχει μεγάλη σημασία). Οπότε φίλτατε Φίλη σου βγάζω το καπέλο ή καλύτερα σου κουνώ την ουρίτσα μου, εν είδη παντιέρας· εκ του ασφαλούς «προοδευτικότις» κι ολίγον εξυπναδούρα αριστερόστροφη, με κολοκύθια γιαχνί. Σα να κάμεις τον καμπόσο γιατί κλάδεψες τα δέντρα στην Σαχάρα ένα πράμα. Μωρέ τι μας λες...

Πόντιξ ο Σισύφειος

---

1. *Αντιστρόφως* στα λατινικά

* Όταν στέλνετε ***ΣΥΣΤΗΜΕΝΗ*** επιστολή ή δέμα, στην ταχυδρομική μας θυρίδα, αυτά θα πρέπει να απευθύνονται στον Παναγιώτη Ι. Λιόλιο, ή στον Γεώργιο Ν. Βλασσόπουλο. Η επικοινωνία μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου γίνεται στη διεύθυνση: diadromi@anarchy.gr

** Η οικονομική ενίσχυση της ***ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** είναι ευπρόσδεκτη με κατάθεση στον τραπεζικό λογαριασμό ή απ' ευθείας. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι αυτή να είναι ***ανιδιοτελής*** και να ***μην προέρχεται από ενέργειες που αντιτίθενται σε θεμελιακές αναρχικές αντιλήψεις και θεωρήσεις*** (π.χ. εμπόριο ναρκωτικών, ληστείες, πράξεις που παραβιάζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια (πορνεία, δουλεμπόριο κ.ά.), κεφαλαιοκρατικές δραστηριότητες κ.λπ.

*** Υπενθυμίζουμε ότι η ***ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** δεν διεκδικεί κανενός είδους ...copyright. Τα κείμενα και οι ειδήσεις που δημοσιεύονται δεν αποτελούν πνευματική ή άλλου είδους ιδιοκτησία του Κύκλου Σύνταξης και μπορούν να χρησιμοποιούνται, απ' όσους το επιθυμούν, στην κατεύθυνση της ελεύθερης αναρχικής πληροφόρησης και διακίνησης των απόψεων και ιδεών. Επιθυμητή είναι η δημοσίευση της πηγής προέλευσης τους.

**** Τα σημεία όπου μπορείτε να βρείτε τη ***ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ*** βρίσκονται σε διασυνδεδεμένα άρθρα στα οποία γίνεται παραπομπή από τις αρχικές σελίδες του www.anarchy.gr και του www.anarchypress.gr.